

Посібник для роботи з випадками гендерно зумовленого насильства:

*Реагування на розкриття гендерного
насильства в умовах гуманітарної кризи*

Центр прав людини,
гендеру та міграції,

ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, ВАШИНГТОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У СЕНТ-ЛУІСІ

Зміст

Знайомство з Посібником з розкриття ГЗН	1
МОДУЛЬ 1: Підготовка до розкриття фактів ГЗН	13
ЗАСІБ 1: Поглиблення знань про ГЗН, розкриття та підхід, орієнтований на постраждалих	15
ЗАСІБ 2: Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН	33
ЗАСІБ 3: Навчальна діяльність для підвищення кваліфікації персоналу	42
ЗАСІБ 4: Створення мережі перенаправлення	60
ЗАСІБ 5: Контрольний список організаційної готовності	65
МОДУЛЬ 2: Підтримка постраждалих під час і після розкриття інформації	69
ЗАСІБ 6: Керівництво з підтримки розкриття фактів ГЗН	71
ЗАСІБ 7: Підтримка постраждалих, які потрапили в біду	84
ЗАСІБ 8: Робота з різноманітними групами	89
ЗАСІБ 9: Робота з перекладачами та культурними посередниками	98
ЗАСІБ 10: Управління вторинною травмою та сприяння піклуванню про себе	105
МОДУЛЬ 3: Робота з громадою	109
ЗАСІБ 11: Оцінка інформаційних потреб громади	111
ЗАСІБ 12: Підходи до роботи з громадою	118
МОДУЛЬ 4: Моніторинг для навчання	130
ЗАСІБ 13: Планування процесу моніторингу	132
ЗАСІБ 14: Створення інформаційної панелі моніторингу	137
Висловлення вдячності	142

Знайомство з Посібником з розкриття ГЗН

Цей Посібник для розкриття фактів гендерно зумовленого насильства (ГЗН) надає інструкції щодо того, як безпечно, етично та належним чином підтримувати та реагувати на розкриття фактів про ГЗН у контекстах, на які впливає переміщення та інші гуманітарні кризи.

ГЗН є одним із найпоширеніших порушень прав людини в усьому світі: приблизно третина (30%) жінок у світі зазнавала фізичного та/або сексуального насильства з боку інтимного партнера або сексуального насильства з боку стороннього партнера протягом свого життя.¹ Конфлікти, катастрофи та інші гуманітарні кризи підвищують ризик насильства, жорстокого поводження та експлуатації серед жінок, дівчат, чоловіків, хлопців, лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів, інтерсексуалів та квір (ЛГБТИК+). Біженці, шукачі притулку, внутрішньо переміщені особи, мігранти та інші особи, які постраждали від кризи, ще частіше стикаються з ГЗН, причому саме такий тип насильства є водночас рушійною силою та наслідком конфлікту та переміщення. У різних ситуаціях постраждалі особи стикаються з підвищеним ризиком і рівнем сексуального насильства, насильства з боку інтимного партнера, торгівлі людьми та примусових шлюбів або шлюбів з дітьми, серед інших форм ГЗН.²

Наслідки ГЗН можуть бути руйнівними, маючи як миттєвий, так і довгостроковий вплив на фізичне та психічне здоров'я, добробут та стосунки потерпілого. ГЗН може призвести до тривоги, депресії, посттравматичного стресу та великої кількості інших симптомів, включаючи порушення здатності потерпілого взаємодіяти з окремими особами, громадами, службами та системами. Важливо те, що реакція інших осіб на людину, яка пережила ГЗН, може мати вирішальне значення для процесу одужання: служби та системи, які не реагують на вплив ГЗН, можуть завдати ще більшої шкоди жертвам ГЗН і перешкодити їхньому одужанню та відновленню.

Багато з постраждалих від ГЗН ніколи нікому не розповідають про те, що з ними сталося. Існують значні та багаторівневі бар'єри, які заважають жертвам розкривати факти про ГЗН, починаючи від особистих факторів і закінчуючи соціальними та культурними бар'єрами. Особисті фактори, пов'язані з постраждалим, можуть включати їхні стосунки зі злочинцем та вплив, якого вони зазнають; соціальні чинники можуть включати схвалення ГЗН суспільством або стигматизацію по відношенню до постраждалих. Загальні індивідуальні та соціальні перешкоди для розкриття включають страх, провину та сором, обмежену обізнаність про доступні послуги та соціальні та культурні норми, які нормалізують ГЗН або звинувачують та стигматизують постраждалих. Структурні перешкоди можуть включати проблеми мобільності та транспорту, а також нездатність постачальників послуг співчутливо, безпечно та ефективно підтримувати розкриття інформації від постраждалих.

Розкриття фактів про сексуальне насильство також може стати проблемою для інших груп, включаючи чоловіків, підлітків і дітей. Крім того, постраждалі від ГЗН, які зазнають приниження за кількома напрямками та дискримінації на основі іншого аспекту своєї ідентичності, наприклад етнічної приналежності, обмежених можливостей, віку, релігії чи сексуальної орієнтації, гендерної ідентичності, гендерного самовираження та/або статевих характеристик (SOGIESC), можуть зіткнутися з додатковими перешкодами для розкриття та доступу до допомоги.

1 Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ), *Оцінки поширеності насильства щодо жінок, 2018: Глобальні, регіональні та національні оцінки поширеності насильства щодо жінок з боку інтимного партнера та глобальні та регіональні оцінки поширеності сексуального насильства щодо жінок, які не є партнером* (Женева, 2021).

2 Міжвідомчий постійний комітет (IASC), *Керівні принципи щодо інтеграції втручання з питань гендерного насильства в гуманітарну діяльність: Зменшення ризику, сприяння стійкості та допомога у відновленні* (2015), с. 3.

Для постраждалих, які долають ці бар'єри та вирішують відкритися, спосіб реагування родини, друзів і постачальників послуг є критично важливим для їхньої безпеки, здоров'я, одужання і відновлення.

Через високі показники та ризики ГЗН у місцях переміщення та в інших гуманітарних контекстах важливо, щоб організації та служби, які контактують із постраждалими людьми, належним чином, безпечно, етично та співчутливо реагували на розкриття інформації щодо ГЗН. Для цього потрібні знання, навички, цінності та практики, орієнтовані на тих, хто пережив подібний досвід. Незважаючи на те, що багато ресурсів уже містять вказівки щодо надання допомоги, підтримки та захисту постраждалих від ГЗН у гуманітарних ситуаціях, бракує конкретних вказівок щодо того, як підтримувати та реагувати на розкриття ГЗН; даний Посібник для виявлення фактів ГЗН усуває цю прогалину.

Розкриття інформації

В даному Посібнику термін «розкриття» означає розкриття минулого або поточного досвіду ГЗН іншій особі, зокрема постачальнику послуг. Розкриття відрізняється від «ідентифікації»: у той час як ідентифікація стосується проактивних зусиль, вжитих організацією, таких як скринінг, пряме опитування або інші систематичні методи для виявлення ГЗН, розкриття, навпаки, стосується бажання та добровільного вибору жертви розкриття того досвіду, що з нею/ними стався.¹ У певному сенсі ідентифікація — це пошук інформації, тоді як розкриття — це пропозиція.

Розкриття інформації може допомогти постраждалим отримати підтримку та захист. Особа може розкрити факти ГЗН різними способами в контексті надання послуг. До них належать «самотивоване» розкриття, «обумовлене» розкриття, «реактивне» або «стимульоване» розкриття та розкриття інформації «третьою стороною». Типологію розкриття ГЗН у контексті надання послуг детальніше описано у **ЗАСОБІ 1**.

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЯ	
РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ	ІДЕНТИФІКАЦІЯ
- Відкриття чогось невідомого або прихованого про себе. - Часто відноситься до секретної або стигматизованої інформації. - На розкриття можуть впливати здібності, можливості та/або мотивація надати інформацію.	Проактивні зусилля організації для виявлення стану, досвіду або потреби серед груп населення, що викликає занепокоєння. Наприклад, за допомогою скринінгу, прямого опитування, спостереження.

¹ У цьому Посібнику використовуються як жіночі, так і гендерно-нейтральні займенники, для визнання того факту, що жінки та дівчата непропорційно страждають від ГЗН, а також включає досвід та ідентичність інших груп, постраждалих від гендерного насильства, особливо трансгендерних і небінарних осіб, а також чоловіків і хлопців.

Передумови створення Посібника

Цей Посібник є заключним результатом років практичних досліджень і колективних роздумів. Це частина загального проекту, спочатку створеного у вигляді запитань, які виникають під час безпосереднього надання послуг постраждалим від ГЗН: *чому, коли, як і кому деякі постраждалі вирішують розповісти про свій досвід і потреби, пов'язані з ГЗН? Чи існують певні перешкоди для розкриття фактів ГЗН переміщених осіб унаслідок збройного конфлікту, стихійного лиха чи інших надзвичайних гуманітарних ситуацій? Що взагалі можуть зробити постачальники послуг у цих обставинах, щоб полегшити роботу постраждалим, які бажають розкрити факти ГЗН?*

Проект розпочався з пошукових досліджень, проведених у Мексиці та Гватемалі в 2018-2019 роках.¹ На основі цих попередніх висновків і на прохання учасників дослідження дослідницька група розробила проект Посібника для використання в мексиканському контексті. У 2020 році за підтримки Бюро народонаселення, біженців і міграції Державного департаменту Сполучених Штатів дослідницька група змогла зробити пілотний проект і удосконалити посібник² для Мексики, а також розширити своє дослідження розкриття ГЗН у гуманітарному контексті, додавши до дослідження Грецію та Кенію, разом з онлайн-опитуванням гуманітарних практиків, присвячених ГЗН в інших країнах. На основі цих нових даних і після додаткових консультацій з експертами з гуманітарної сфери було розроблено цей Посібник. Він супроводжується звітом під назвою *Обираємо, що говорити, та вчимося, як слухати: Розкриття фактів гендерного насильства в умовах гуманітарної кризи, де більш детально представлені результати дослідження та концепції розкриття ГЗН*.³

- 1 Це попереднє дослідження було проведене, коли дослідницька група Програми сексуального насильства Центру прав людини базувалася в Каліфорнійському університеті в Берклі. Дослідження було підтримано Регіональним юридичним відділом Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) для американського континенту за допомогою додаткових коштів від анонімного донора. Звіт під назвою «Мовчання, яке я ношу в собі: Розкриття інформації про гендерне насильство під час вимушеного переміщення – Мексика, Гватемала» (2018), доступно за адресою: www.acnur.org/publications/pub_prot/5c081eae4/the-silence-i-carry-disclosing-gender-based-violence-in-forced-displacement.html.
- 2 Центр прав людини, гендеру та міграції, «Мовчання, яке я ношу в собі: Розкриття фактів про гендерно зумовлене насильство під час вимушеного переміщення. Практичний посібник для Мексики» (редакція 2020), доступно за адресою: <https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/sites.wustl.edu/dist/1/2391/files/2020/12/SGBV-Disclosure-Revised-Toolkit-2020-EN.pdf>.
- 3 Цей Посібник створено на основі дослідження по розкриттю фактів гендерного насильства в умовах гуманітарної кризи. Для ознайомлення з результатами, див. Центр прав людини, гендеру та міграції, «Обираємо, що говорити, та вчимося, як слухати: Розкриття фактів гендерного насильства в умовах гуманітарної кризи» (2022), доступно за адресою: <https://publichealth.wustl.edu/centers/chrgm/>.

Ціль та аудиторія

Посібник спрямований на допомогу організаціям і працівникам різних секторів безпечно й належним чином отримувати інформацію про ГЗН та реагувати на неї. Посібник містить вказівки та ресурси для:

- допомоги організаціям по створенню безпечного середовища, де постраждалі від ГЗН могли б розповісти про свій досвід, якщо вони цього захочуть;
- допомоги працівникам отримувати та реагувати на розкриття фактів ГЗН таким чином, щоб сприяти безпеці, гідності, вибору, свободі волі та одужанню потерпілих; і
- сприяння поінформованості суспільства про ГЗН та послуги, доступні для постраждалих.

Основна аудиторія цього Посібника включає організації та постачальників послуг, які в процесі роботи контактують з переміщеним населенням та іншими вразливими групами, такими як внутрішньо переміщені особи, біженці, шукачі притулку та мігранти. Він написаний для національних і міжнародних неурядових організацій (НУО), установ Організації Об'єднаних

Націй (ООН) і місцевих організацій, які надають послуги з охорони здоров'я, громади, притулку, захисту та інші послуги підтримки, особливо тих, які надають послуги жінкам, дітям, людям з різноманітними SOGIESC, люди з обмеженими можливостями та інші специфічні групи.

Цей Посібник особливо корисний для спеціалістів, які не займаються ГЗН і працюють із зазначеними вище групами населення. В ідеалі Посібник слугуватиме ресурсом для постачальників послуг усіх рівнів досвіду у сфері ГЗН, оскільки він містить як базові поняття, так і низку нових обговорень і практичних порад щодо реагування на розкриття інформації щодо ГЗН.

Організації, у яких є персонал із повноваженнями та протоколом для проактивного опитування про досвід ГЗН, також знайдуть деякі елементи Посібника корисними для доповнення своєї організаційної політики та навчання і розвитку працівників. До них можна віднести працівників, які проходять регулярне обстеження в медичних установах, проводять законодавчі розслідування щодо захисту дітей, представляють шукачів притулку чи розглядають їхні заяви, або документують сексуальне насильство в умовах збройного конфлікту (СНЗК).

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: БАЖАННЯ ПОСТРАЖДАЛИХ РОЗКРИТИ ІНФОРМАЦІЮ

Мета цього Посібника — надати постачальникам послуг, практикам та організаціям засоби, необхідні для створення безпечного та сприятливого середовища для постраждалих від ГЗН, щоб вони охоче розповідали про свій досвід насильства, якщо їм цього захочеться. **Пам'ятайте, що людину ніколи не можна примушувати говорити про досвід ГЗН.** Такі особи можуть не бачити жодної користі в розкритті свого досвіду; вони можуть не довіряти людині, яка ставить запитання. Для них може бути навіть небезпечно говорити про шкоду, якої вони зазнали, або шкоду, якої вони бояться зазнати.

Не кожен постраждалий від ГЗН хоче ділитися тим, що сталося. Деякі з них можуть обмірковувати розповідь про ГЗН через кілька днів, місяців чи навіть років. Інші можуть ніколи не захотіти про це говорити. Вони можуть боятися наслідків такої розповіді або просто прагнути «продовжувати життя».

Постраждалі мають право вибирати, чи будуть вони розповідати свою історію; коли вони це зроблять, як і кому. Завжди потрібно поважати свободу волі особи у розкритті інформації про ГЗН. Тиск або неналежне прохання когось розповісти про минулий або теперішній досвід ГЗН може бути шкідливим, це вселяє невпевненість і вважається формою вторинного насильства. Це також може поставити безпеку під загрозу.

Постачальники послуг не повинні вимагати від постраждалих розкриття подробиць про ГЗН, окрім випадків, коли їм надано конкретне доручення запитувати чи розслідувати випадки ГЗН, і це підтримується протоколами і такі постачальники пройшли відповідне навчання. До обов'язків постачальника послуг не входить вирішувати, чи має людина, яка пережила гендерне насильство, розкривати інформацію, коли її розкривати і як.

Роль постачальника послуг полягає в тому, щоб створити безпечне, сприятливе середовище для того, щоб жертва ГЗН могла говорити, якщо вона/вони цього бажають. Це може зайняти деякий час. А може взагалі ніколи не статися. Важливо створити цей безпечний простір – фізично, за допомогою спілкування та психологічно – про всяк випадок.

- **Фізичний простір:** чи є об'єкт або офіс безпечним і затишним? Чи є в ньому зручні сидіння та зони для приватної бесіди? Чи виникне у відвідувачів бажання ходити цим приміщенням та насолоджуватися вільним доступом до їжі та напоїв?

- **Простір для спілкування:** чи є час і зусилля, щоб створити відчуття довіри та безпеки з моменту прибуття особи? Чи обговорення інформованої згоди та конфіденційності є зрозумілим, з можливістю поставити запитання та отримати інформацію про змогу змінити думку пізніше?
- **Психологічний простір:** чи були визначені та враховані першочергові потреби постраждалого? Чи піклуються про дітей постраждалих під час зустрічі? Чи зрозуміло, коли і як постраждалий має піти і далі продовжувати свій день?

Одна можливість зустрітися проти кількох

- При обставинах швидкого переміщення або коли складно зустрітися з якоюсь особою більше одного разу, постачальник послуг може принаймні надати інформацію про ГЗН, самопомогу та доступні послуги. Це включає інформацію про послуги для людей, які переміщаються. Пізніше це може дозволити розкрити інформацію для тих, хто хоче поспілкуватися в інший час або за інших обставин.
- Якщо майбутні зустрічі можливі, постачальники послуг повинні повідомити потенційній постраждалій особі, що «двері завжди відкриті», якщо вона хоче повернутися, щоб взяти участь у заходах або просто знову поговорити. Чим більше надійного «безпечного простору» можна створити, тим краще.

Рекомендовані стандарти, що лежать в основі Посібника

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: МЕТОДИ ОРІЄНТОВАНІ НА ПОСТРАЖДАЛИХ ТА ЇХНІ ТРАВМИ

Підхід, орієнтований на постраждалих визнає, що кожен постражданий:

- має рівні права на догляд та підтримку;
- вирізняється та є унікальним;
- по-різному реагує на ГЗН;
- має різні сили, можливості, навички подолання, ресурси та потреби;
- має право, відповідно до свого віку та обставин, вирішувати, хто повинен знати про те, що з ним сталося, і що має відбуватися далі; та
- йому слід довіряти і ставитися до нього з повагою, добротою, співчуттям і співпереживанням.¹

Підхід, орієнтований на травму постраждалого, визнає, що особи, які пережили ГЗН, могли пережити травматичні події. Тому, в даному підході враховано можливість впливу ситуації на фізичне, емоційне та психічне здоров'я, добробут та поведінку. Підходи, орієнтовані на травму постраждалого, спрямовані на захист від подальшої шкоди та сприяють безпеці, одужанню та відновленню після травматичного досвіду. Допомога, орієнтована на травму постраждалого, прагне розпізнати наслідки травматичного досвіду для клієнтів, сімей та персоналу; інтегрує культурно-чутливі знання про те, як люди реагують на травматичний досвід, у політику, процедури та практику; та активно уникає повторної травматизації.²

1 Відредагований фрагмент із системи управління інформацією про гендерно-зумовлене насильство (GBVIMS), Міжвідомчі рекомендації щодо ведення справ про гендерно-зумовлене насильство: Надання догляду та надання послуг ведення справ з управління жертвам гендерного насильства в гуманітарних умовах (2017).

2 Ресурсний центр з надання інформованої допомоги, орієнтованої на травми, «Що таке допомога, орієнтована на травми?», доступно за адресою: <https://www.traumainformedcare.chcs.org/what-is-trauma-informed-care/> (станом на 25 липня 2022 року).

Цей Посібник базується на рекомендованих стандартах, доказах та отриманих знаннях щодо розкриття інформації щодо ГЗН та підтримки постраждалих від ГЗН у надзвичайних ситуаціях. Розуміння та впровадження цих рекомендованих стандартів має важливе значення для встановлення безпечного, етичного та ефективного прийому та реагування на розкриття інформації про ГЗН. Перш за все, Посібник базується на методах, орієнтованих на постраждалих та їхні травми.

Чотири елементи підходу, орієнтованого на постраждалих:

- застосування принципів, що ґрунтуються на правах та **зосереджені на постраждалих**, у процесі надання допомоги;
- забезпечення постачальників послуг **переконаннями, ставленням і цінностями, орієнтованими на постраждалих**;
- **узгодження відповідей**; і
- зобов'язання **не завдавати шкоди**.

Застосування принципів, що зосереджені на постраждалих у процесі надання допомоги

Набір принципів, орієнтованих на постраждалих, керує роботою кожного – незалежно від його ролі – у всіх взаємодіях з постраждалими від ГЗН. Існують чотири взаємопов'язані та взаємодоповнювальні принципи, які завжди застосовуються до всіх учасників: *право на безпеку, право на конфіденційність, право на гідність і самовизначення та відсутність дискримінації*. У випадку із постраждалими дітьми також застосовується додатковий принцип врахування інтересів дитини. Застосування цих принципів допомагає створити середовище, яке дозволяє розкривати факти ГЗН, а також сприяє безпечним та етичним реакціям після розкриття. Більше інформації про ці принципи, орієнтовані на постраждалих, можна знайти в **ЗАСОБІ 1**.

Забезпечення постачальників послуг переконаннями, ставленням і цінностями, орієнтованими на тих, хто пережив ГЗН

Для того, щоб створити безпечне та сприятливе середовище для розкриття постраждалими фактів ГЗН, постачальники послуг повинні мати та демонструвати переконання, цінності та ставлення, які є співчутливими, чуйними та неосудними та сприяють цінності та гідності кожної жертви. Коли постраждалі від ГЗН розповідають про випадок або досвід ГЗН, відношення до них людей, яким вони розповідають, може також сприяти їхній безпеці та зціленню або завдати ще більшої шкоди. Реакція на ГЗН без співчуття може завдати шкоди потерпілому: переконання, погляди та цінності, які засуджують, применшують, дискредитують або звинувачують постраждалого у тому, що сталося, можуть перешкоджати подальшому розкриттю та завдати психологічної шкоди. Таким чином, дуже важливо, щоб усі ті, хто вступає в контакт з постраждалими від ГЗН, були належним чином підготовлені та оснащені переконаннями, ставленням і цінностями, орієнтованими на постраждалих, емпатією та підтримкою. **Модулі 1 і 2** пропонують засоби, як це зробити.

Узгодження відповідей

Один співробітник чи служба не можуть задовольнити всі потреби постраждалого. У всіх ситуаціях, включно з умовами переміщення, різні суб'єкти та організації несуть відповідальність за надання різних видів допомоги жертвам ГЗН після того, як вони розкрили інформацію. До ключових учасників відносяться ті, хто надає медичну, психосоціальну підтримку, ведення справ, захист, безпеку та правосуддя. Незалежно від того, чи достатня кількість послуг доступна при певних обставинах, координація між співробітниками є важливою. Це передбачає гарну комунікацію, розуміння різних ролей і обов'язків кожної служби щодо надання допомоги та підтримки після розкриття, а також наявність чітких і узгоджених домовленостей щодо направлення та обміну інформацією. **ЗАСІБ 4**, а також інші засоби в **Модулях 1 і 2** надають вказівки щодо координації та направлення постраждалих до інших служб.

Дуже важливо знати, що будь-який обмін інформацією, пов'язаною з розкриттям фактів про ГЗН, має відбуватися лише за чіткої інформованої згоди потерпілого та таким чином, щоб їхня безпека, конфіденційність і гідність були у пріоритеті.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ІНФОРМОВАНА ЗГОДА ДОРΟΣЛИХ ТА НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ

Інформована згода — це акт вільного та добровільного усвідомленого вибору. Постраждала особа повинна мати інформацію про всі доступні для неї варіанти, чітко розуміти, на що вона погоджується, і повністю розуміти ризики (включно з обмеженнями конфіденційності), перш ніж вона дійсно зможе дати згоду. Постраждалому слід надати повний спектр можливостей вибору, незалежно від особистих переконань постачальника послуг. На потерпілого ніколи не слід чинити тиск, щоб він погодився на будь-яку розмову, інтерв'ю, оцінювання або опитування. Постраждалий може відкликати свою згоду в будь-який час. Якщо діти занадто маленькі, щоб зрозуміти та дати свою інформовану згоду, батьки або опікуни можуть надати інформовану згоду від імені дитини.

Інформована згода — це виражена готовність брати участь у послугах. Для молодших дітей, занадто малих за віком, щоб дати інформовану згоду, але достатньо дорослих, щоб зрозуміти та погодитися брати участь в отриманні послуг, потрібна «інформована згода» дитини.¹

¹ Міжнародний комітет порятунку (IRC) і Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), *Догляд за дітьми, які пережили сексуальне насильство: Рекомендації для постачальників медичних і психосоціальних послуг у гуманітарних умовах* (2012), доступно за адресою: www.unicef.org/media/73591/file/IRC-CSS-Guide-2012.pdf.pdf.

Зобов'язання не завдавати шкоди

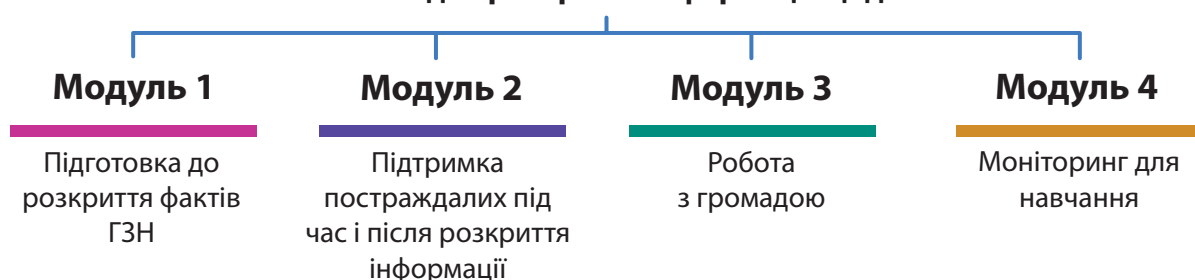
Потенційно шкідливим та неетичним є активне заохочення розкрити інформацію про ГЗН. Наприклад, якщо немає доступних служб підтримки для постраждалих від ГЗН, заохочення до розкриття фактів ГЗН може принести більше шкоди, ніж користі. Подібним чином, якщо розкриття факту ГЗН може повторно травмувати потерпілого або будь-яким чином поставити під загрозу його безпеку, постачальникам послуг недоцільно заохочувати особу до розкриття ГЗН.

Усі організації та постачальники послуг повинні відповідним чином оцінити свої обставини і мати чітке розуміння щодо мінімальної інформації, необхідної їм для надання послуг. За будь-яких обставин всі організації та постачальники послуг повинні вживати заходів, щоб забезпечити безпечне та сприятливе середовище для постраждалих, які вирішили розкрити факти ГЗН, незважаючи на це.

Що входить до Посібника

Даний Посібник містить чотири модулі. Кожен модуль включає в себе вступ і набір засобів, які допоможуть організаціям і постачальникам послуг безпечно, етично та прийнятно підходити до розкриття фактів ГЗН в різних контекстах.

Посібник для розкриття інформації щодо ГЗН

Модуль 1: Підготовка до розкриття фактів ГЗН має на меті підтримку організацій у нарощуванні спроможності та готовності безпечно, етично та належним чином отримувати та реагувати на розкриття фактів ГЗН. Він включає такі засоби:

ЗАСІБ 1: Поглиблення знань про ГЗН, розкриття та підхід, орієнтований на постраждалих

ЗАСІБ 2: Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН

ЗАСІБ 3: Навчальна діяльність для підвищення кваліфікації персоналу

ЗАСІБ 4: Створення мережі перенаправлення

ЗАСІБ 5: Контрольний список організаційної готовності

Модуль 2: Підтримка постраждалих під час і після розкриття інформації має на меті підтримку розвитку знань, навичок і належної практики постачальників послуг, щоб вони співчутливо та належним чином реагували на розкриття ГЗН. Він включає такі засоби:

ЗАСІБ 6: Керівництво з підтримки розкриття фактів ГЗН

ЗАСІБ 7: Підтримка постраждалих, які потрапили в біду

ЗАСІБ 8: Робота з різноманітними групами

ЗАСІБ 9: Робота з перекладачами та культурними посередниками

ЗАСІБ 10: Управління вторинною травмою та сприяння піклуванню про себе

Модуль 3: Робота з громадою має на меті підтримувати організації у взаємодії з громадами — і особливо з маргіналізованими або важкодоступними групами — безпечними, відповідними та ефективними способами для підвищення обізнаності про ГЗН та доступні послуги. Він включає такі засоби:

ЗАСІБ 11: Оцінка інформаційних потреб громади

ЗАСІБ 12: Підходи до роботи з громадою

Модуль 4: Моніторинг для навчання спрямований на підтримку організацій у моніторингу та обміні рекомендованими стандартами отримання та реагування на повідомлення про ГЗН під час переміщення та інших гуманітарних ситуацій. Він містить такі засоби:

ЗАСІБ 13: Планування процесу моніторингу

ЗАСІБ 14: Створення інформаційної панелі моніторингу

У кожному Засобі

Серед засобів кожного модуля ви знайдете:

Посилання на додаткову інформацію та ресурси

Поради щодо адаптації засобів для використання в різних налаштуваннях

Обговорення для роботи з різними групами

Посилання на додаткову інформацію та ресурси

Цей Посібник має на меті усунути конкретну прогалину в інструкціях щодо підтримки безпечних та ефективних заходів реагування на розкриття фактів ГЗН у гуманітарних ситуаціях. Є багато додаткових ресурсів, які допомагають організаціям і працівникам розвивати свій потенціал у реагуванні на постраждалих від ГЗН. Запропоновані додаткові ресурси включені до кожного засобу, щоб забезпечити подальше навчання та підтримати виконання певних заходів.

Поради щодо адаптації засобів для використання в різних налаштуваннях

Цей Посібник призначений для організацій і постачальників послуг, які працюють у різноманітних умовах і обслуговують різноманітні громади, постраждалі від надзвичайних ситуацій. Дехто може обслуговувати громади біженців у стабільних міських умовах чи таборах, де є доступ до інших допоміжних служб, у тому числі спеціалізованих служб з питань гендерного насильства. Інші можуть обслуговувати нещодавно переміщених осіб, які шукають безпеки та захисту, наприклад, шукачів притулку чи мігрантів, які перетинають міжнародні кордони, де доступних послуг може бути мало.

У більш стабільних умовах працівники матимуть більше можливостей для взаємодії з постраждалими від насильства, налагодження стосунків і перенаправлення постраждалих до додаткових послуг. У менш стабільних умовах, де люди пересуваються та доступна менша кількість ресурсів, працівники можуть мати лише одну коротку можливість відреагувати на розкриття даних про ГЗН і надати корисну інформацію про варіанти для постраждалих. Через обмежений час або небезпечні умови може бути надзвичайно важко допомогти постраждалим отримати доступ навіть до основних потреб, таких як медичне обслуговування та безпечний притулок. За таких обставин життєво важливо, щоб організації надавали персоналу вказівки щодо дій з підтримки постраждалих, які розкривають інформацію про ГЗН.

Під час адаптації засобів також необхідно враховувати фактори обставин, що оточують переміщення. Переміщення населення може бути спричинене різними подіями, включаючи збройний конфлікт, політичне чи етнічне насильство, а також катастрофи та надзвичайні ситуації, викликані кліматом. Кожна з цих рушійних сил переміщення може мати різний вплив на ризики та досвід ГЗН, а також на розкриття фактів ГЗН та поведінку, спрямовану на звернення за допомогою. Особисті та соціальні фактори (такі як релігія, національність і правовий статус), а також контекстні бар'єри (такі як незахищеність, відсутність свободи пересування та міграційна політика) можуть впливати на те, як і чи взагалі вирішить постраждалий розповісти про ГЗН.

Цей Посібник має бути налаштований таким чином, щоб усі засоби відповідали не лише робочому контексту вашої організації, але й, що більш важливо, потребам і обставинам людей, яких обслуговує ваша організація. Для цього спочатку прочитайте весь модуль, щоб зрозуміти його призначення та зміст. Далі визначте засоби, які плануєте використовувати. Уважно перегляньте кожен засіб і внесіть до нього зміни відповідно до обставин і потреб. Якщо ви не впевнені, що засіб чи метод підходить для вашого контексту або груп населення, яким ви надаєте послуги, проконсультуйтеся з іншими особами у вашій організації або з іншими організаціями, які мають досвід роботи з постраждалими від ГЗН, перш ніж прийняти рішення про його використання. **Важливо, щоб підхід, орієнтований на постраждалих, залишався вбудованим у всі засоби незалежно від інших змін.**

Існують також ресурси, доступні в Інтернеті та через **Зону відповідальності щодо гендерного насильства** (<https://gbvaor.net/>), які можуть бути вам корисними після налаштування засобів відповідно до ваших потреб.

Обговорення для роботи з різними групами

Інформація та обговорення щодо отримання та реагування на повідомлення про ГЗН від різних груп включені до засобів. Досвід ГЗН та розкриття інформації про ГЗН формуються факторами, пов'язаними з віком, статтю та перехресним досвідом пригнічення та дискримінації на основі раси, етнічного походження, релігії, обмежених можливостей та різноманітних SOGIESC. Жертва, яка має досвід кількох актів приниження, що перетинаються (наприклад, постраждала дівчина-підліток, яка також має обмежені можливості), може відчувати численні комплексні наслідки ГЗН, а також складні бар'єри для того, щоб розкрити інформацію. Різні групи стикаються з унікальними та особливими проблемами під час пошуку та отримання підтримки після розкриття інформації про ГЗН, і це має важливі наслідки для постачальників послуг. Наступні групи розглядаються додатково в усіх модулях.

- **Діти та підлітки** стикаються з певними труднощами при розкритті фактів ГЗН, особливо ті, хто живе наодинці або розлучений із родиною під час переміщення. Досвід сексуального насильства в дитинстві чи підлітковому віці є надзвичайно шкідливим, і діти часто розкривають факти про сексуальне насильство інакше, ніж дорослі: для багатьох розкриття є процесом, а не окремою чи конкретною подією. Інформацію про сексуальне насильство можна повідомити прямо чи опосередковано, добровільно чи мимоволі. Наприклад, дитина, яка постраждала, або член сім'ї може поділитися інформацією про насильство з постачальником послуг; або свідок сексуального насильства може поділитися інформацією з третьою особою; або дитина може заразитися хворобою, що передається статевим шляхом, або завагітніти, що спонукає до розкриття насильства. Реакція постачальників послуг на розкриття залежить від таких факторів, як вік і ступінь розвитку дитини, врахування інтересів дитини та закони щодо обов'язкового звітування. *Для отримання додаткової інформації про обов'язкову звітність див. ЗАСІБ 2.*
- **Особи з обмеженими можливостями** можуть зіткнутися з додатковими ризиками ГЗН та додатковими проблемами при розкритті інформації та зверненні за допомогою. Наприклад, якщо хтось піддається жорсткому поводженню, але є залежним від кривдника, він може відчувати себе нездатним висловитися. Багато послуг також недоступні або не призначені для задоволення потреб людей з обмеженими можливостями. Таким чином, послуги мають бути доступними, зручними та прийнятними для постраждалих із різними обмеженими можливостями.

- **Люди з різноманітними SOGIESC** — включаючи тих, хто ідентифікує себе як лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів, інтерсексуалів та квір (ЛГБТІК+) — можуть неохоче розповідати про сексуальне чи інше насильство через страх дискримінації чи відплати з боку поліції, медичних та інших служб; страх розкриття їхньої сексуальної орієнтації чи гендерної ідентичності без їхньої згоди; або ризик подальшого насильства чи дискримінації, якщо їхні різноманітні SOGIESC буде виявлено кимось, хто не підтримує їхню особу, або в регіоні, де така ідентичність є кримінальною. Ці та інші чинники впливають на створення безпечного середовища, яке дає змогу людям із різноманітними SOGIESC розкривати інформацію про випадки ГЗН.
- **Етнічні та релігійні меншини, включно з корінними жінками та дівчатами**, часто стикаються з посиленням стигматизації, дискримінації та насильства на основі їх етнічної приналежності, раси чи релігійних обрядів. Члени етнічних або релігійних меншин, які пережили ГЗН, можуть зіткнутися з додатковими перешкодами для доступу до послуг гуманності та справедливості через цю основну дискримінацію та можуть вагатися, чи варто повідомляти про факт ГЗН. Мова також може бути перешкодою для безпечного повідомлення про випадки ГЗН, особливо для мовних меншин.
- **Чоловіки, які пережили сексуальне насильство**, можуть боятися, що їх сприйматимуть як кривдників, а не жертв. Там, де одностатеві стосунки криміналізовані, чоловіки, які повідомляють про зґвалтування іншим чоловіком, можуть бути заарештовані. Стигма та сором також є поширеними перешкодами для розкриття сексуального насильства постраждалими чоловіками. Інші фактори, які впливають на розкриття інформації, включають відсутність обізнаності, послуг і шляхів направлення для чоловіків, які пережили сексуальне насильство; страх перед викриттям і стигматизацією в суспільстві; та неправильні уявлення серед респондентів.

Хоча в Посібнику загалом згадуються вищезазначені групи, важливо враховувати бар'єри щодо розкриття інформації та потреби інших конкретних видів постраждалих, які зазвичай зустрічаються у вашій організації. Наприклад, у місцях, де вагітні жінки або ті, хто доглядає за немовлятами, стають жертвами сексуального насильства, засоби мають бути адаптовані відповідно до їхніх конкретних потреб.

Остання примітка щодо адаптації та використання цього Посібника

Належна практика покладається на креативність і продуманість у застосуванні вказівок і засобів із цього Посібника за ваших обставин. Реагування на постраждалих, які розкривають факти про ГЗН — це часто складна та нестандартна ситуація, особливо в умовах надзвичайних подій, які зазвичай характеризуються обмеженням ресурсів та незахищеністю. У таких ситуаціях варіанти надання безпечного притулку чи задоволення інших основних потреб можуть бути відсутні. Таким чином, вирішення проблем залежить від креативності та винахідливості, іноді навіть в кожному конкретному випадку. Незважаючи на те, що цей Посібник пропонує основу, на якій можна побудувати рекомендовані стандарти отримання та реагування на повідомлення про ГЗН, креативне вирішення проблем, завжди зосереджене на правах, потребах і побажаннях кожної постраждалої особи, є основою допомоги потерпілим у безпеці, їхньому одужанню та відновленню.

модуль 1:

Підготовка до розкриття фактів ГЗН

Огляд

Метою цього модуля є підтримка організацій у їх підготовці до реагування на розкриття фактів ГЗН. Орієнтоване на постраждалих та їхню травму реагування на розкриття фактів ГЗН створює сприятливе середовище, у якому поважають права кожного постраждалого, включаючи права на безпеку, самовизначення, гідність і повагу, і кожна постраждала особа отримує корисні та емпатичні відповіді, які сприяють її/їхній свободі дій, безпеці та відновленню.

У деяких умовах переміщення та інших гуманітарних ситуаціях може існувати певний рівень послуг, пов'язаних із ГЗН. Проте спеціалізовані організації та служби, які не займаються проблемами ГЗН, можуть відігравати важливу роль як перші служби реагування на підтримку постраждалих, які розкривають інформацію про свій досвід. Щоб належним чином підготуватися до розкриття фактів ГЗН, ці спеціалізовані організації, які не займаються ГЗН, повинні вжити заходів для:

- створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття ГЗН;
- розвиток знань серед персоналу про ГЗН, розкриття інформації та підхід, орієнтований на постраждалих; і
- створення мережі перенаправлення для подальшого догляду, підтримки та захисту.

Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН включає розробку політики, орієнтованої на постраждалих, надання безпечних послуг та закладів прийому, а також формування різноманітної команди з відповідними знаннями, ставленням, поведінкою та навичками. Повинні бути встановлені процедури, які скеровують персонал щодо захисту конфіденційності; сприяння безпеці постраждалих від ГЗН; ставлення до всіх постраждалих з повагою та гідністю; а також забезпечення рівності в доступі до підтримки, незалежно від раси, мови, віку, статі, обмежених можливостей, правового статусу чи SOGIESC потерпілого.

1. Розвиток знань про ГЗН серед персоналу, розкриття інформації та підхід, орієнтований на постраждалих.

2. Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН.

3. Забезпечення мережі перенаправлень для подальшого догляду, підтримки та захисту.

Розвиток знань серед персоналу про ГЗН, розкриття та підхід, орієнтований на постраждалих, є важливим для підготовки до розкриття інформації про ГЗН. Реакція на розкриття фактів про ГЗН, орієнтована на постраждалих та їхні травми, передбачає забезпечення того, щоб усі співробітники та волонтери, які вступають у контакт із постраждалими, могли:

- створити безпечний простір, який дозволить постраждалим розповісти інформацію, якщо вони цього захочуть;
- реагувати на розкриття інформації про ГЗН, сприяючи безпеці, стійкості та здатності потерпілого впоратися з цим досвідом;
- поважати побажання, вибір і рішення кожного постраждалого в усіх діях або наступних кроках; і
- допомагати постраждалим отримати подальшу допомогу та підтримку.

Забезпечення мережі перенаправлення для подальшого догляду, підтримки та захисту після розкриття інформації передбачає налагодження відносин з іншими організаціями та постачальниками послуг і забезпечення шляхів зв'язку постраждалих із підтримкою, яка їм потрібна після розкриття інформації. Існують ситуації, коли активне заохочення до розкриття ГЗН може бути шкідливим, наприклад, коли немає доступних служб підтримки чи інформованості персоналу, або коли розкриття може загрожувати повторною травматизацією чи загрозою для безпеки постраждалого. Однак навіть у таких ситуаціях організації повинні вжити заходів, щоб забезпечити можливість надавати постраждалим, які розкривають інформацію, засобів отримання підтримки та допомоги в майбутньому. За обставин міграції або швидкого переміщення це вимагає від організацій встановлення шляхів перенаправлення уздовж маршрутів міграції або переміщення, щоб вони могли ділитися інформацією з постраждалими про місця отримання безпечного доступу до підтримки під час їхньої подорожі або після досягнення місця призначення.

Що саме сюди входить?

Засоби в цьому модулі призначені для керівників, які відповідають за організаційну політику, практику та надання послуг. У цьому модулі ви знайдете такі засоби:

- **ЗАСІБ 1: Поглиблення знань про ГЗН, розкриття та підхід, орієнтований на постраждалих.** Цей засіб надає інформацію та ресурси, щоб допомогти організаціям побудувати серед персоналу знання про ГЗН та розкриття інформації, орієнтовані на постраждалих.
- **ЗАСІБ 2: Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН.** Цей засіб описує кроки, які організації можуть вжити для створення сприятливого середовища, яке допоможе постраждалим відчувати себе в безпеці, щоб розкрити інформацію про ГЗН, за власним бажанням.
- **ЗАСІБ 3: Навчальна діяльність для підвищення кваліфікації персоналу.** Цей засіб включає в себе навчальні заходи, які допомагають персоналу розвивати спроможність і відпрацьовувати навички для створення безпечного середовища, яке дозволяє постраждалим розкривати інформацію про ГЗН.
- **ЗАСІБ 4: Створення мережі перенаправлення.** У цьому засобі описано кроки, які організації можуть зробити для створення мережі перенаправлення для постраждалих, які розкривають факти про ГЗН.
- **ЗАСІБ 5: Контрольний список організаційної готовності.** Цей засіб пропонує контрольний перелік підготовчих дій для оцінки готовності організації безпечно, етично та належним чином реагувати на розкриття фактів ГЗН.

ЗАСІБ 1:

Поглиблення знань про ГЗН, розкриття та підхід, орієнтований на постраждалих

Цей засіб надає інформацію та посилання на додаткові ресурси, які допомагають організаціям створювати у своїх командах знання про травми, орієнтовані на постраждалих, що є основою для створення безпечного та сприятливого середовища для отримання та реагування на повідомлення про ГЗН.

Керівники організацій або служб можуть ділитися інформацією в цьому засобі зі своїм персоналом різними способами, щоб допомогти поглибити знання в організації. Наприклад, його можна використовувати:

- як роздатковий матеріал для персоналу для самостійного навчання;
- для інформування про групове обговорення на заняттях з нагляду за персоналом або підвищення кваліфікації персоналу; та/або
- як зміст навчального семінару.

Він містить матеріали для підтримки навчання та розвитку для всіх співробітників за такими темами:

- **Тема 1:** Вступ до поняття ГЗН та розкриття фактів про ГЗН
- **Тема 2:** Підхід, орієнтований на постраждалого та його травму.

Примітка: Рекомендовано проведення усіх тренінгів для персоналу з питань ГЗН методистом, який має відповідні знання та досвід у сфері ГЗН та реагує на розкриття фактів ГЗН.

Вступ до поняття ГЗН та розкриття фактів про ГЗН

У цьому розділі представлено вступну інформацію про ГЗН, його прояви та шкідливий вплив на постраждалих, включаючи травми. Також тут представлена інформація про те, як, коли і чому постраждала особа може вирішити розкрити інформацію, а також про вплив реагування постачальника послуг на це. Цей розділ охоплює п'ять тем:

1. Що таке гендерно зумовлене насильство?
2. Безперервний цикл ГЗН при переміщенні
3. Вплив ГЗН
4. Розкриття фактів ГЗН
5. Вплив реакції постачальників на розкриття інформації

1. Що таке гендерно зумовлене насильство?

Гендерно зумовлене насильство (ГЗН) — це загальний термін для будь-яких шкідливих дій, які вчиняються проти волі людини та ґрунтуються на соціально приписуваних відмінностях між чоловіками та жінками (тобто статтю). Це такі дії, що спричиняють фізичну, сексуальну чи психічну шкоду чи страждання, загроза вчинення таких дій, примус та інші види позбавлення волі. Ці дії можуть відбуватися публічно чи приватно та порушувати права людини. Це порушення прав людини, що ґрунтується на структурній гендерній нерівності та дисбалансі влади, є одночасно симптомом гендерної нерівності та засобом її посилення.¹

ГЗН є найпоширенішим порушенням прав людини в усьому світі: кожна третя жінка у всьому світі зазнає фізичного чи сексуального насильства протягом свого життя.² Як підкреслюється в Декларації ООН про викорінення насильства щодо жінок (A/RES/48/104), жінки та дівчата стикаються з багатьма додатковими формами ГЗН на різних етапах життя, багато з яких загострюються в обставинах переміщення. До них належать:

- Сексуальне насильство, в тому числі:
 1. Зґвалтування
 2. Сексуальне насильство
 3. Сексуальне рабство
 4. Примусове спостереження сексуального насильства
 5. Сексуальна експлуатація та насильство
 6. Сексуальні домагання
 7. Примусовий або насильницький секс
 8. Торгівля людьми з метою сексуальної експлуатації
- Насильство з боку інтимного партнера (НІП) і домашнє насильство (ДН), яке може включати сексуальне насильство
- Дитячі, ранні та примусові шлюби (CEFM), які можуть включати сексуальне насильство
- Злочини «честі» та інше фізичне насильство
- Економічні зловживання та втрати
- Обрізання жіночих статевих органів (FGM/C)

Через гендерну нерівність соціальних, економічних і політичних структур і норм ГЗН непропорційно спрямоване проти жінок і дівчат. Люди з різноманітними SOGIESC, такі як лесбійки, геї, бісексуали, трансгендери, квір та інтерсексуали (ЛГБТІК+), особливо трансгендерні жінки, трансгендерні чоловіки та ті, хто явно сприймається як гендерно невідповідні особи, також непропорційно страждають від ГЗН через однакові соціальні, економічні та політичні структури та норми. У той час як жінки, дівчата та люди з різноманітними SOGIESC страждають від ГЗН в значних масштабах по цілому світу, чоловіки та хлопчики також можуть стати жертвами сексуального насильства, зокрема під час конфлікту та переміщення. Форми сексуального насильства щодо чоловіків і хлопчиків у цих умовах включають:

1 Міжустановчий постійний комітет, Керівні принципи щодо інтеграції втручання з питань гендерного насильства в гуманітарні дії: Зменшення ризику, сприяння стійкості та допомога в одужанні (2015), доступне за адресою: www.gbvguidelines.org.

2 ВООЗ, Лондонська школа гігієни, Південноафриканська рада медичних досліджень та тропічної медицини, *Глобальні та регіональні оцінки насильства щодо жінок: Поширеність і вплив на здоров'я насильства з боку інтимного партнера та сексуального насильства з боку особи, яка не є партнером* (ВООЗ, Женева, 2013), доступно за адресою: www.who.int/publications/i/item/9789241564625.

- Генітальне насильство
- Примусове спостереження сексуального насильства
- Зґвалтування
- Примусове оголення та інші форми сексуального приниження
- Сексуальна експлуатація та насильство, особливо щодо підлітків та осіб з різною сексуальною орієнтацією та гендерною ідентичністю¹
- Примусове сексуальне насильство над іншими
- Сексуальне рабство

1 С. Чиновет, Д. Бушер, С. Мартін і А. Цві, «Характеристики та наслідки сексуального насильства проти чоловіків і хлопчиків в умовах конфлікту та переміщення: Міжнародне пошукове дослідження», *Журнал про міжособистісне насильство*, том 37, № 9-10 (2022).

ОБГОВОРЕННЯ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП: ФОРМИ ТА РИЗИКИ ГЗН

Жінки та дівчата з обмеженими можливостями стикаються з підвищеним ризиком ГЗН до, під час і після конфлікту, катастроф та інших надзвичайних ситуацій через численні та пересічні форми дискримінації, які підвищують їхню відчуженість та ризики. Сюди може входити:¹

- зростання бідності та соціальної ізоляції;
- втрата допоміжних пристроїв, людей що підтримують їх, та інших захисних мереж;
- обмежена мобільність; та/або
- комунікаційні бар'єри.

Економічна незахищеність і бідність можуть змусити переміщених осіб та інших постраждалих жінок, дівчат і людей з обмеженими можливостями різної статі займатися секс-бізнесом, що може сприяти підвищеному ризику ГЗН. Перенаселеність у притулках, недоступність туалетів або розташування туалетів за межами самого притулку, можуть підвищити ризик насильства для жінок з обмеженими можливостями. Постачальники послуг можуть не слухати або не вірити постраждалим з обмеженими можливостями (особливо постраждалим з інтелектуальними та психосоціальними вадами), коли вони повідомляють про досвід ГЗН. Це може перешкодити постраждалим повідомити про факти ГЗН та отримати доступ до наявних послуг. Конфлікти та стихійні лиха також можуть послабити як офіційні, так і неформальні механізми захисту, які існують для людей з обмеженими можливостями, що може збільшити поширеність ГЗН і створити атмосферу безкарності.

Люди з різними SOGIESC також стикаються з певними ризиками сексуального та гендерного насильства під час гуманітарних криз через такі фактори, як:

- гомофобні, біфобні та трансфобні установки;
- соціально-правова дискримінація та обмежений соціальний статус;
- документи, що посвідчують особу, не відповідають їх гендерній ідентичності; та
- соціальна ізоляція.

1 Міжнародна організація допомоги жінкам, *Права жінок і дівчат з обмеженими можливостями в умовах конфлікту та надзвичайних гуманітарних ситуацій* (2021).

Форми ГЗН, про які повідомляють люди з різноманітними SOGIESC у надзвичайних ситуаціях, включають сексуальне насильство, генітальне насильство та примусове зґвалтування інших осіб. Жінки-лесбійки можуть піддаватися особливим формам сексуального насильства, включаючи так зване «виправне» зґвалтування або зґвалтування як форму покарання, примусовий шлюб та FGM/C. Гендерно різні люди можуть зазнавати насильства, спрямованого проти них, тому що їх гендерна ідентичність або самовираження не збігаються з приписаною їм статтю.¹ Люди з різноманітними SOGIESC можуть стикатися з додатковим ризиком переслідувань, насильства та затримання під час перетину кордонів або доступу до/реєстрації для послуг, якщо стать у їхніх документах, що посвідчують особу, не відповідає їх гендерній ідентичності чи самовираженню.

1 Міжнародний Комітет Червоного Хреста (МКЧХ) і Норвезький Червоний Хрест, «Подібне тут ніколи не відбувається»: Сексуальне та гендерне насильство проти чоловіків, хлопчиків та/включно ЛГБТІК+ людей у гуманітарних умовах (2022).

2. Безперервний цикл ГЗН при переміщенні

Дані про ГЗН в контексті переміщення обмежені через декілька факторів, включаючи заниження звітності; проблеми, пов'язані з проведенням досліджень з такої делікатної теми; відсутність доступних допоміжних служб; і відсутність доступу для населення. Незважаючи на це, все більша кількість фактичних даних свідчить як про зростання випадків гендерного насильства, так і про безперервність випадків гендерного насильства, з якими стикаються жінки, дівчатка та інші групи ризику до, під час і після переміщення, або після повернення додому, або в нових країнах. Оскільки люди страждають від різних форм насильства протягом усього міграційного шляху, ГЗН зазвичай є не одиничною подією, а скоріше постійним досвідом насильства, вбудованим в повсякденне життя. ГЗН також може бути вчинено опортуністичними, навмисними та стратегічними способами під час транзиту та в тимчасових та постійних місцях притулку, як показано нижче.¹

Приклади ГЗН під час попереднього переміщення:

- Дитячі, ранні та примусові шлюби (CEFM), включаючи шлюби жертв зґвалтування зі злочинцями
- Насильство з боку інтимного партнера (НІП) та інші форми домашнього насильства
- Зґвалтування та інше сексуальне насильство, погане поводження, експлуатація та домагання
- Обрізання жіночих статевих органів (FGM/C)
- Торгівля людьми за ознакою статі

Приклади гендерного насильства під час збройного конфлікту

- Тортури, включаючи сексуальні тортури, осіб всіх статей

1 С. Пертек і Дж. Філімор, «Мені ніхто не допоміг»: Вимушена міграція та сексуальне та гендерне насильство: Результати проекту SEREDA (Бірмінгемський університет, 2022).

- Примусове спостереження сексуального насильства
- Примусові шлюби і сексуальне рабство
- Зґвалтування та інші сексуальні посягання
- Торгівля людьми за ознакою статі озброєними суб'єктами або войовничими екстремістськими групами

Приклади ГЗН під час втечі

- Зґвалтування та інші сексуальні напади в притулках або на контрольно-пропускних пунктах імміграції
- ГЗН з боку влади, членів місцевої громади та роботодавців
- Сексуальна експлуатація і насильство (СЕН), що здійснюються силами безпеки (включаючи військових і поліцію), співробітниками імміграційної служби, гуманітарними працівниками, контрабандистами та іншими особами, які займають керівні посади
- Поневолення, викрадення та сексуальна експлуатація торговцями людьми для погашення боргів

Приклади ГЗН у місцях призначення та під час переселення

- Посилення насильства з боку інтимного партнера та інших форм побутового насильства, включаючи використання імміграційного статусу для контролю над своїм партнером
- Підвищення ризику дитячих, ранніх та примусових шлюбів
- Зґвалтування та інші сексуальні посягання в притулках для біженців/переміщених осіб, в таборах і у місцях, де мешкають бездомні
- Торгівля людьми з метою сексуальної експлуатації
- Примусовий або насильницький секс
- Економічне зловживання та позбавлення ресурсів за ознакою статі

Ризик торгівлі людьми дуже високий у ситуаціях переміщення, і особливо для жінок і дівчат. Коли біженці, шукачі притулку, мігранти та інші переміщені особи змушені залишати свої домівки, вони часто опиняються ізольованими та вразливими, не мають доступу до ресурсів, засобів до існування і підтримки громади та мереж безпеки. Вони можуть бути не в змозі розмовляти певною мовою, отримати доступ до послуг, отримати офіційний статус чи документи або задовольнити свої основні потреби. Через це вони можуть легко стати жертвами торговців людьми, багато з яких експлуатуватимуть їх під виглядом пропозицій «допомоги».¹

1 Верховний комісар ООН у справах біженців (УВКБ ООН), «Торгівля людьми», доступно за адресою: www.unhcr.org/en-us/human-trafficking.html (переглянуто 25 липня 2022 р.).

3. Вплив ГЗН

ГЗН підриває самостійність, здоров'я, гідність і безпеку постраждалих. Воно спричиняє значний тягар захворювань для жінок і дівчат у всьому світі, з наслідками для фізичного здоров'я, що призводить як до гострих, так і до хронічних захворювань і впливає на неврологічне, шлунково-кишкове, м'язове, статеве, сечове та репродуктивне здоров'я. Вплив на сексуальне та репродуктивне здоров'я (СРЗ) включає інфекції, що передаються статевим шляхом, небажану вагітність та ускладнення від небезпечних абортів. Наслідки для психічного здоров'я включають соматичні скарги, розлади сну, депресію, тривогу, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), зловживання алкоголем і наркотиками, а також схильність до самогубства. Усі ці наслідки для фізичного та психічного здоров'я впливають на самопочуття та функціонування постраждалої особи та можуть посилити соціальні наслідки ГЗН. Вони можуть порушити працевлаштування та дохідну діяльність, освіту та здатність виконувати доглядові та соціальні ролі. Стигматизація, пов'язана з деякими формами гендерного насильства, може призвести до звинувачення жертви та остракізму з боку сім'ї та/або громади, що веде постраждалих до більшого ризику бідності, ізоляції та подальшого впливу насильства.¹

1 ЮНІСЕФ, Збірка ресурсів програми «Гендерне насильство в надзвичайних ситуаціях» (GBVIE) Комплект ресурсів 1: Посібник із початку роботи (2019), доступно за адресою: <https://www.corecommitments.unicef.org/kp/unicef-gbvie-programme-resource-pack-kit-1-getting-started-guidance-book.pdf>

Наслідки для фізичного здоров'я	Наслідки для психологічного здоров'я	Соціальні наслідки
- Тілесне ушкодження - Обмежені можливості - Інфекції, що передаються статевим шляхом, включаючи ВІЛ - Небажана вагітність - Небезпечний аборт, викидень - Фістули - Хронічний біль - Розлади сну і харчування - Смерть, в тому числі через самогубство	- Депресія та сум - Страх та тривога - Самозвинувачення, почуття провини і сором - Повторне переживання травми, спалахи з минулого - Уникання місць або ситуацій - Злість - Проблеми з концентрацією або запам'ятовуванням - Самоушкодження - Суїцидальні думки/дії	- Звинувачення жертви - Стигматизація - Відкидання та ізоляція родиною та/або громадою - Насильницький шлюб - Зменшення здатності до заробітку/праці - Зростання бідності - Ризик повторної віктимізації - Смерть/вбивства заради честі - Соціальна ізоляція

1 Міжурядовий постійний комітет, Як підтримати людину, постраждалу від гендерно зумовленого насильства, якщо у вашому регіоні немає суб'єктів, які займаються питаннями ГЗН: Посібник користувача (2015), доступно за адресою: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2018/03/GBV_UserGuide_021618.pdf

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО ТА ТРАВМА

Багато переживань, пов'язаних з гендерним насильством, є травматичними. Травма викликана гострим переживанням, яке виходить за рамки звичайного досвіду або страждання. Переживаючи травматичну(і) подію(і) ГЗН, постраждалий може бути неспроможний впоратися з таким досвідом, і мовчки погоджуватися або брати участь у таких діях, щоб вижити. Люди по-різному реагують на ту саму подію, і деякі з них відновлюються після травматичного досвіду без допомоги, використовуючи власні механізми подолання, такі як спілкування у спільнотах та мережах соціальної підтримки. Деякі люди, однак, вважають певний вид сторонньої допомоги корисним для подолання наслідків травматичного досвіду, оскільки травматичні події «переважають звичайні системи піклування, які дають людям відчуття контролю, зв'язку та сенсу».¹

Реакції на травматичний стрес – це нормальні людські реакції на неприємні або тривожні переживання. Шок і заперечення – типові реакції відразу після стресової події, такої як переживання насильства або заподіяння шкоди. Однак багато людей відчуватимуть більш інтенсивні та тривалі реакції, включаючи непередбачувані емоції, тривогу, спогади, напружені стосунки та фізичні симптоми травматичного стресу, такі як головний біль або нудота. Хоча ці почуття є нормальними, вони можуть зменшити здатність людини впоратися з ситуацією та мати значний вплив на її життя та стосунки. Численні переживання або постійний вплив травматичних подій можуть мати комплексні негативні наслідки, які впливають на центральну нервову, ендокринну та імунну системи людини, створюючи постраждалим ризик багатьох проблем зі здоров'ям у майбутньому.²

Подвійний досвід переміщення та впливу ГЗН створює численні пересічні ушкодження. Ситуація може посилюватися відсутністю служб підтримки, орієнтованих на потреби постраждалих, під час тривалих і небезпечних подорожей, що залишає багато потерпілих із нелікованими наслідками ГЗН.³

Реакції на травматичний досвід переплітаються з культурою, історією, расою, статтю, місцем проживання та мовою. Відповіді практиків, служб і систем, що інформовані про травму, визнають комплексний вплив структурної нерівності та реагують на унікальні потреби різних людей і спільнот. Культурна обізнаність, чуйність і розуміння є важливими для розширення доступу та покращення стандартів догляду за жінками, дітьми, сім'ями та громадами, які зазнали травматичного досвіду.⁴

1 Джудіт Герман, Травма та відновлення (Основні книги, 1992), с.33.

2 Б. Сабрі і Д. А. Грейнджер, «Гендерне насильство та травми в маргінальних групах жінок: Роль біологічного вкорінення та токсичного стресу», Міжнародна організація жінок в галузі охорони здоров'я, том 39, № 9 (2018), доступно за адресою: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6428086/.

3 С. Пертек і Дж. Філімор, «Мені ніхто не допоміг»: Вимушена міграція та сексуальне та гендерне насильство: Результати проєкту SEREDA (Бірмінгемський університет, 2022).

4 Взято з Національної мережі дитячого травматичного стресу, «Культура і травма», доступне за адресою: www.nctsn.org/trauma-informed-care/culture-and-trauma (редакція від 25 липня 2022 р.).

Посилання на додаткову інформацію та ресурси

ГЗН ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ

- **«Мені ніхто не допоміг»: Вимушена міграція та сексуальне та гендерне насильство: Результати проєкту SEREDA** (Пертек і Філімор, 2022). Доступне на: [www.researchgate.net/publication/360258002 Nobody helped me Forced migration and sexual and gender-based violence findings from the SEREDA project](https://www.researchgate.net/publication/360258002_Nobody_helped_me_Forced_migration_and_sexual_and_gender-based_violence_findings_from_the_SEREDA_project). Більше інформації про проєкт SEREDA можна знайти тут: <https://childhub.org/en/child-protection-online-library/forced-migration-and-sexual-and-gender-based-violence-findings-sereda-project-uk>
- **Самотні та у небезпеці: Діти, міграція та сексуальне та гендерне насильство** (Міжнародна федерація товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця [ЧХЧП], 2018). Це дослідження має на меті покращити розуміння ризиків і типів сексуального та гендерного насильства, з якими стикаються діти, які мігрують наодинці, а також прогалини в захисті та допомозі для цих дітей. У ньому уважно розглядається ситуація в небезпечних або віддалених місцях – таких, які є небезпечними, охопленими конфліктами, позбавленими уваги і засобів побуту та важкодоступними, саме там діти можуть бути особливо вразливими. Доступно за адресою: <https://www.ifrc.org/document/alone-and-unsafe-children-migration-and-sexual-and-gender-based-violence-0>.

ГЗН ТА ОБМЕЖЕНІ МОЖЛИВОСТІ

- **Інформаційний бюлетень: Насильство над жінками та дівчатами з обмеженими можливостями** (2013). Доступно за адресою: www.un.org/womenwatch/daw/csw/csw57/side_events/Fact%20sheet%20%20VAWG%20with%20disabilities%20FINAL%20.pdf.
- **Включення людей з обмеженими можливостями в програми щодо гендерного насильства** (Ірландський консорціум з гендерно зумовленого насильства, 2020). У цьому документі подано огляд причин і наслідків ГЗН проти жінок і дівчат з обмеженими можливостями як у сфері розвитку, так і в гуманітарних ситуаціях. Доступно за адресою: www.gbv.ie/wp-content/uploads/2020/12/WEB-VERSION-Disability-Inclusion-in-GBV-Programming-ICGBV-CBM.pdf

СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО НАД ЧОЛОВІКАМИ І ХЛОПЧИКАМИ

- **Сексуальне насильство над чоловіками та хлопчиками в умовах конфлікту та переміщення: Результати якісного дослідження в Бангладеш, Італії та Кенії** (Жіноча комісія у справах біженців, 2020). Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/wp-content/uploads/2020/10/Sexual-Violence-against-Men-Boys-Synthesis-Report.pdf

ГЗН ТА ЛЮДИ З РІЗНОМАНІТНИМИ SOGIESC

- **Сексуальне та гендерне насильство в спільнотах лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів та квірів** (Еріксон-Шрот та інші, 2020). Доступно за адресою: [www.researchgate.net/publication/340229739 Sexual and Gender-Based Violence in Lesbian Gay Bisexual Transgender and Queer Communities](https://www.researchgate.net/publication/340229739_Sexual_and_Gender-Based_Violence_in_Lesbian_Gay_Bisexual_Transgender_and_Queer_Communities)

- **Боротьба з сексуальним насильством щодо чоловіків, хлопчиків та осіб ЛГБТІК + в гуманітарних умовах: Керівництво для використання на місцях за секторами** (Жіноча комісія у справах біженців, 2021). Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/wp-content/uploads/2021/02/Addressing-Sexual-Violence-against-Men-Boys-LGBTIQ-Persons-Guidance-Note-022021-1.pdf

ТРАВМА

- **Культура і травма** (Національна мережа дитячого травматичного стресу). Доступно за адресою: www.nctsn.org/trauma-informed-care/culture-and-trauma. Додаткові ресурси з мережі дивіться за адресою: www.nctsn.org/trauma-informed-care/culture-and-trauma/nctsn-resources.

4. Розкриття фактів ГЗН

Розкриття фактів ГЗН виражається у тому, що потерпілий розповідає про досвід ГЗН іншій особі. Багато постраждалих ніколи нікому не розповідають про свій досвід через широкий спектр перешкод і стримуючих факторів для розкриття. Немає правильного способу для когось розповісти про свій досвід; те, коли, як і кому розкриває свій досвід постраждала особа, залежить від цієї особи, її потреб і обставин, включаючи специфічні для контексту перешкоди для розкриття.

Важливо також зазначити, що розкриття інформації про гендерне насильство не може бути одноразовою подією. Це може бути постійний процес розкриття, що розвивається, оскільки між постраждалим і постачальником послуг встановлюється більше довіри та впевненості. У певному сенсі розкриття інформації схоже на айсберг — воно може бути дуже поверхневим або досить глибоким і з часом може поглиблюватися.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ПЕРЕШКОДИ ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Особи, які пережили ГЗН, стикаються з багатогранними, багатошаровими та взаємопов'язаними бар'єрами на шляху до розкриття. До них належать особисті психологічні бар'єри, з якими стикається окрема жертва; бар'єри, пов'язані з контекстом, такі як відсутність послуг або відсутність підтримки в сім'ї; і бар'єри, пов'язані з більш масштабними культурними та структурними факторами, такими як культурні норми, які виправдовують ГЗН або соромлять тих, хто пережив такий досвід. Ці бар'єри посилюються в контексті переміщення, коли доступ до послуг може обмежуватися ще більше і постраждалі зазнають постійної шкоди. Загальні перешкоди включають.¹

- Культурні норми та соціальна стигма, пов'язана зі статтю, сексуальністю, гендерними ролями/очікуваннями, гендерною ідентичністю, насильством та іншими пов'язаними факторами.
- Страх опракування та стигматизації з боку членів родини чи громади.
- Сором і провина, включаючи (помилкову) віру в те, що насильство було власною провиною.
- Зведення до мінімуму досвіду — самим собою чи іншими (або обома) — щоб повірити, що це «насправді це було не так вже й погано» або «насправді це не було ГЗН».
- Нормалізація насильства, включно з «повсякденним» нормалізованим ГЗН, якого зазнають жінки (наприклад, НІП та шлюби з дітьми) і люди з різноманітними SOGIESC (наприклад, насильство, пов'язане з гомофобією та трансфобією), а також насильство, яке нормалізується в контексті конфлікту і переміщення.
- Вплив травматичного досвіду, який може призвести до депресії, ізоляції, посттравматичного стресового розладу, відсутності чітких спогадів про подію (події) або контекст, у якому це сталося, та інші перешкоди для розмови про цей досвід.
- Час і пріоритети постраждалих, особливо для мігрантів і переміщених осіб у русі, які можуть надавати пріоритет базовим потребам виживання та досягненню безпеки, а не залученню до служб підтримки.
- Відсутність доступних компетентних послуг і постачальників послуг, орієнтованих на постраждалих, що сприяє відсутності довіри до запропонованих послуг.
- Недостатня обізнаність про права та доступні послуги там, де вони дійсно існують.
- Страх та/або присутність постійних ризиків для безпеки постраждалих, включаючи ризик помсти з боку злочинця; ризик бути ідентифікованим або скомпрометованим будь-яким чином або злочинцем, або владою; і страх перед наслідками, які через розкриття інформації можуть виникнути для правового статусу, імміграційної справи чи заяви про надання притулку.

Додаткові фактори впливають на здатність, готовність, можливість і мотивацію особи, яка пережила насильство, розповісти про ГЗН, включаючи характер, тип, тяжкість і повторення насильства; стосунки особи, яка пережила злочин, із злочинцем; і рівень соціальної підтримки, яку вони отримують.

¹ Для отримання додаткової інформації про бар'єри при розкритті фактів ГЗН, див. Центр прав людини, гендеру та міграції, Інститут громадського здоров'я, Вашингтонський університет у Сент-Луїсі, *Обираємо, що говорити, та вчимося, як слухати: Розкриття гендерного насильства в умовах гуманітарної кризи* (2022), доступно за адресою: <https://publichealth.wustl.edu/centers/chrgm/>.

Глибини розкриття

Розкриття інформації про ГЗН відбувається на різних рівнях – воно може варіюватися від мінімального до досить детального. До того ж, таке розкриття не трапляється за один раз. У багатьох випадках розкриття інформації може стати більш детальним в міру зростання довіри до співрозмовника.

Постачальникам послуг важливо точно знати, яка інформація їм насправді необхідна для допомоги постраждалим від ГЗН. Також, вони повинні могли чітко це роз'яснити постраждалому у випадку, якщо постраждалий вирішить щось розповісти або уточнити. Те, як багато людина вирішить розкрити про шкоду, заподіяну їй в минулому, в кінцевому рахунку залежить від неї самої.

Розкриття інформації про ГЗН: безперервність процесу

Розкриття на поверхні

Якщо розкриття фактів
ГЗН стає дедалі глибшим,
необхідно:

- Мати відповідні знання
- Володіти необхідними техніками
- Бути підготовленими
- Обережно заглибитись та повернутись на поверхню

Глибинне розкриття

Коли постраждала особа все ж вирішує розкрити інформацію, вона/вони можуть зробити це різними способами. Вони можуть розповісти про це комусь відразу після інциденту, а можуть і набагато пізніше. Вона / вони можуть розповісти:

- Члену сім'ї, другу чи іншій довірній особі про те, що трапилося, щоб звернутися за порадою чи допомогою.
- Працівнику правоохоронних, імміграційних, юридичних, захисних або допоміжних служб, оскільки постраждалі шукають допомоги для закриття своїх фізичних, психологічних, емоційних і практичних потреб, у тому числі щодо безпеки та захисту.
- Постачальник послуг – такий як медичний працівник, соціальний працівник або представник іншої професії – помічає ознаки, що вказують на можливий факт ГЗН, і запитує про це постраждалого; або постачальник послуг ставить запитання в рамках звичайного скринінгу.

Даний посібник зосереджено на розкритті постраждалими фактів ГЗН для постачальників послуг у гуманітарних кризових центрах. В таких умовах, розкриття інформації може бути мотивовано постраждалим самостійно, спричиненим постачальником послуг, який створив безпечне і сприятливе середовище, або може бути викликане постачальником послуг або посадовою особою, яка прямо або неопосередковано запитує про це. Розкриття інформації про ГЗН також може відбуватися третіми особами, наприклад, коли хтось із батьків говорить за свою дитину. Такі різні форми розкриття інформації в умовах надання послуг показано нижче.

РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГЗН В КОНТЕКСТАХ НАДАННЯ ПОСЛУГ: ТИПОЛОГІЯ				
Тип розкриття інформації	Приклади сценаріїв	Постачальники послуг, яких часто залучають	Методи та обговорення	
Самомотивоване розкриття інформації	Постраждала особа має незалежну причину або намір розкриття фактів ГЗН, незалежно від осередку чи дій постачальника.	Постраждала особа хоче зробити тест на вагітність у медичній клініці після досвіду зґвалтування. Постраждала особа просить направити її до притулку через пережитий досвід або страх ГЗН.	Постачальники медичних послуг (медична, психосоціальна підтримка). Співробітники правоохоронних органів. Працівники притулку. <i>Примітка:</i> Усі постачальники повинні бути готові до розкриття фактів ГЗН за власною ініціативою постраждалих, як би рідко це не відбувалося.	- Здатність надавати першу психологічну допомогу. - Підвищення сприйнятливості всього персоналу щодо ГЗН, включаючи підходи, орієнтовані на постраждалих, і підходи, що ґрунтуються на правах. - Конфіденційність місця для інтерв'ю. - Конфіденційність та оновлена система перенаправлення, системи управ-ління інформацією та управління справами. - Різноманітність статі, етнічного походження, віку, мови та сексуальної орієнтації/ідентичності персоналу, наскільки це можливо.
Обумовлене розкриття інформації	Потерпілому рекомендовано повідомляти про факти ГЗН через наявність сприятливого середовища або загального прояву чуйності з боку постачальника послуг.	Постраждала особа, яка відчуває себе бажаним гостем в притулку для мігрантів, довіряє персоналу. Постраждала особа, яка бере участь у загальній груповій терапії, зрештою почувається комфортно, розповідаючи про індивідуальний досвід ГЗН.	Постачальники медичних послуг (медична, психосоціальна підтримка). Співробітники правоохоронних органів. Працівники притулку. <i>Примітка:</i> Усі постачальники повинні прагнути до створення безпечного, сприятливого середовища для тих, хто бажає обговорити досвід ГЗН або інші проблеми.	Усі підходи до «самотивованого розкриття інформації», а також: - Створення безпечного, гостинного закладу. - Залучення мігрантів і біженців до повсякденних справ, хатньої роботи, тощо для створення довірливих стосунків і передбачуваних можливостей говорити вільно. - Надання різноманітних можливостей для взаємодії, включаючи групові заходи (тренінги «Знай свої права», сеанси групової терапії тощо). - Розміщення плакатів та інших матеріалів про ГЗН та доступні служби підтримки. - Наявність «працівників з питань ГЗН», «жінок-працівників» тощо.
Реактивне (стимульоване) розкриття інформації	Постраждала особа розкриває інформацію про ГЗН у відповідь на пряме запитання постачальників про минулий або травматичний досвід, чи можливі тривоги у майбутньому.	Постраждала особа відповідає на запитання про шкоду, заподіяну втечею в рідній країні, з проханням визначити право на притулок. Поліція зв'язується з приводу факту ГЗН та має опитати постраждалого, свідків.	Постачальники послуг, повинні розуміти шкоду, заподіяну постраждалій особі в минулому, щоб забезпечити належну допомогу (наприклад, надання притулку чи реагування на злочин).	- Взагалі, постачальники послуг НЕ повинні прямо питати про ГЗН. - Підготовлені фахівці, яким доручено визначити інформацію про шкоду, повинні використовувати орієнтовані на травму методи, для того, щоб ставити подальші питання, якщо постраждала особа згадує про ГЗН. - Постраждалій особі необхідно пояснити важливість цієї інформації і те, як вона буде використовуватися, а також, що така інформація буде зберігатись у таємниці.
Розкриття інформації третьою стороною	Третя сторона згадує про досвід постраждалої особи, пов'язаний із ГЗН, з/без відома чи згоди постраждалої особи.	Батьки повідомляють постачальника послуг про сексуальне насильство над дитиною, щоб забезпечити медичну допомогу чи захист дитини. Член спільноти розповідає персоналу служби захисту про насильство з боку інтимного партнера, яке відбувається із сусідами у таборі для біженців. Постраждала особа від сексуального насильства в умовах збройного конфлікту, ідентифікує інших осіб, які зазнали нападу під час її власного досвіду насильства.	НПостачальники медичних послуг (медична, психосоціальна підтримка). Співробітники правоохоронних органів. Правова допомога адвокатів. Лідери громад або соціальні працівники	Усі підходи до самотивованого розкриття, а також: - Чітко викладені матеріали про послуги, доступні для постраждалих від ГЗН, для сторони, яка розкриває інформацію, щоб поділитися з постраждалим. - Чіткі протоколи безпеки даних щодо: ГЗН та ідентифікації постраждалих. - Нагадування про конфіденційність, особливо серед членів спільноти. - Наявність експертів, які пройшли навчання щодо проведення досліджень /розкриття фактів ГЗН для постраждалих віком до 18 років.

ОБГОВОРЕННЯ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП: РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГЗН

Різні групи в суспільстві можуть зіткнутися з унікальними та додатковими проблемами та перешкодами для розкриття сексуального та гендерного насильства.

Діти та підлітки: діти можуть не зовсім розуміти насильство, яке з ними сталося. Вони можуть звинувачувати себе або боятися, що кривдник «потрапить у неприємності», особливо якщо кривдник є їхнім родичем або близьким. У деяких випадках кривдник міг змусити дитину пообіцяти нікому не розповідати про це. Діти та підлітки, які хочуть розкрити інформацію, можуть не знати, кому з дорослих можна довіряти.

Люди з різноманітними SOGIESC: люди ЛГБТІК+ можуть боятися, що їх «викриють», якщо вони розголосять факт про ГЗН, особливо якщо мотивом насильства є напад або злочин через ненависть до їх SOGIESC. Багато хто вже стикається з інтенсивною дискримінацією та переслідуваннями через свою належність до SOGIESC, і вони можуть побоюватися подальшої шкоди з боку постачальників послуг або їхніх спільнот, якщо розкриють інформацію та свою стать чи сексуальність.

Чоловіки та хлопчики: чоловіки, які пережили сексуальне насильство, можуть зіткнутися з різною реакцією з боку суспільства, наприклад, бути звинуваченими в гомосексуалізмі. Вони можуть відчувати сором, специфічний для такого випадку або сприйняття того, що їх вихолощують, особливо якщо вони думають, що вони самотні, будучи постраждалими чоловіками.

Жінки та дівчата, постраждалі від торгівлі людьми: жінки, дівчата та люди різної статі, які постраждали від торгівлі людьми, можуть не розкривати факти жорстокого поводження через страх помсти з боку торговців людьми. Вони можуть не вірити, що постачальники послуг або органи влади можуть їм допомогти; вони можуть боятися, що їх звинуватять та заарештують за проституцію чи наркотики; або вони можуть (помилково) вважати, що були співучасниками власної експлуатації.

Постраждалі з обмеженими можливостями: постраждалим з обмеженими можливостями іноді не вірять, коли вони повідомляють про досвід ГЗН, що стримує їх від розкриття інформації та доступу до необхідних послуг. Деякі люди, що вижили, можуть залежати від допомоги злочинця, що створює динаміку влади, яка змушує їх не наважуватися розкривати інформацію. Вони також можуть не мати базового доступу до інформації про те, як і де вони можуть розкривати інформацію.¹

Мовні меншини: перекладачі — хоча у них є потреба і необхідність, коли персонал не говорить мовами користувачів послуг, яким вони намагаються допомогти — можуть стати перешкодою для постраждалих, які хочуть розповісти про факти ГЗН. У багатьох випадках перекладач буде з тієї ж громади, що й постраждалий; вони можуть знати один одного або сім'ї один одного, і перекладач може навіть знати злочинця, про якого постраждалий хоче повідомити. Постраждалі можуть неохоче виступати та розкривати факти ГЗН перед кимось зі своєї спільноти, особливо якщо вони бояться, що новини поширяться серед їхньої спільноти або вони отримають негативну реакцію з боку кривдника.

¹ Міжнародна організація допомоги жінкам, *Права жінок і дівчат з обмеженими можливостями в умовах конфлікту та надзвичайних гуманітарних ситуацій* (2021).

5. Вплив реакції постачальників на розкриття інформації

Розкриття ГЗН пов'язане з покращенням психологічного та фізичного здоров'я, безпеки та добробуту.¹ Коли розкриття інформації сприймається належним чином і на нього реагують правильно, постраждалі отримують емоційну та психологічну підтримку, щоб впоратися з тривожними думками, почуттями та іншими негативними психологічними симптомами, пов'язаними з їхнім досвідом.² Їм також можна допомогти відновити відчуття незалежності. Вони також отримують корисну інформацію про те, як отримати доступ до послуг з догляду, підтримки та захисту, щоб подолати наслідки ГЗН.³ Доступ до підтримки після розкриття фактів ГЗН може допомогти запобігти подальшому насильству для постраждалих, які продовжують піддаватися ГЗН.

Однак негативна або невідповідна реакція на розкриття фактів ГЗН може завдати шкоди добробуту, безпеці, одужанню та відновленню жертви. Осудливі, недовірливі та зневажливі реакції у відповідь на розкриття інформації про ГЗН можуть підірвати впевненість жертви та її рішення звернутися за допомогою; це також може сприяти повторній травматизації або вторинному насильству. Такі реакції можуть спричинити самозвинувачення та сором, посилювати згубні наслідки насильства, перешкоджати жертві звернутись за допомогою до інших і тримати її в ситуаціях, де вона знаходиться під загрозою ГЗН.⁴

Тому дуже важливо, щоб усі ті, хто контактує з постраждалими від ГЗН під час переміщення та інших гуманітарних ситуацій, були готові отримувати та реагувати на розкриття фактів ГЗН у спосіб, який є співчутливим, підтримуючим і орієнтованим на постраждалих. Постачальники послуг повинні довести до максимуму навіть найменші можливості для надання потерпілим підтвердження вірності їхніх дій, відчуття власної гідності та інформації для забезпечення безпеки та підтримки.

1 А. Жак-Тюра, М. А. Ріфкі Ткач, А. Еббі і Р. Вегнер, «Розкриття фактів сексуального насильства: Характеристики та наслідки для симптомів посттравматичного стресу серед постраждалих афроамериканців та кавказців», *Журнал про травматичну дисоціацію*, том 11, № 2 (2010), доступно за адресою: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2862213/.

2 Жак-Тюра, Розкриття фактів сексуального насильства.

3 С. Будро, Х. Крес, Р. Роша і К. Юнт, «Кореляти розкриття інформації про сексуальне насильство серед кенійської молоді», *«Насильство над дітьми та зневага до них»*, том 79 (2018), доступне за адресою: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6091645/.

4 Будро, «Кореляти розкриття інформації про сексуальне насильство серед кенійської молоді».

Підхід, орієнтований на постраждалого та його травму

Підхід до розкриття фактів про ГЗН, орієнтований на травму та зосереджений на постраждалих, забезпечує наступні засади:¹

- Він визнає, що кожна особа, яка пережила ГЗН:
 1. Має право на довіру, ставлення до неї з повагою, добротою, емпатією та співчуттям;
 2. Має право на ставлення як до унікальної особистості з рівними правами на піклування та підтримку;
 3. Має різні сили, можливості, ресурси та потреби; і
 4. Має право, відповідно до її/їхніх віку та обставин, вирішувати, хто повинен знати про те, що з нею/ними сталося і що має відбуватися далі.
- Цей підхід прагне сприяти свободі волевиявлення та розширення можливостей кожної людини, зміцнюючи її сильні сторони та здібності, вибір і контроль.
- Він визнає стійкість кожного постраждалого, і дає надію.
- Він визнає вплив травматичного досвіду, прагне заохочувати до психологічної безпеки та захисту від подальшої шкоди, а також підтримує подолання негативного досвіду та відновлення особи.

Цього можна досягнути за допомогою наступних п'яти керівних принципів, які допомагають створити сприятливе середовище для розкриття ГЗН та сприяють безпечній та етичній реакції після розкриття.²

1. **Право на безпеку:** поняття безпеки стосується як фізичної безпеки, так і відчуття психологічної та емоційної безпеки. Важливо враховувати потреби безпеки та захисту кожного постраждалого, членів його родини та тих, хто надає догляд і підтримку. У випадку торгівлі людьми, насильства з боку партнера і політично вмотивованого сексуального насильства ризики безпеки можуть бути навіть більшими, ніж зазвичай. Кожна людина має право на захист від подальшого насильства.

1 Адаптовано з комплексу ресурсів програми Гендерно зумовлене насильство в надзвичайних ситуаціях, ЮНІСЕФ, Комплект 3: Реагування на постраждалих.

2 Адаптовано з комплексу ресурсів програми Гендерно зумовлене насильство в надзвичайних ситуаціях, ЮНІСЕФ, Комплект 3: Реагування на постраждалих.

- 2. Право на конфіденційність:** конфіденційність сприяє безпеці, довірі та розширенню можливостей. Воно відображає віру в те, що люди мають право вибору, розповідати чи ні власну історію, і якщо так, то кому. Збереження конфіденційності означає нерозголошення будь-якої інформації будь-якій стороні без інформованої згоди відповідної особи. Існують винятки щодо конфіденційності, наприклад, коли є обов'язкові вимоги до звітності, і дуже важливо, щоб персонал був ознайомлений з ними і знав, як донести це до обслуговуваних ним людей.
- 3. Право на гідність і самовизначення:** ГЗН є посяганням на гідність і права людини, і всі ті, хто вступає в контакт із жертвою, відіграють певну роль у відновленні та зміцненні гідності, самовизначенні та розширенні можливостей цієї особи. Ігнорування почуття гідності, бажань і прав постраждалих може посилити почуття їхньої безпорадності, сорому та самозвинувачення; це може знизити ефективність втручань і спричинити повторну віктимізацію та подальшу шкоду.
- 4. Відсутність дискримінації:** усі люди мають право на максимально можливу допомогу без дискримінації за ознакою статі, гендеру, віку, обмежених можливостей, раси, етнічної приналежності, SOGIESC, мови, релігійних чи політичних переконань, статусу чи соціального класу.
- 5. Врахування інтересів дитини:** кожна дитина унікальна і на неї по-різному впливає досвід ГЗН. Рішення та дії, що стосуються дитини, мають відображати те, що є найкращим для безпеки, добробуту та розвитку цієї конкретної дитини. Стратегії із забезпечення врахування інтересів дитини включають наступне:
 - Дотримуйтеся підходу, який враховує індивідуальні обставини кожної дитини, включно з її сімейною ситуацією та особливими вразливими й сильними сторонами, і віддає перевагу їхнім потребам у безпеці, захисті, фізичному та психічному здоров'ї над іншими потребами.
 - Прислухайтесь до голосу та точки зору дитини та враховуйте її бажання.
 - Захистіть дитину від подальшої емоційної, психологічної та/або фізичної шкоди.
 - Розширюйте можливості дітей і сімей.
 - Вивчіть і збалансуйте переваги та потенційно шкідливі наслідки кожного рішення чи дії, що стосуються дитини.
 - Сприяйте одужанню та відновленню.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси

- **Навчання реагуванню, спрямованому на постраждалих від ГЗН, Частина 3: Посилення допомоги на рівні громади** (Програма допомоги громадам ЮНІСЕФ). Доступно за адресою: www.unicef.org/media/103856/file/Communities-Care-Part-3-Survivor-Centred-Response-Training-Guide.pdf
- **Психічне здоров'я та гендерне насильство: Допомога жертвам сексуального насильства в умовах збройного конфлікту – Навчальний посібник** (Інформація про здоров'я та права людини). Цей тренінг був розроблений для помічників, які надають допомогу та підтримку жінкам, які пережили ГЗН та сексуальні травми під час катастроф, конфліктів та надзвичайних ситуацій, коли доступ до медичних працівників із психологічними чи психіатричними знаннями обмежений. Доступно за адресою: www.hhri.org/gbv-training-manual/.
- **Посібник з надання першої психологічної допомоги для спеціалістів, які працюють з дітьми** (Фонд допомоги дітям, 2017). Це навчання спрямоване на захист дітей та інший персонал і волонтерів, які працюють з дітьми, наприклад педагогів і медичних працівників, які підтримують дітей після або під час кризи чи травматичної події, а також співробітників з інших секторів взаємодії з дітьми, таких, як водопостачання, санітарія та гігієна (WASH), житло або харчування. Навички спілкування та заспокоєння, які вивчають і практикують під час тренінгу, використовуються для зменшення початкового психологічного стресу, який можуть зазнати діти, а також зв'язати їх з практичною допомогою та заохотити до позитивних стратегій подолання. Доступно за адресою: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document-collections/save-children-psychological-first-aid-training>.
- **Підтримка та реагування на вимушено переміщених дітей: Навчальний модуль для консультантів телефонної лінії допомоги дітям** (Міжнародна телефонна лінія допомоги дітям та УВКБ ООН, 2017). Цей навчальний посібник спрямований на підвищення кваліфікації працівників телефонної лінії для роботи з дітьми-переміщеними особами. Доступно за адресою: <https://childhelplineinternational.org/supporting-and-responding-to-forcibly-displaced-children/>
- **Підтримка постраждалих від насильства: Роль мовних та культурно-просвітницьких посередників з акцентом на гендерне та сексуальне насильство щодо чоловіків та хлопчиків: Навчальна програма** (Всесвітня комісія з надання допомоги, 2021). Цей ресурс підтримує тренінги, щоб надати лінгвістичним і культурним посередникам базові знання, необхідні для ефективного реагування та підтримки постраждалих від ГЗН і сексуального насильства, включно з чоловіками. Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/research-resources/supporting-survivors-of-violence-the-role-of-linguistic-and-cultural-mediators-training-curriculum/.
- **Підтримка молодих чоловіків-біженців і мігрантів, які пережили сексуальне насильство або знаходяться під загрозою сексуального насильства** (Всесвітня комісія з надання допомоги та ЮНІСЕФ). Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/wp-content/uploads/2021/07/Supporting-Young-Male-Refugees-Migrants-Survivors-At-Risk-Sexual-Violence.pdf.
- **Керівництво «Що потрібно знати: Робота з лесбійками, геями, бісексуалами, трансгендерами, інтерсексуалами та квірами (ЛГБТІК+) в умовах вимушеного переміщення»** (УВКБ ООН, 2021). Це керівництво містить інформацію про гендерне насильство. Доступно за адресою: www.refworld.org/docid/4e6073972.html.

ЗАСІБ 2:

Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН

Цей засіб надає інформацію про те, яким чином організації, що обслуговують біженців, шукачів притулку, мігрантів та інших людей, які постраждали від гуманітарних криз, можуть створити середовище, яке дозволить постраждалим — тим, хто готовий і бажає це зробити — розкрити факти про ГЗН і сприймати співчуття та орієнтовану на постраждалих реакцію, які сприятимуть їхній безпеці та добробуту. Засіб надає вказівки для керівників організацій і служб щодо оцінки та вдосконалення процедур, засобів, послуг і персоналу, щоб зробити їх безпечнішими та зручнішими для розкриття інформації про ГЗН. Засіб містить три запропоновані кроки, що саме організації можуть зробити для цього:

- **Крок 1:** Розробити процедури, орієнтовані на постраждалих, щоб направляти персонал щодо безпечного реагування на розкриття ГЗН;
- **Крок 2:** Зробити приміщення та послуги зручними та безпечними; та
- **Крок 3:** Створити різноманітну команду з відповідними знаннями, ставленням, поведінкою та навичками.

Крок 1: Розробити процедури, орієнтовані на постраждалих, щоб направляти персонал з безпечного реагування на розкриття ГЗН

Повинні бути встановлені відповідні процедури для захисту конфіденційності, сприяння безпеці постраждалих і забезпечення поваги та гідного відношення до всіх постраждалих. Організації можуть впроваджувати підхід, орієнтований на постраждалих, у свою політику та процедури, розробляючи та повідомляючи про чіткі процеси, яких має дотримуватися персонал, які пов'язані та включають все наступне:

- **Дотримання конфіденційності під час роботи з постраждалими, які розкривають факти ГЗН. Це включає:**
 1. Повідомлення постраждалим та іншим користувачам послуг про будь-які обмеження щодо конфіденційності та вимоги щодо обов'язкового звітування; і
 2. Безпечне керування та зберігання всіх документів та іншої інформації, пов'язаної з розкриттям інформації про ГЗН.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ОБОВ'ЯЗКОВА ЗВІТНІСТЬ

Обов'язкова звітність стосується вимог законодавства або іншого роду щодо повідомлення владі про випадки ГЗН. Закони про обов'язкове звітування найчастіше застосовуються щодо підозр про жорстоке поводження з дітьми; однак постачальники послуг можуть бути зобов'язані повідомляти про інші форми насильства, такі як сексуальне насильство, експлуатація чи жорстоке поводження, урядам, агентствам ООН, роботодавцям або іншим особам, які займають владні посади. Усі ті, хто співпрацює з постраждалими від ГЗН, повинні розуміти закони та зобов'язання щодо обов'язкового звітування про випадки ГЗН, а також особливі вимоги до дітей. Сюди входять зобов'язання щодо обов'язкового звітування всіх учасників, у тому числі інших постачальників послуг, наприклад медичних працівників, яких може направляти ваша служба.

Хоча обов'язкове звітування часто спрямоване на захист постраждалих (особливо дітей), дотримання процедур обов'язкового звітування в деяких ситуаціях може суперечити етичним принципам, пов'язаним із роботою з постраждалими від ГЗН,¹ зокрема принципам безпеки, конфіденційності та самовизначення. Це також може призвести до дій, які не враховують інтереси потерпілого.² Наприклад, обов'язкове повідомлення про випадки сексуального насильства або насильства з боку інтимного партнера в поліцію може наражати жертву на великий ризик заподіяння шкоди з боку кривдника, членів сім'ї чи громади, або, у випадку мігрантів чи шукачів притулку, з боку імміграційних органів.

Кожна організація повинна вирішити, як вона збирається обробляти обов'язкову звітність, особливо коли не враховані інтереси потерпілого. Персонал повинен знати про вимоги щодо обов'язкового звітування та інформування користувачів послуг загалом про обов'язкове звітування, а також про те, як інформувати постраждалих після отримання розкритої інформації, про те, коли діють вимоги до обов'язкового звітування. У таких ситуаціях персонал не може обіцяти конфіденційність, оскільки неприйнятно давати постраждалим обіцянки, які вони не зможуть виконати. Натомість організації повинні з самого початку чітко розуміти, що означає конфіденційність і які обмеження існують за кожних обставин.³

1 Для отримання додаткової інформації див. Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), *Керівні принципи роботи з особами, які пережили гендерне насильство* (2019), доступно за адресою: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00TMNM.pdf.

2 Перегляньте посилання на Догляд за дітьми, які постраждали від сексуального насильства, і Рекомендації щодо ведення справ про ГЗН у блоках Додаткові ресурси для отримання додаткової інформації та вказівок щодо обов'язкового звітування.

3 Зона відповідальності за гендерно зумовлене насильство (ЗВ ГЗН), *Міжвідомчі мінімальні стандарти щодо гендерно зумовленого насильства в програмі надзвичайних ситуацій* (2019), стор. 49, доступно за адресою: www.unfpa.org/minimum-standards.

- **Отримання інформованої згоди на документування та передачу інформації про розкриття інформації про ГЗН іншим.** Наприклад, повинен існувати процес, який би скеровував весь персонал на отримання згоди від постраждалого перед записом або розголошенням будь-якої інформації, навіть всередині організації. Постраждалі повинні прийняти рішення та дати згоду на передачу їхньої інформації. Вони також повинні мати можливість змінити або відкликати свою згоду в будь-який час, і про це право та процедуру вони повинні отримати чітке повідомлення.

- **Сприяння інклюзивній, недискримінаційній поведінці та практикам.** Це включає забезпечення того, щоб персонал був навчений інклюзії та неупередженості в наданні послуг. Необхідно також запровадити процес звітування про неналежну або дискримінаційну поведінку персоналу щодо інших співробітників або користувачів послуг та розглядати їх. Щоб отримати додаткові відомості про це, дивіться Крок 2 нижче.

ОБГОВОРЕННЯ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП: ПРОЦЕДУРИ, ОРІЄНТОВАНІ НА ПОСТРАЖДАЛИХ

Орієнтовані на постраждалих процедури реагування на розкриття інформації про ГЗН від наступних осіб повинні включати особливі міркування, в тому числі, але не обмежуючись перерахованими нижче.

Діти та підлітки. Включіть інформацію, яка допоможе персоналу:

- Взаємодія з батьками після розкриття інформації про ГЗН, в тому числі про те, як безпечно, етично і належним чином взаємодіяти з батьками або іншими членами сім'ї, які не можуть їх захистити;
- Застосування принципів найкращого забезпечення інтересів дитини на різних етапах підліткового віку; і
- Дотримання обов'язкових вимог до звітності, в тому числі в тих випадках, коли це не відповідає найкращим інтересам дитини чи підлітка.

Особи різноманітних SOGIESC. Включіть інформацію, яка допоможе персоналу:

- Розуміння конкретних ризиків ГЗН та бар'єрів для розголошення, з якими стикаються ЛГБТІК+ особи;
- Дотримання суворої конфіденційності щодо сексуальної орієнтації та/або гендерної ідентичності;
- Розуміння та використання займенників, яким надає перевагу постраждалий; і
- Звертання уваги на будь-які шкідливі переконання чи упередження, які члени персоналу можуть мати щодо SOGIESC, що заважатиме їм взаємодіяти з постраждалим з повагою, підтримкою та орієнтуючись на постраждалого.

Люди з обмеженими можливостями. Включіть інформацію для допомоги персоналу:

- Розуміння будь-якої динаміки влади, пов'язаної з опікою та залежністю, яка може посилювати ГЗН;
- Оцінка всіх послуг на предмет того, чи є вони доступними, підходящими та прийнятними для постраждалих з обмеженими можливостями; і
- Підтримка повної свободи волі та самовизначення постраждалого, незалежно від його здібностей.

Етнічні та релігійні меншини, включаючи жінок і дівчат корінного населення. Включіть інформацію для допомоги персоналу:

- Розуміння конкретних перешкоди, з якими можуть зіткнутися етнічні та релігійні меншини в безпечному доступі до послуг і відчувати себе в безпеці, щоб розкрити ГЗН; і
- Вживання заходів для того, щоб персонал і послуги привітно ставилися до всіх людей незалежно від раси, етнічного походження чи релігії.

Чоловіки, які розкривають факти сексуального насильства. Включіть інформацію для допомоги персоналу

- Розуміння конкретних ризиків і стигматизації, з якими можуть зіткнутися чоловіки, які пережили насильство, в тому числі, вони можуть сприйматися як злочинці, мати випадки сексуального насильства, криміналізовані як «одностатеві відносини», і специфічну стигматизацію, пов'язану з засвоєними гендерними нормами щодо мужності;
- Вивчення та усунення будь-яких хибних уявлень персоналу щодо чоловіків, які пережили сексуальне насильство; і
- Оцінка доступності послуг для постраждалих чоловіків під час створення шляхів направлення.

- **Встановлення процесів і обов'язків для нагляду, розгляду справ і прийняття рішень у складних справах.** Деякі факти ГЗН можуть порушувати складні питання щодо етики та безпеки: наприклад, коли обов'язкове повідомлення про ГЗН проти дитини не враховує інтереси дитини; коли потрібні спеціальні заходи для негайного захисту потерпілого, наприклад жертви торгівлі людьми, або коли злочинцем є особа, яка займає владну посаду, наприклад службовець або гуманітарний працівник. Організації повинні мати чіткі ролі та обов'язки для нагляду за персоналом і прийняття рішень про подальші дії.
- **Встановлення процедур охорони та захисту дітей.** Захист означає відповідальність організацій за те, щоб їхній персонал і програми не завдавали шкоди дітям або вразливим дорослим і не наражали їх на жорстоке поводження чи експлуатацію. Переконайтеся, що служби мають проактивну політику та процедури у місці запобігання та реагування на насильство та жорстоке поводження з клієнтами, включаючи сексуальну експлуатацію та насильство щодо користувачів послуг або персоналу¹. Переконайтеся, що весь персонал ознайомлений із кодексом поведінки та підпише його.
- **Отримання відгуків та скарг від користувачів послуг, громади та інших організацій.** Механізми зворотного зв'язку необхідні для забезпечення безпеки та добробуту клієнтів, а особливо для запобігання та реагування на сексуальну експлуатацію та насильство. Механізми подання скарг мають бути доступними та зрозумілими для всіх груп населення.
- **Надання безпечних, конфіденційних направлень до інших організацій і служб.** Навіть там, де доступні послуги обмежені, організації повинні мати готову інформацію, щоб поділитися з постраждалими місцями отримання підтримки та допомоги. Переконайтеся, що у місцях переміщення людей персонал може надавати постраждалим відповідну інформацію про послуги на шляху до місця призначення та, якщо це необхідно, направляти їх за маршрутом. Для отримання додаткової інформації про створення мереж перенаправлення див. **ЗАСІБ 4**.
- **Що робити після розкриття факту ГЗН, зокрема:**
 1. Що робити, якщо потерпілому загрожує безпосередня небезпека;
 2. Як надати першу психологічну допомогу, щоб підтримати постраждалого, який переживає шок або страждає (див. додаткові ресурси нижче, а також **Модуль 2, ЗАСІБ 7**);
 3. Як надати постраждалим релевантну інформацію про загальні наслідки насильства, якого вони зазнали, та доступні варіанти підтримки та допомоги;
 4. Отримання інформованої згоди на обмін інформацією; та
 5. Оформлення перенаправлення.

¹ Див. Бюлетень Генерального секретаря про спеціальні заходи щодо захисту від сексуальної експлуатації та насильства (ST/SGB/2003/13) та ресурси, перелічені в кінці цього розділу, щоб дізнатися більше про сексуальну експлуатацію.

Крок 2: Зробити приміщення та послуги зручними та безпечними

Спосіб організації фізичного середовища та надання послуг може вплинути на те, чи вирішить постраждала від ГЗН особа звернутися по допомогу. Стратегії зі створення гостинних і безпечних місць, які сприяють розкриттю фактів ГЗН, включають наступне:

- **Зробіть приміщення привабливими**, забезпечивши їхню чистоту, хороше освітлення, зручність та гостинність. У притулках, наприклад, це може допомогти максимально відтворити атмосферу «дому» з доступом мешканців до кухні чи саду, або кімнат для читання чи спілкування з іншими. Медичні заклади можуть використовувати іграшки для дітей та зони для приватних консультацій. Не враховуйте тільки власну думку, що ваш заклад виглядає безпечно або гостинно; попросіть користувачів послуг поділитися відгуками про те, як покращити їхнє відчуття комфорту та безпеки.
- **Розміщення плакатів та інших інформаційних матеріалів**, щоб привітати різноманітні групи та повідомляти інформацію про доступні служби підтримки ГЗН. Наприклад, встановіть плакати із зображеннями, які відображають різні групи біженців або мігрантів, або символи прапора ЛГБТ для людей з різними SOGIESC. Під час відображення інформації про доступні послуги підтримки з питань гендерного насильства обов'язково включайте інформацію, викладену відповідними мовами та рівнями грамотності.
- **Створення різноманітних безпечних і відповідних можливостей для взаємодії кваліфікованого персоналу з користувачами послуг**, таких як інформаційні сесії та соціальні, розважальні та терапевтичні заходи. Також, якщо це доцільно, подумайте про те, як залучити користувачів послуг до рутинної діяльності, щоб налагодити стосунки та надати неформальну можливість вільного спілкування зі співробітником.
- **Забезпечення догляду за дітьми**, щоб батьки дітей могли приватно поспілкуватися зі співробітником. Пропонуючи догляд за дітьми, враховуйте контекстуальні проблеми. У деяких випадках, наприклад, найкраще розташувати дітей поза межами чутності, але так, щоб їх бачили батьки.
- **Проведення інформаційних сесій** щодо ГЗН за участю навченого персоналу для підвищення обізнаності про те, що ГЗН неприйнятне, та для обміну інформацією про доступні послуги. Подумайте, як створити віртуальні безпечні простори, запрошуючи користувачів послуг до безпечних групових чатів або віртуальних зустрічей для обговорення здоров'я, психічного здоров'я, емоційного добробуту, законних прав і доступних послуг. Ці безпечні місця можуть прокласти шлях для остаточного розкриття фактів ГЗН. Див. **Модуль 3**, щоб дізнатися про засоби та дії щодо обміну інформацією з громадами.

ОБГОВОРЕННЯ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП: НЕОБХІДНІСТЬ ЗРОБИТИ ПОСЛУГИ ДРУЖНИМИ ТА ПРИВІТНИМИ

Процедури реагування на розкриття фактів ГЗН, зосереджені на постраждалих, повинні враховувати різні особистості та характеристики, у тому числі перелічені нижче.

Стратегії з розробки послуг, розрахованих на дівчат-підлітків:

- Переконайтеся, що місця обслуговування є досить безпечними для дівчат на різних етапах підліткового віку та за різних обставин.
- Забезпечення конфіденційності для всіх дівчат у пунктах надання послуг, у тому числі з моменту їх прибуття та входу, наприклад, виділяючи час лише для дівчат-

підлітків, щоб вони могли скористатися послугою. (Див. *Посилання на додаткову інформацію та ресурси* в кінці цього засобу).

- Переконайтеся, що послуги надаються в зручні для дівчат години.
- Зробіть пункти надання послуг максимально привітними. Наприклад, дайте м'яку іграшку, щоб розрадити молодших постраждалих підлітків; продемонструйте плакати чи інші навчальні матеріали, призначені для підлітків; забезпечте догляд за дитиною для неповнолітніх матерів, які звернулися за послугами; забезпечте доступність пунктів надання послуг для дівчат з обмеженими можливостями; і будьте привітними до дівчат з різноманітними SOGIESC.

Стратегії з **розробки послуг, орієнтованих на постраждалих з обмеженими можливостями:**

- Працевлаштування персоналу з обмеженими можливостями.
- Забезпечення доступності всіх послуг для людей з різними фізичними та когнітивними вадами (див. *Посилання на додаткову інформацію та ресурси* в кінці цього засобу).
- Забезпечення конфіденційності місця, де люди з обмеженими можливостями можуть спілкуватися з постачальниками незалежно від своїх опікунів.
- Переконайтеся, що персонал інформований про те, що не всі обмежені можливості людей видно зовні, і не можна оцінювати статус можливостей людей.

Стратегії з **розробки послуг, орієнтованих на людей із різними SOGIESC:**

- Налагоджуйте стосунки з місцевими організаціями та групами ЛГБТІК+, де це можливо, і консультируйтесь з ними щодо того, як зробити послуги дружніми та безпечними для людей із різноманітними SOGIESC та запобігти ненавмисній негативній реакції.
- Переконайтеся, що люди з різними SOGIESC ідентифікують місця обслуговування як безпечні для доступу.
- Забезпечте конфіденційність для всіх людей із різноманітними SOGIESC у точках надання послуг, зокрема з моменту їх прибуття та входу.
- Навчіть персонал не допускати та не примушувати до розкриття статевої чи сексуальної ідентичності чи займенників клієнтів, зокрема в документах і формах прийому. Зробіть послуги з допомоги для постраждалих від ГЗН, з допомоги по відновленню сексуального та репродуктивного здоров'я дружніми та доступними для трансгендерних чоловіків, трансгендерних жінок, інтерсексуальних людей, небінарних людей та інших гендерно різноманітних осіб (див. *Посилання на додаткову інформацію та ресурси* в кінці цього засобу).

Стратегії з надання **послуг, орієнтованих на етнічних і релігійних меншин, включаючи жінок і дівчат з корінного населення:**

- Переконайтеся, що вся інформація про послуги є легкозрозумілою та доступною для представників груп меншин.
- Переконайтеся, що послуги перекладача доступні, особливо для мовних меншин. Подумайте, чи зручно користувачу послуг говорити відкрито перед перекладачем, який може бути членом його спільноти та може представляти ризик для його конфіденційності. Якщо можливо, дозвольте користувачам послуг обирати власного перекладача.

- Вживайте адекватні заходи для забезпечення їхньої безпеки, особливо там, де особи були переміщені через свою етнічну приналежність, релігію чи інший статус меншин.

Стратегії з **розробки послуг, орієнтованих на чоловіків, які постраждали від сексуального насильства:**

- Розуміння конкретних фізичних, психологічних і соціальних наслідків сексуального насильства, яких зазнають постраждалі чоловіки.
- Забезпечте конфіденційність постраждалих чоловіків у пунктах надання послуг, у тому числі з моменту їх прибуття та входу.
- Визначте безпечні способи перенаправлення постраждалих чоловіків.
- Надайте або продемонструйте навчальні матеріали про наслідки сексуального насильства щодо чоловіків.

Крок 3: Створити різноманітну команду зі знаннями, ставленням, поведінкою та навичками, орієнтованими на постраждалих

Підходи до розкриття фактів ГЗН, орієнтовані на постраждалих та їхні травми, вимагають забезпечення наявності в усіх співробітників, які контактують із постраждалими, відповідних переконань, ставлення та навичок, орієнтованих на постраждалих. Сюди входить здатність розпізнавати вплив травматичних переживань на фізіологію, поведінку та пам'ять постраждалого; реагування на розкриття фактів ГЗН шляхом створення безпеки, стійкості і здатності потерпілого впоратися з цим досвідом; а також підтримувати постраждалих у пошуках подальшої допомоги та підтримки.

Створення різноманітної команди персоналу з цими навичками передбачає:

- **Забезпечення різноманітності команди з точки зору статі, культури, етнічного походження, віку, мови, здібностей і SOGIESC** для просування послуг, які є інклюзивними та поважають різноманітність ідентичності осіб, меншин і громад, які обслуговуються.
- **Забезпечення наявності працівників різної статі, які володіють відповідними мовними та комунікаційними навичками**, щоб люди, які постраждали від ГЗН, могли розповісти про це особі, з якою вони відчуватимуть себе безпечно.
- **Навчання всього персоналу роботи з особами, постраждалими від ГЗН** (див. **ЗАСОБИ 1, 2 і 3**). Рекомендовані стандарти реагування на постраждалих від ГЗН передбачає навчання всього персоналу роботи з ГЗН. Сюди входять співробітники і навіть волонтери, відповідальні за безпеку, прийом, адміністрацію та інші допоміжні функції — будь-який учасник команди, з яким може зустрітися постраждалий, навіть на короткий час.

Увесь персонал (і в ідеалі волонтери) має бути навчений:

- основам інформації про ГЗН, включаючи всі способи його прояву та його вплив на постраждалих;
- принципам, переконанням та навичкам, орієнтованим на постраждалих та їхні травми;
- організаційним процедурам, які керують розкриттям інформації про ГЗН, включаючи всі ті, що описані вище в Кроці 1; і

- створенню безпечного та сприятливого середовища для розкриття ГЗН, включаючи те, як окремі персонал може створити безпечне спілкування у своїй взаємодії з потенційними постраждалими за допомогою навичок вербальної та невербальної комунікації.

Персонал, який надає прямі послуги, наприклад медичні, соціальні, захисні та інші допоміжні послуги, повинен пройти додаткове навчання з:

- подальших дій після розкриття фактів, включно з наданням постраждалими інформації про ГЗН та інформацією про підтримку та направлення.
- **Забезпечення персоналу відповідним наглядом і підтримкою.** Реагування на ГЗН є делікатним і може бути складним, особливо коли існують ризики для безпеки жертв та тих, хто їх підтримує. Крім того, персонал сам може постраждати від ГЗН, переміщення та інших прямих або побічних травм. Таким чином, важливо, щоб персонал отримував постійну підтримку та нагляд для забезпечення благополуччя для себе та своїх клієнтів. Для отримання додаткової інформації про лікування вторинної травми та сприяння самопомозі, див. **Модуль 2, ЗАСІБ 10.**

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: РОЗРОБКА ТА ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ

Розробляючи та проводячи навчання персоналу, враховуйте наступне:

- Навчання мають проводити методисти з відповідними навичками та досвідом у реагуванні на постраждалих від ГЗН.
- Одноразове навчання не є адекватним, особливо для формування переконань і ставлень, які зосереджені на постраждалих і сприяють включенню та різноманітності. Знайдіть способи забезпечити безперервне і поглиблене навчання, розвиток навичок і зворотний зв'язок з керівництвом, щоб сприяти формуванню ставлення та поведінки персоналу, орієнтованого на постраждалого та його травму.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття інформації про ГЗН

- **Як підтримати постраждалих від гендерно зумовленого насильства, якщо у вашому регіоні немає суб'єкта по роботі з ГЗН: Покроковий кишеньковий посібник для гуманітарних практиків** (Міжвідомчий постійний комітет [IASC], 2015). Це кишеньковий посібник для гуманітарних організацій із корисними навичками, ресурсами та «що можна і чого не можна робити», включаючи спеціальні ресурси для дітей/підлітків, які постраждали. Доступно за адресою: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2018/03/GBV_PocketGuide021718.pdf
- **Гендерне насильство по відношенню до дітей та молоді з обмеженими можливостями: Посібник для учасників руху захисту дітей** (Міжнародний дитячий фонд та Комісія з надання притулків для жінок [WRC], 2016). Посібник містить принципи та рекомендації щодо залучення дітей та молоді з обмеженими можливостями до програм протидії ГЗН; засоби розвитку потенціалу для персоналу щодо включення людей з обмеженими можливостями в програми ГЗН; а також засоби для участі дітей та молоді для збору інформації про проблеми ГЗН у дітей з обмеженими можливостями. Доступно за адресою: <https://www.womensrefugeecommission.org/research-resources/youth-disabilities-toolkit/>

- **Підтримка молодих чоловіків-біженців та мігрантів, які пережили досвід або зазнали ризику сексуального насильства: Практичне керівництво для передових працівників у Європі** (WRC та дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй [ЮНІСЕФ], 2021). Метою цього посібника є усунення поточних прогалин у наданні підтримки молодим чоловікам, які постраждали або знаходяться під загрозою сексуального насильства. Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/research-resources/supporting-young-male-refugees-and-migrants-who-are-survivors-or-at-risk-of-sexual-violence-a-field-guide-for-frontline-workers-in-europe/
- **Центр ресурсів і підтримки захисту (RSH)** підтримує організації в секторі допомоги у посиленні їхньої політики та практики захисту від сексуальної експлуатації, насильства та домагань (SEAH). Доступно за адресою: <https://safeguardingsupporthub.org/>
- **Робота з дівчатами-підлітками, які пережили ГЗН при переміщенні: Посібник для постачальників послуг** (ЮНІСЕФ та VOICE (Організація з допомоги жертвам інцесту), 2020). Цей посібник і супровідний навчальний посібник розроблено, щоб допомогти постачальникам послуг працювати з переміщеними дівчатами-підлітками, які зазнали ГЗН. Доступно за адресою: www.unicef.org/lac/media/30266/file/Working%20With%20Adolescent%20Girl%20GBV%20Survivors%20On%20The%20Move.pdf
- **Перша психологічна допомога: Посібник для місцевих працівників** (Всесвітня організація охорони здоров'я [ВООЗ], 2011). Цей посібник пропонує основні засоби для надання гуманної, підтримуючої та практичної допомоги іншим людям, які постраждали від серйозних кризових подій. Доступно за адресою: www.who.int/publications/i/item/9789241548205. Додаткові ресурси про першу психологічну допомогу можна знайти тут: www.apa.org/practice/programs/dmhi/psychological-first-aid
- **Робота з лесбійками, геями, бісексуалами, трансгендерами, інтерсексуалами та квірами (ЛГБТІК+) у вимушеному переміщенні** (Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, 2021). Ця примітка містить вказівки щодо низки питань стосовно дискримінації ЛГБТІК+ осіб, чіткої вразливості ЛГБТІК+ біженців, а також основні вказівки/засоби щодо відсутності дискримінації та надання захисту. Доступно за адресою: www.refworld.org/pdfid/4e6073972.pdf. Це частина більшої серії про залучення ЛГБТІК+ до гуманітарної ситуації, яку можна знайти за адресою: www.humanitarianlibrary.org/collection/lgbtiq-inclusion-humanitarian-action
- **Обмежені можливості у гуманітарному контексті: Погляди постраждалих людей і польових організацій** (Міжнародна організація людей з обмеженими можливостями, 2015). Цей звіт призначений для того, щоб краще визначати зміни, необхідні для гуманітарної допомоги з урахуванням потреб людей з обмеженими можливостями, і містить рекомендації щодо того, як зробити послуги більш доступними для людей з обмеженими можливостями. Доступно за адресою: www.un.org/disabilities/documents/WHSDisability-in-humanitarian-contexts-HI.pdf
- **Національні, етнічні, релігійні та мовні меншини та корінні народи** (УВКБ). Цей ресурс містить огляд конкретних ризиків і проблем, з якими стикаються меншини та корінні народи, а також ключові рекомендації для гуманітарної сфери. Доступно за адресою: <https://emergency.unhcr.org/entry/44031/ethnic-religious-and-linguistic-minorities-and-indigenous-peoples>
- **Догляд за дітьми, які пережили сексуальне насильство: Рекомендації для постачальників медичних і психосоціальних послуг у гуманітарних умовах** (Міжнародний комітет порятунку [IRC] і ЮНІСЕФ, 2012). Ці рекомендації пропонують практичний підхід до допомоги дітям, які пережили сексуальне насильство, та їхнім родинам відновитися та зцілитися від наслідків сексуального насильства. <https://gbvresponders.org/wp-content/uploads/2014/07/CCS-Guidelines-lowres.pdf>

ЗАСІБ 3:

Навчальна діяльність для підвищення кваліфікації персоналу

Цей засіб включає в себе навчальні заходи, що допомагають організаціям формувати знання і навички співробітників по створенню безпечного середовища, що дозволить постраждалим від ГЗН при бажанні розповісти про свій досвід. Ці заходи включають в себе:

- **Вправа 1:** Обговорення в невеликій групі, щоб допомогти співробітникам подумати про фактори щодо створення безпечного середовища; і
- **Вправа 2:** Рольова гра, заснована на театральній дії «стоп-старт», в якому учасники створюють інтерактивний, живий спосіб розуміння і вирішення проблеми розкриття інформації про ГЗН.

Менеджери організацій або служб можуть використовувати вправи цього засобу для навчання персоналу. Одна або обидві вправи можуть бути використані в рамках одного тренування. Якщо використовуються обидва варіанти, організаторам рекомендується починати з Вправи 1, перш ніж переходити до Вправи 2. В обох вправах сценарії тематичних досліджень використовуються для вивчення індивідуальних та організаційних факторів, які сприяють або перешкоджають розкриттю інформації про ГЗН. Ці сценарії представлені в якості прикладів. Вам рекомендовано розробити сценарії, що стосуються вашої організації або обставин обслуговування з гарантією, що ви маєте сценарії, які відображають характер населення і спільноти, обслуговуваних вами, а також оперативні та кадрові реалії вашої організації.

Вправа 1: Обговорення в невеликій групі

Підготовка

Щоб підготуватися до виконання цієї вправи, вам потрібно буде виконати наступне:

- Перегляньте вправу і ознайомтеся з підходом, методом і факторами, які сприяють або перешкоджають розкриттю інформації про ГЗН.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП

Обов'язково розробіть сценарії, що відображають інтереси різних людей і спільнот, обслуговуваних вашою організацією, включаючи відповідні сценарії, які відображають:

- діти та підлітки, які пережили ГЗН;
- жінки, дівчатка і люди з обмеженими можливостями, що розрізняються за ознакою статі;
- постраждалі з різними SOGIESC;
- чоловіки, які пережили сексуальне насильство;
- жертви торгівлі людьми; та
- етнічні та релігійні меншини.

- Адаптуйте або розробіть сценарії для використання в обговоренні, що відповідають вашим обставинам і організації (див. Додаткові приклади сценаріїв нижче).
- Підготуйте роздатковий матеріал для учасників «Що можна і чого не можна» для групового ознайомлення. Крок 7 для ознайомлення з інформацією, яку необхідно включити в роздатковий матеріал.
- Майте готові матеріали, в тому числі:
 1. Копії сценаріїв, які ви будете надавати на Кроці 1;
 2. Папір для фліпчарта, папір для нотаток і ручки для запису відповідей; і
 3. Роздатковий матеріал «Що можна і чого не можна» для поширення і перегляду на Кроці 7.

Кроки щодо організації

1. **Розділіть учасників на невеликі групи по чотири-п'ять чоловік і роздайте сценарій і питання для обговорення кожному учаснику.** Ви можете або надати кожній групі один і той же сценарій, або поширити різні сценарії серед кожної групи, щоб представити різноманітність ситуацій для обговорення. Примітка: тут використовується приклад тематичного дослідження з Мексики. Додаткові тематичні дослідження з інших контекстів можна знайти в кінці цього розділу. Будь ласка, перегляньте сценарії тематичних досліджень, щоб дізнатися, чи мають вони відношення до вашої роботи і навчання команди; ви також можете розробити свої власні сценарії на основі цих моделей.

СЦЕНАРІЙ 1: Прибуття в притулок (Е_____)

Е_____, молода жінка корінного народу з сусідньої країни, приїжджає в притулок недалеко від кордону зі своїми двома дітьми. Біля воріт охоронець проводить її всередину і просить поставити підпис в анкеті. До неї підходить волонтер, щоб повідомити, що о 16:00 годині (через п'ять годин) відбудеться групове ознайомче заняття в притулку, і просить її поки почекати в приймальні, щоб з нею міг поговорити співробітник. У приймальній кімнаті зі своїми дітьми Е_____ помічає на стіні плакати із зображеннями людей, що біжать і виглядають переляканими, але вона неписьменна і не може прочитати підписи. Вона також помічає на столі брошури із зображеннями дітей. Після 20 хвилин очікування до приймальні входить співробітник чоловічої статі. Співробітник запитує Е_____, чи зручно їй в кімнаті. Вона киває, і він сідає навпроти неї. Співробітник В_____ називає себе, швидко пояснює правила притулку і каже їй, що йому потрібно задати їй кілька питань з метою забезпечення її власної безпеки та безпеки інших мешканців. Вона знову киває, але співробітник відчуває, що вона не до кінця його зрозуміла. Він запитує її, якою мовою їй зручніше говорити, перераховуючи варіанти, засновані на мовах, на яких говорять інші співробітники притулку. Е_____ киває, коли він пропонує їй рідну мову. В_____ посміхається, встає і каже, що зараз повернеться. Він повертається через 10 хвилин зі співробітницею, яка вітає Е_____ та її дітей їхньою рідною мовою, входячи в кімнату.

2. Попросіть учасників прочитати тематичне дослідження про себе або попросіть добровольців прочитати його вголос всій групі.

3. Попросіть учасників обговорити наступні питання у своїх невеликих групах протягом 15 хвилин. Переконайтеся, що в кожній групі є людина, яка визначає час обговорення, людина, яка записує відповіді на блокнот або фліпчарт, і людина, яка звітує перед великою групою.

Питання:

- Які елементи історії сприяли створенню сприятливих умов для розкриття інформації про ГЗН?
- Які елементи історії перешкоджали створенню сприятливих умов для розкриття інформації про ГЗН?

4. Через 15 хвилин зберіть всю групу разом і попросіть кожну групу надати звіт про свої відповіді на питання. Запишіть відповіді на фліпчарті в стовпцях з позначками «+» і «-».

5. Після того, як кожна невелика група поділиться своїми відповідями, попросіть всю групу провести мозковий штурм додаткових кроків, які можна було б зробити — як на індивідуальному, так і на організаційному рівні — для забезпечення безпечних умов для розкриття інформації про ГЗН. Продовжуйте записувати будь-які елементи, які сприяють або перешкоджають розкриттю інформації про ГЗН, на фліпчарті. При необхідності використовуйте наступні підказки для заохочення учасників, адаптовані в міру необхідності в залежності від використовуваного вами сценарію:

- Як ви думаєте, які були перші враження Е_____, коли вона підійшла до воріт притулку? Як, по-вашому, вона відчувала себе під час спілкування з охоронцем і волонтером? Чому?
- Що зробили волонтер, охоронець і співробітники, які допомогли створити безпечний і гостинний простір?
- Як була влаштована приймальня кімната? Чи сигналізували будь-які елементи про безпеку або сприйнятливість до обговорення ГЗН?
- Як ви думаєте, що відчувала Е_____, очікуючи у приймальні? Чому?
- Як ви думаєте, як почувалась Е_____, коли розмовляла з двома співробітниками в приймальні? Чому?
- Які кроки В_____ за сценарієм міг би вжити на індивідуальному рівні, щоб створити безпечніше середовище для розкриття ГЗН? Що представники персоналу, за сценарієм могли зробити інакше?
- Які кроки можна вжити на організаційному рівні, щоб створити більш сприятливе середовище для розкриття інформації?

Приклади факторів, які сприяють створенню сприятливого середовища	Приклади факторів, які перешкоджають створенню сприятливого середовища
- Волонтер присутній для того, щоб скерувати жінку до приймальні і повідомити їй про більш пізній час вітальної зустрічі. - Наявність окремого, приватного простору для спілкування віч-на-віч. - Персонал (охоронець, волонтер), присутній в притулку, проводить жінку всередину й інформує її про те, чого очікувати. - Інформаційні матеріали про переміщення та різні групи населення (наприклад, дівчатка, хлопчики), присутні в приймальні. - Співробітник запитує її, чи зручно їй. - Співробітник чуйно реагує на нерозуміння жінки. - Співробітник пропонує вести прийом іншою мовою, якою жінці говорити зручніше. - Наявність у притулку різноманітного персоналу, який розмовляє іншими мовами, поширеними серед біженців та мігрантів. - У притулку присутні співробітники різної статі (чоловіки, жінки). - Персонал жіночої статі вітає і жінку, і її дітей її рідною мовою, коли вона заходить до кімнати, перш ніж щось робити чи говорити.	- Охоронець не зустрів жінку та її дітей, коли вони прийшли. - Персонал, який просить поставити підпис на вході, не враховує можливість того, що людина може бути неписьменною. - Волонтер, який підійшов до жінки та її дітей, не привітався з нею і не запитав, чи потрібно їм щось прямо зараз, наприклад, вода, їжа, відпочинок і т.д. - Довге очікування в приймальні без пояснень, чого саме очікувати людям. - Текстові матеріали не допомагають у випадках низької грамотності. - Представник персоналу чоловічої статі не привітався з дітьми та не спитав, чи їм щось потрібно, перш ніж почати пояснювати. - Представник персоналу чоловічої статі почав пояснювати правила притулку, перш ніж запитати жінку про її самопочуття, потреби, тощо. - Представник персоналу чоловічої статі не запитав, чи бажає жінка говорити зі своїми дітьми в кімнаті чи без них, оскільки їй може бути незручно говорити про насильство в їхній присутності. - Співробітник не попросив у жінки згоди поговорити з нею та поставити запитання прямо в цей момент, а також не запропонував інший час для розмови, якщо їй спочатку потрібен був відпочинок. - Співробітник чоловічої статі не повідомив їй, що він збирається знайти іншого співробітника, щоб той змінив його у кімнаті для прийому. - Співробітник чоловічої статі не запитав її, чи вона віддає перевагу розмові з жінкою чи чоловіком.

6. Коли учасники закінчать мозковий штурм, перегляньте фактори в кожній колонці. За потреби додайте інші чинники зі списку нижче та зробіть зміни відповідно до сценарію, який ви використовуєте.

7. Роздайте учасникам роздатковий матеріал щодо того, що можна і чого не можна робити, і перегляньте групою, надаючи додаткову інформацію, якщо потрібно, і відповідаючи на запитання учасників. Нижче наведено зразок інформації, яку можна включити в роздатковий матеріал щодо того, що можна і чого не можна робити.

8. Поставте учасникам наступні запитання, щоб полегшити роздуми:

- Які елементи сценарію, зображеного в прикладі, здаються вам знайомими? Чи буває така взаємодія у вашій організації?*
- Які елементи сценарію відрізняються від того, що відбувається у вашій організації?*
- Чи є щось, що ви або ваша команда могли б зробити по-іншому у своїй повсякденній роботі після цієї вправи, щоб створити сприятливіше середовище для розкриття ГЗН та реагування на нього?*

ЩО МОЖНА ТА ЧОГО НЕ МОЖНА РОБИТИ: ОКРЕМІ ВИПАДКИ

Що МОЖНА робити окремим працівникам	Чого НЕ МОЖНА робити окремим працівникам
- Запропонуйте допомогу в задоволенні основних потреб, перш ніж ставити питання про причини втечі, досвід насильства в дорозі і т.д. - Проявіть емпатію та співчуття. - Підкресліть та продемонструйте конфіденційність. - Практикуйте активне слухання, у тому числі встановлюйте зоровий контакт, будьте уважні до людини, коли вона говорить, стежте, щоб вас не відволікали. - Покажіть, що ви вірите їхній історії. - Будьте чесними, чіткими у висловлюваннях та терплячими. - Підвищуйте самооцінку людини, підтверджуючи її почуття, бажання та вислови. - Вивчіть розмовні або евфемістичні вирази для статевих актів. - Робіть спонтанну перевірку, щоб побачити хто чим зайнятий; звертайте увагу на деталі і піклуйтеся в дрібницях (наприклад, пограйте з дітьми). - Грайте з дітьми в ігри та сідайте з ними на підлогу, щоб знаходитись на одному фізичному рівні. - ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: За потреби запропонуйте безпечні варіанти обміну повідомленнями, як-от обмін голосовими повідомленнями на Signal і ввімкнення функції автоматичного видалення для всіх повідомлень. Це слід робити лише за чіткої згоди та розуміння постраждалого. - ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: По телефону почніть з питань, на які можна відповісти «так/ні», щоб можливий постраждалий міг відповісти, не наражаючи себе на небезпеку. Наприклад, «Ви зараз один?»; (якщо ні) «Чи безпечно говорити зі мною, якщо ця людина поруч?»; «Ви відчуваєте, що зараз у небезпеці?». У деяких випадках також можна встановити кодове слово, яке людина може використовувати для позначення небезпеки.	- Ніколи не питаєте будь-кого про насильство у присутності партнера, члена сім'ї чи друга. - Не засуджуйте та не звинувачуйте людину в тому, що з нею трапилося. Пам'ятайте, що ваш власний життєвий досвід та події можуть впливати на те, як ви сприймаєте чи інтерпретуєте чужий досвід та поведінку. - Уникайте мови тіла, такої як схрещування рук або виразу обличчя, який виражає недовіру або роздратування. - Не підштовхуйте людину до розмови, якщо їй ніяково або вона не готова до цього. Натомість запевніть людину, що вона може поговорити з вами пізніше, або порекомендуйте їм когось, хто може допомогти. - Не говоріть відверто зі співробітниками на видному місці про свою справу і не переговорюйтеся з колегою пошепки відразу після того, як людина поділилася з вами конфіденційною інформацією. Це може підірвати довіру та викликати тривогу. - ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: Не повідомляйте про гендерне насильство чи конфіденційну інформацію по телефону чи Zoom, якщо ви не переконалися, що всі сторони перебувають у приватному, конфіденційному просторі. - ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: Якщо людина погоджується спілкуватися через безпечну платформу текстових повідомлень, не надсилайте конкретну інформацію про справу або подробиці, які можуть наразити її/його на небезпеку, якщо вони будуть виявлені. - ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: Не чекайте на швидкі відповіді за телефоном або текстовим повідомленням.

ЩО МОЖНА ТА ЧОГО НЕ МОЖНА РОБИТИ ОРГАНІЗАЦІЯМ ТА УСТАНОВАМ

Що МОЖНА робити організаціям та установам

- Створіть привабливе приміщення – чисте, добре освітлене та зручне. Для притулків може допомогти максимальне відтворення звичної обстановки або «відчуття дому», щоб мешканці мали доступ до кухні чи саду, або кімнат для читання або перегляду телевізора.
- Переконайтеся в наявності конфіденційних місць для розмов віч-на-віч.
- Демонструйте плакати та інші матеріали про ГЗН та служби підтримки.
- Навчіть весь персонал наданню першої психологічної допомоги.
- Забезпечте якомога більшу різноманітність персоналу за статтю, етнічним походженням, віком, мовою та сексуальною орієнтацією/ідентичністю.
- Облаштуйте гуртожитки для ЛГБТІК+ осіб і жінок, яким потрібен цей варіант.
- Залучайте клієнтів до рутинної діяльності, до хатніх справ тощо, щоб встановити взаєморозуміння та надати більше можливостей для вільного спілкування.
- Переконайтеся, що працівники притулку або приймальні знаходяться на видноті для мешканців для офіційної та неформальної бесіди.
- Надайте різноманітні можливості взаємодії між персоналом і резидентом, включаючи групові заходи (тренінги «Знай свої права», групова терапія тощо).
- Створіть групи підтримки однолітків серед користувачів послуг.
- Обговорюйте ГЗН на інформаційних сесіях, наголошуючи, що це ні в якому разі НЕ НОРМАЛЬНО і що допомога доступна.
- Підтримуйте безпечну, конфіденційну та оновлену міжвідомчу систему направлення та управління справами.
- За бажанням забезпечте доступ до релігійної та духовної консультації.
- Забезпечте перевірки самостійного обслуговування, навчання та підтримки вашого персоналу.
- Створіть механізми зворотного зв'язку та подання скарг на рівні спільноти, доступні для всіх груп населення, включаючи жінок, дівчаток, хлопчиків та чоловіків із різних верств суспільства.
- ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: Надайте працівникам, які ведуть справу, надійний доступ до захищених телефонів, SIM-карток та Інтернету, щоб вони могли продовжувати спілкуватися з потенційними постраждалими.
- ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: Створіть віртуальні «безпечні місця», запрошуючи користувачів послуг до групових чатів або зустрічей для обговорення питань, таких як заходи громадського здоров'я, поради з психічного здоров'я або доступність послуг; використовуйте цю можливість, щоб поділитися інформацією про послуги боротьби з гендерним насильством.

Чого НЕ МОЖНА робити організаціям та установам

- Не враховуйте тільки власну думку, що ваш заклад виглядає безпечно або гостинно, попросіть клієнтів поділитися відгуками про те, як створити більш комфортний простір.
- Не думайте, що одного тренінгу з роботи з ГЗН буде достатньо. Забезпечте постійну інформованість та розвиток навичок, щоб покращити якість підтримки та знань вашої команди.
- Не допускайте дискримінаційних або стигматизуючих коментарів щодо осіб або персоналу, про яких ви піклуєтесь.
- Встановіть організаційну процедуру протидії правопорушникам.
- Не сприяйте ізоляції, дискримінації або стигматизації маргіналізованих та варіативних груп (наприклад, представників корінних народів, представників ЛГБТІК+) у притулках, центрах прийому, під час громадських заходів чи обговорень; будьте інклюзивним та співчутливим.
- Не дозволяйте персоналу або організації ділитися або використовувати будь-яку інформацію, розкрити постраждалою особою, без попереднього дозволу постраждалої особи та пояснення їй мети передачі.
- ПОРАДА З ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ: Не дозволяйте записувати розмови з клієнтами.

Додаткові приклади сценаріїв

У цьому розділі ви знайдете додаткові сценарії, які можна використовувати або адаптувати для обговорення в малих групах.

СЦЕНАРІЙ 2: Реєстрація в офісі з надання притулку (Р____)

Р____ (16 років) покинула свою країну три місяці тому після зникнення її старшого брата. Її батьки, хвилюючись за її безпеку, вирішили відправити її з країни з невеликою сумою грошей, яка в них була. Р____ сідала на кілька автобусів і човнів і нарешті опинилася тут, прибувши в маленьке містечко на узбережжі. Вона залишилася в місцевому притулку, де волонтер запропонував їй подати заяву на отримання статусу біженця. Наступного дня Р____ прийшла до місцевого офісу з надання притулку. Прочекавши в черзі на вулиці чотири години, вона знаходить охоронця, який обшукує її речі та каже їй чекати всередині. Вона сідає. Кімната очікування переповнена, там пусті стіни та охоронці, схожі на офіцерів імміграційної служби, які стоять біля виходів. Співробітник служби притулку, С____, входить і дає коротку презентацію, пояснюючи заповнення форми заяви на визначення статусу біженця (RSD), і каже, що дуже важливо чесно відповісти на всі питання, тому що заявникам може бути відмовлено в наданні статусу біженця за надання неправдивої інформації. С____ також наголошує, що відповіді кожного залишатимуться конфіденційними. Інший співробітник роздає бланки. Р____ починає його заповнювати, але зупиняється на питанні, просячи її описати шкоду, якої вона зазнала у своїй країні. С____ помічає, що вона перестала писати, тож він йде перевірити, як у неї справи. Він запитує, чи потрібна їй допомога із заповненням форми. Р____ вагається, але потім хитає головою. С____ продовжує запитувати людину поруч із нею, чи потрібна їм допомога.

СЦЕНАРІЙ 3: Інтерв'ю щодо визначення статусу біженця матері з маленькою дитиною (А____)

А____ – шукачка притулку з країни консервативних гендерних цінностей. У неї призначена зустріч в офісі притулку сьогодні вранці, і вона прибула зі своїм сином М____ (4 роки). А____ показує охоронцеві лист про зустріч, і охоронець пропускає її в кімнату очікування, де працівник рецепції каже їй сісти. А____ та М____ чекають у переповненій кімнаті очікування протягом години, поки Ж____, офіцер із офісу з надання притулку, не називає її ім'я. Вони заходять до кабінету Ж____, і А____ сідає з М____ на колінах. Ж____ коротко пояснює, як проходитиме інтерв'ю. Він запевняє А____, що всі її відповіді залишатимуться конфіденційними, і просить повідомити його, якщо їй знадобиться зупинитися та відпочити. Він каже, що деякі питання можуть бути важкими, але дуже важливо, щоб вона відповідала правдиво. Інтерв'ю починається з кількох основних запитань про її життя вдома. У міру розвитку подій Ж____ починає розпитувати про батька М____: «Які у вас були з ним стосунки?», «Чому він не поїхав з вами?» А____ відчуває помітний дискомфорт і відповідає дуже стисло. Тоді Ж____ запитує: «Він коли-небудь ображав вас?» А____ кусає губу й дивиться на М____, не знаючи, що відповісти. Потім вона нарешті відповідає: «Можливо». Ж____, помітивши дискомфорт А____, вирішує змінити тему й запитує: «Коли ви покинули свою країну?»

СЦЕНАРІЙ 4: Відвідування медичного закладу з перекладачем (Ф____)

Ф____ — 20-річна особа, яка втекла із країни кілька місяців тому. Сьогодні Ф____ прийшов/прийшла до поліклініки з проханням зробити тест на ВІЛ. Через деякий час медсестра кличе Ф____ в оглядову кімнату і запитує, чому Ф____ хоче пройти тест на ВІЛ. Ф____ погано її розуміє, тому медсестра викликає перекладача. Приблизно через п'ятнадцять хвилин приходить М____, перекладач. За допомогою М____ медсестра запитує Ф____, як вона може допомогти йому/їй сьогодні. Ф____ пояснює, що у нього/неї були проблеми з поліцією після того, як він/вона брав/брала участь у протесті студентів у своїй країні, і він/вона також хотів би/хотіла б пройти тест на ВІЛ. Ф____ більше нічого не говорить, але ніяково крутиться на стільці і дивиться на свої руки. М____ помічає це, а тоді запитує, чи приймає Ф____ якісь ліки. Ф____ каже, що ні. М____ продовжує переглядати всі запитання у формі, запитуючи про інші захворювання та чи страждає Ф____ від якоїсь залежності.

СЦЕНАРІЙ 5: Персонал притулку та кухні (Г____)

24-річна Г____ втекла від війни у своїй країні три місяці тому. Зараз вона тут, у невеликому притулку з кількома іншими жінками зі свого рідного міста. Інші жінки часто зустрічаються з психологами, щоб поговорити про війну та стрес, який вони відчувають зараз, коли вони далеко від дому. Г____ не погодилася йти на жодні консультації. Натомість вона проводить більшість часу, сидючи у своїй кімнаті. Єдина інша людина, з якою вона розмовляє, це П____, літня жінка, яка керує кухнею притулку. Усі мешканці притулку повинні допомагати готувати їжу та мити посуд. Г____ допомагає готувати кожну страву, навіть коли не її черга. Вона просто знаходиться біля П____, але нічого не розповідає. Одного вечора П____ та Г____ чистять овочі, і Г____ тихо запитує: «Ти вмієш зберігати секрети? Я хочу розповісти тобі про те, що зі мною сталося». П____ дивиться на неї і не знає, що відповісти. Її відволікають каструлі, що киплять на плиті.

СЦЕНАРІЙ 6: Центр для неповнолітніх та молоді без супроводу (Д____)

Д____ — 17-річний хлопець із південноазійської країни, який прибув сюди кілька місяців тому. З моменту приїзду він проживає у столиці. Він намагається не виходити на вулицю, тому що не має документів. Одного разу він чує, як інші неповнолітні говорять про центр для дітей та молоді, куди вони ходять, перуть білизну та отримують різну допомогу. Д____ вирішує піти і подивитися, про що йдеться. Там він зустрічає К____, соціального працівника. К____ вітає Д____ в центрі, проводить його та пояснює, які основні послуги вони можуть запропонувати. Вони сидять у затишній кімнаті з плакатами проти насильства, написаними різними мовами. К____ запитує Д____ про його житлові умови. Д____ каже, що живе з кількома чоловіками зі своєї країни в квартирі. К____ запитує

Д____, як він сплачує оренду. Д____ спочатку мовчить, а потім каже К____, що в нього є способи заробити гроші. К____ запитує Д____, чи почувається він у безпеці в квартирі з чоловіками, чи хотів би потрапити в притулок для неповнолітніх. Д____ наполягає на тому, що він у безпеці, і ні за яких обставин не хоче йти до притулку. Він запитує К____, чи може той допомогти йому з юридичним статусом. К____ погоджується направити його до партнерської юридичної організації, і вони планують зустрітися знову через кілька днів. Однак Д____ не з'являється на зустріч.

СЦЕНАРІЙ 7: Звернення за допомогою після зґвалтування (К____)

К____, 17-річна дівчина, прибула в табір для біженців, коли їй було 15. Як неповнолітню, розлучену з сім'єю, її приймала родина тітки по батькові, і вона вважається членом їхньої родини. Вона залежить від них в плані притулку та основних потреб. К____ ніколи не почувалася зручно поруч із чоловіком своєї тітки, оскільки він поглядав на неї дивним чином і намагався торкнутися її тіла, коли ніхто не дивився. Кілька днів тому, коли К____ була одна в будинку, її дядько напав на неї і зґвалтував. Він попередив її, щоб вона нікому не розповідала, інакше вона залишиться бездомною, оскільки їй ніхто не повірить. К____ дуже боїться того, що станеться, якщо її тітка дізнається, і вона думає, що всі будуть звинувачувати її. Вона вирішила ні з ким не говорити про це, але має кровотечу та відчуває біль. Вона вирішує звернутися за медичною допомогою, незважаючи на те, що клініка далеко і важкодоступна під час сезону дощів. Нарешті вона приходить до клініки, де очікує багато людей. Вона входить і підходить до жінки на рецепції. Та каже К____, що треба зачекати. К____ тихо сидить у кутку, але відчуває, що всі на неї дивляться. З часом вона хвилюється, що її родичі будуть цікавитися, де вона. Вона вирішує піти. Медсестра, побачивши її, виходить за нею і запитує, чи все гаразд.

СЦЕНАРІЙ 8: Гаряча лінія (Т____)

Н____ живе у столиці та працює консультантом на гарячій лінії по роботі з особами, постраждалими від ГЗН. Іноді телефонують люди, які живуть дуже далеко, щоб поговорити про свій минулий досвід зґвалтування чи насильства з боку інтимного партнера. Сьогодні Н____ дзвонить жінка на ім'я «Т____», яка розмовляє дуже тихо. Т____ каже, що вагітна, і просить повідомити, де можна отримати екстрену контрацепцію. Вона каже, що не може особисто піти в клініку, щоб перервати вагітність, тому що її місто окупували іноземні війська, і вона боїться виходити з дому. Н____ надає Т____ веб-сайт, де вона може замовити екстрені ліки для доставки протягом 24 годин, але каже Т____, що вона все одно повинна звернутися до лікаря, щоб потім стежити за своїм здоров'ям. Коли Н____ запитує: «Ти впевнена, що не можеш просто піти в поліклініку? Ти боїшся іноземців?», і Т____ відповідає: «Це вони зі мною зробили».

Вправа 2: Сценарії для рольової гри

Ця вправа передбачає групову рольову гру за відповідним сценарієм. У грі за ролями учасники, які зголосилися, розігрують різні сцени сценарію, як зазначено в інструкціях. Вони розігрують сцени з хорошими та поганими практиками, які можуть вплинути на розкриття ГЗН. Після рольової гри йде групове обговорення.

Як і у попередній вправі, в якості прикладів використовуються типові сценарії. Приклади сценаріїв, представлені в кінці цього модуля, стосуються різних контекстів надання послуг, такі як притулок, охорона здоров'я, юридична допомога і клопотання про надання притулку. Проте, вам рекомендується розробляти і використовувати сценарії, що відносяться до вашої організації або служби, гарантуючи, що вони відображають населення і обслуговувану вами спільноту, а також потреби вашого персоналу. Рекомендується присутність додаткових організаторів для цієї діяльності, щоб працювати з кожною групою для розробки ігор за ролями.

Підготовка

Щоб підготуватися до виконання цієї вправи, вам потрібно буде:

- Переглянути вправу і ознайомитися з підходом, методом і факторами, які сприяють або перешкоджають розкриттю інформації про ГЗН.
- Переконайтеся, що у вас є достатньо спів-організаторів, які надаватимуть підтримку кожній групі під час розробки ігор за ролями.
- Адаптуйте або розробіть сценарії для використання в іграх за ролями, що відповідають вашим обставинам та організації (див. приклади сценаріїв гри за ролями нижче) і сплануйте, як вони будуть використовуватися. Якщо використовується кілька сценаріїв, вам потрібно буде спланувати, як розділити групи відповідно до ролей учасників в організації. Наприклад, ви можете об'єднати медичних працівників, соціальних працівників і співробітників притулків, юристів і помічників юристів, а також державних чиновників, які проводять інтерв'ю з особами, які шукають притулку.
- Для кожного сценарію напишіть ім'я кожного персонажа на аркуші паперу, щоб учасники кожної групи випадково розподілили персонажа.
- Вирішіть, скільки часу буде виділено на кожну частину сценарію гри за ролями; організатори можуть змінювати «дію» за потреби.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП

Обов'язково розробіть сценарії, що відображають інтереси різних людей і спільнот, обслуговуваних вашою організацією, включаючи відповідні сценарії, які відображають:

- діти та підлітки, які пережили ГЗН;
- жінки, дівчатка і люди з обмеженими можливостями, що розрізняються за ознакою статі;
- постраждалих з різними SOGIESC;
- чоловіки, які пережили сексуальне насильство;
- жертви торгівлі людьми; та
- етнічні та релігійні меншини.

Кроки щодо організації

1. **Поясніть учасникам, що вони використовуватимуть театральні ігри за ролями «стоп-старт»**, щоб розібрати сприятливі та несприятливі дії при створенні гостинного та безпечного простору для розкриття ГЗН. Поясніть, що це лише гра за ролями, і що ілюстрування несприятливих практик не відображає того, як учасники поведуться в реальному житті.
2. **Розділіть учасників на групи людей відповідно до кількості персонажів у кожному сценарії, дайте кожній групі сценарій і надайте наступне пояснення того, як працюватиме вправа:**
 - Учасникам буде випадково призначено персонажа в рамках сценарію, отриманого їхньою групою, тоді як «актори» підготують і розіграють сценарій, використовуючи метод «старт-стоп». У цьому методі один учасник зачитує довідкову інформацію аудиторії; потім актори виконують рольову гру, а організатор «заморожує» рольову гру на певних етапах сценарію та запрошує аудиторію коментувати та відповідати на запитання стосовно сприятливих і несприятливих практик щодо розкриття фактів ГЗН. Примітка: якщо в групі є вразливі особи або дисбаланс сил, ви можете розподілити персонажів між учасниками, а не призначати їх випадковим чином.
 - Кожна група матиме 15 хвилин, щоб прочитати передумови і те, що їм потрібно відобразити в сцені, а також обговорити та підготуватися групою, як саме вони розіграють призначений сценарій. Повідомте учасникам, що коли вони виконують рольову гру, ви будете «заморожувати» сцену в певних моментах, щоб поставити питання аудиторії та створити групове обговорення про сприятливі та несприятливі практики щодо розкриття ГЗН.
3. **Дайте групам 15 хвилин на підготовку.** Організатор повинен допомогти кожній групі під час цієї підготовки визначити ключові підтримуючі та несприятливі дії, щоб проілюструвати визначені ключові моменти, коли учасникам буде запропоновано припинити гру.
4. **Через 15 хвилин знову зберіть невеликі групи разом і виберіть одну групу, яка буде першою** виконувати свою рольову гру. Під час виконання гри попросіть акторів «заморозити» сцену в певних місцях сценарію. Під час «заморозки» ставте аудиторії запитання, наприклад:
 - *Що зробив або сказав співробітник(и), що сприяло або перешкоджало створенню привітного середовища для розкриття інформації?*
 - *Як ви думаєте, що відчувала людина/клієнт під час спілкування зі співробітником, яке щойно відбулося?*
 - *Що співробітник міг зробити інакше, щоб створити безпечніше середовище для виявлення ГЗН у той момент?*
 - *Чи можна щось змінити в обставинах або середовищі сцени, щоб створити безпечнішу атмосферу?*

5. Коли учасники дадуть відповіді, запишіть ключові моменти на фліпчарті під заголовками «+» і «-», які відображають те, що можна робити, а чого не можна робити.

6. Наприкінці рольової гри попросіть акторів сісти, щоб приєднатися до аудиторії, і сприяйте груповому обговоренню сценарію та будь-якого розкриття ГЗН, яке могло статися. Питання для обговорення можуть включати:

- Чи включала ця взаємодія розкриття фактів ГЗН? Якщо так:
 - Це було добровільно чи з власної ініціативи? Якщо так, то якою була мотивація постраждалого по розкриттю інформації?
 - Чи було розкриття змотивованим? Якщо так, то які фактори могли сприяти розкриттю інформації?
 - Чи були якісь умови, які могли затримувати або перешкоджати розкриттю інформації?
 - Чи проводилося пряме або опосередковане опитування для виявлення факту ГЗН? Чи була законна причина вимагати розкриття інформації?
 - Як співробітник спричиняв розкриття інформації? Який обсяг інформації запитував співробітник про інцидент/досвід переживання ГЗН? Чи був такий рівень деталізації потрібним і адекватним?
 - Що викликало ускладнення? Що можна було зробити інакше?
 - Що ви думаєте про закінчення сцени? Як ви думаєте, що відчувала людина, коли все закінчилося?
- Якщо ні:
 - Чому, на вашу думку, мігрант/шукач притулку/біженець не розкрив жодної інформації про ГЗН?
 - Що могло завадити їх бажанню розкрити інформацію? Яким чином можна було подолати ці бар'єри?
 - Що ви думаєте про закінчення сцени? Як ви думаєте, що відчувала людина, коли все закінчилося?

7. Дозвольте іншим групам по черзі розіграти свої сценарії та виконайте кроки 4-6 для кожної групи.

8. Перегляньте зразок роздаткового матеріалу про те, що можна і чого не можна робити, щоб розповісти про ГЗН з Вправи 1 для завершення обговорення у грі за ролями. Підкресліть, що можна зробити на індивідуальному та організаційному рівнях, щоб створити безпечне, сприятливе середовище для розкриття ГЗН.

9. Поставте учасникам наступні запитання, щоб полегшити роздуми про практику в їхній організації, яка підтримує або не підтримує розкриття інформації:

- Які елементи сценаріїв, зображених у грі за ролями, перегукуються з вашою організацією? Чи буває така взаємодія у вашій організації?
- Які елементи сценаріїв відрізняються або не співпадають, якщо такі є? Чим цей тип ситуації відрізняється на практиці у вашій організації?
- Чи є щось, що ви або ваша команда могли б зробити по-іншому у своїй повсякденній роботі після цієї вправи, щоб створити сприятливіше середовище для розкриття ГЗН та реагування на нього?

Зразки сценаріїв рольових ігор

Нижче наведено приклади сценаріїв, які можна використовувати або адаптувати відповідно до вашого контексту. У кожному сценарії мала місце певна форма ГЗН; це залежить від актора, який грає постраждалого, щоб визначити, чи можна розкрити інформацію і яким чином. Вам може знадобитися розробка нових сценаріїв, які відповідають вашій організації, обставинам, спільнотам і користувачам послуг.

СЦЕНАРІЙ 1: Приймальний центр, батько з маленькою донькою (Р____ і Л____)

Діючі особи:

- Р____, батько Л____ з сільської місцевості
- Л____, 11-річна дочка Р____
- Охоронець пункту прийому біженців
- Координатор пункту прийому біженців
- Соціальний працівник пункту прийому біженців

Довідкова інформація для створення ситуації: Р____ — молодий корінний мешканець із сільської місцевості сусідньої країни. Він покинув своє місто три дні тому разом зі своєю 11-річною донькою Л____. Вони обоє їхали автобусом і перетнули кордон. Вони прибувають до притулку приймального центру після двох днів на ногах. Їх впускає охоронець. Координатор вітає Р____ та Л____ та пояснює, що приймальний центр пропонує реєстрацію та направлення до найближчих служб підтримки, таких як тимчасовий притулок, медичне обслуговування та консультації. Згодом до Р____ та Л____ підходить соціальний працівник, щоб дізнатися, як вона може їм допомогти. Р____ каже, що хотів би знайти місце для ночівлі, а також, можливо, поговорити з кимось, хто може «допомогти людям покращити своє самопочуття».

Особиста примітка для актора, який грає Р____: У цій вправі ви можете вибрати, чи є у вас, вашої дочки або у вас обох досвід ГЗН. Наприклад, вашій доньці могли погрожувати зґвалтуванням озброєні чоловіки, а вас могли сексуально принижувати бандити під час вашої подорожі.

Актори повинні розіграти гру за ролями: Як поведуться з Р____ і його дочкою в центрі прийому. Використайте три ключові моменти, демонструючи добре або погане ставлення до кожного:

- *прибуття та перші взаємодії в центрі;*
- *розмова з координатором центру прийому; і*
- *розмова з соціальним працівником.*

СЦЕНАРІЙ 2: Ситуація з наданням медичної допомоги (К____)

Діючі особи:

- К____, 17-річна дівчина
- Д____, медсестра

Довідкова інформація для створення ситуації: К____ 17 років, вона покинула країну понад два місяці тому, щоб втекти від озброєних груп. Вона подорожує сама, перетинає країну пішки. Вона прибуває в приймаючу країну і має звернутися до лікаря. Її менструація затримується більше ніж на чотири тижні, і вона починає хвилюватися, що може бути вагітною. К____ вирішує піти до державної лікарні по допомогу. Реєстратор записує її ім'я та каже їй сидіти в кімнаті очікування, доки її не зможе прийняти медсестра. К____ сідає. Вона відчуває сильну нервову напругу і тривогу. Якщо виявиться, що вона вагітна, то вона не впевнена, чи захоче залишити дитину. Вона не знає, які у неї є варіанти чи яку медичну допомогу вона може отримати.

Актори відіграють ситуацію за ролями: Як К____ приймає медсестра. Використайте три ключові аспекти взаємодії К____ з медсестрою Д____, демонструючи добре чи погане ставлення:

- *знайомство та початок візиту;*
- *розуміння потреб К____ та реагування на те, як вона ділиться з Д____; і*
- *завершення візиту.*

СЦЕНАРІЙ 3: Запит на альтернативне житло (С____)

Діючі особи:

- С____, 30-річна жінка, мама Н____
- Н____, 4-річний син С____
- Сестра К____, черниця в притулку для мігрантів
- А____, менеджер з ведення справ

Довідкова інформація для створення ситуації: Тиждень тому С____ приїхала в місто зі своїм сином Н____ (4 роки) і перебуває в притулку, яким керують черниці. Одного вечора сестра К____, одна з черниць, які керують притулком, помічає плач С____ та запитує, чому вона засмучена. С____ каже, що їй завдав шкоди один чоловік. Коли сестра К____ запитує С____, яку «шкоду» вона має

на увазі, С_____ відповідає, що їй соромно говорити про це, але хоче негайно переїхати в інше помешкання. За згодою С_____ сестра К_____ призначає їй прийом до медичного працівника. Сьогодні співробітниця на ім'я А_____ має зустрітися з С_____, щоб дізнатися про її потреби в захисті. А_____ отримала лише коротку рекомендацію від сестри К_____, у якій сказано: «С_____ боїться одного чоловіка і хоче переїхати кудись в інше місце». Сестра К_____ приводить С_____ до маленького консультативного кабінету разом з Н_____. С_____ тримає Н_____ на колінах і виглядає нервовою та сором'язливою. А_____ починає опитування.

Актори розігрують ситуацію за ролями: Зустріч С_____, А_____ та сестри К_____. Хоча насправді А_____ може мати годину або більше, щоб поговорити з С_____, будь ласка, зосередьтеся на наступних трьох аспектах опитування під час рольової гри, демонструючи добре чи погане ставлення в цей час:

- знайомство та початок бесіди;
- спроби зрозуміти, чому С_____ хоче переїхати; і
- завершення бесіди.

СЦЕНАРІЙ 4: Гнучка ситуація бесіди, мати з двома дітьми (А_____)

Діючі особи:

- А_____, мама 8-річної Д_____ і 5-річного Г_____
- Д_____, 8-річна дочка А_____
- Г_____, 5-річний син А_____
- Співробітник вашої організації, наприклад юрист, психолог тощо.

Довідкова інформація для створення ситуації: А_____ направив до вашого офісу член спільноти, який сказав їй, що ваша організація може допомогти постраждалим жінкам. А_____ зазнала сексуального насильства з боку іноземних військових у своїй рідній країні, але тоді вона нічого не сказала про це, оскільки боялася, що її звинуватять у запрошенні до сексуального контакту з боку ворога. Тепер, коли вона перебуває за межами своєї країни, вона менше боїться осуду, але не впевнена, чи є підстави щось говорити. Вона цікавиться, чи варто їй звернутися до лікаря. Сьогодні вранці у А_____ призначена зустріч у вашому офісі об 11:00, і вона прибула з двома дітьми, Д_____ (8 років) і Г_____ (5 років). А_____ показує охоронцеві лист про зустріч, і охоронець пропускає її в кімнату очікування, де працівник рецепції каже їй сісти. А_____ та її діти чекають у переповненій кімнаті очікування 45 хвилин, поки співробітник не відчинив двері та не назвав її ім'я. А_____ та її діти піднімаються.

Актори розігрують ситуацію за ролями: Зустріч А_____ та співробітника. Хоча насправді зустріч може тривати довго, для цієї вправи, будь ласка, заплануйте гру за ролями в трьох окремих частинах зустрічі, демонструючи хороше або погане ставлення протягом гри:

- знайомство та початок зустрічі (5-8 хвилин);

- спроби зрозуміти потреби А_____ (8-10 хвилин); і
- завершення зустрічі (2-5 хвилин).

СЦЕНАРІЙ 5: Реєстрація у притулку та інтерв'ю, можливе насильство з боку інтимного партнера (І_____ та М_____)

Цей сценарій гри за ролями розрахований на одну годину. Лише актори, які грають шукачів притулку (І_____ та М_____), отримують довідкову інформацію, і ці персонажі готують рольову гру окремо від інших персонажів.

Діючі особи:

- І_____, дружина М_____
- М_____, чоловік І_____
- Т_____ (6 років), дочка І_____ та М_____
- Е_____, охоронець в офісі з надання притулку
- С_____, реєстратор відділу з надання притулку
- Д_____, службовець перевірки вразливості в офісі з надання притулку
- Л_____, відповідальний спеціаліст, проводить інтерв'ю в офісі з надання притулку

Довідкова інформація для створення сцени: (Роздайте цю довідкову інформацію для читання лише акторам, які грають І_____ та М_____, а іншим акторам - ні.) І_____ покинула рідну країну місяць тому разом зі своїм чоловіком М_____ та їхньою донькою Т_____ (вік 6 років). Вони вирішують подати заяву про потребу у захисті біженців. І_____ рада, що покинула рідну країну, тому що життя там було нестерпним, враховуючи усе насильство і корупцію. Вони з М_____ хвилювалися з приводу здирництва — їхній ресторан працював погано, і вони не змогли б дозволити собі платити «податок на захист» корумпованим чиновникам, якщо це необхідно. Однак І_____ все ще нервує. Вона не знає, які права вона має в цій новій країні, і її лякає, що якщо все піде не так, М_____ розсердиться і стане ображати її. У минулому він часто бив її, часто принижуючи її перед їхніми дітьми, називаючи «дурною жінкою» та «нікчемною дружиною». Він часто примушував її до статевих стосунків або статевих актів, які вона вважала ганебними. Одного разу М_____ так сильно побив І_____, що вона майже втратила слух на ліве вухо. Тієї ночі вона намагалася залишити його, втікнувши до рідного села за 30 км, щоб залишитися з родиною брата. За десять років шлюбу з М_____ І_____ жодного разу не намагалася звернутися до поліції з приводу насильства з його сторони. Вона не вірить, що вони допоможуть їй, тому що такий вид насильства дуже поширений у її рідній країні, а поліції, здається, все одно.

Тепер, у новій країні, І_____ хвилюється, що якщо проблеми почнуться знову, вона вже не матиме захисту брата. Вона відчуває себе самотньою та наляканою, але сподівається, що сім'я отримає підтримку для біженців, щоб вони могли почати нове спільне життя. Сьогодні І_____ та М_____ прибувають до відділу надання

притулку, щоб подати запит на захист для біженців. М_____ планує заповнити форми. І_____ не протестує — її чоловік — голова сім'ї, і, в будь-якому разі, вона не вміє ні читати, ні писати.

Актори, які грають І_____ та М_____, повинні разом вирішити, який обсяг інформації надати про свою ситуацію під час гри за ролями, залежно від того, наскільки вони спроможні поділитися цією інформацією з офіцерами офісу з надання притулку, відповідальними за їхню справу.

Актори розігрують ситуацію за ролями: Як І_____ та М_____ приймають працівники в офісі з надання притулку. Актори повинні зосередитися на наступних трьох різних аспектах, демонструючи хороше і погане ставлення під час ситуації:

- реєстрація та заповнення анкети про надання притулку після прибуття до офісу з надання притулку;
- перевірка на вразливість; та
- етап інтерв'ю з офіцером з офісу з надання притулку, який запитує подробиці про страх повернення додому.

СЦЕНАРІЙ 6: Реєстрація у притулку та ситуація бесіди, заявник ЛГБТК+ (Д_____)

Цей сценарій гри за ролями розрахований принаймні на тридцять хвилин. Лише актор, який грає Д_____, отримує довідкову інформацію. Він може вирішувати, який обсяг інформації надати про свою ситуацію під час гри за ролями, залежно від того, наскільки він здатний поділитися цією інформацією з працівниками служби притулку, які відповідають за його справу. Актор, який грає Д_____, готує рольову гру окремо від інших персонажів.

Діючі особи:

- Д_____, молодий чоловік нетрадиційної орієнтації
- С_____, охоронець у офісі з надання притулку
- Р_____, службовець з реєстрації в офісі з надання притулку
- Т_____, службовець перевірки на вразливість в офісі з надання притулку
- М_____, відповідальний офіцер, який проводить інтерв'ю в офісі з надання притулку

Довідкова інформація для створення сцени: (Надайте цю довідкову інформацію лише для актора, який грає Д_____.) Д_____ 25 років, він зі столиці своєї країни. Він розкрився, що є геєм, коли йому було 17; він кинув університет і почав працювати в популярному барі гей-кварталу столиці.

У вересні 2019 року Д_____ і його друг А_____ йшли з роботи в барі, коли в темряві на них напала група людей у масках. Підштовхуючи їх на вулиці, чоловіки обзивали Д_____ гомофобними виразами. Д_____ був дуже вражений цим нападом. Коли наступного дня він спробував повідомити про цю подію в поліцію, поліцейські сказали йому йти додому. Один офіцер на ім'я Ф_____ сказав Д_____: "Перестань

плакати, або я дам тобі справжній привід поплакати!" Хоча Д_____ був дуже приголомшений і нападом, і поведінкою з ним у поліції, він вирішив подати скаргу на Ф_____ за погрози йому в поліцейській дільниці. Наступного тижня він пішов до поліцейської дільниці та заповнив форму скарги, в якій стверджував, що поліцейський Ф_____ погано поводився з ним і погрожував йому, коли він шукав захисту від гомофобного насильства. Наступного дня Д_____ отримав текстове повідомлення з незнайомого номера, у якому було написано: «Ти дурний [лайка для гея]. Не зв'язуйся зі мною. Ми з моїми хлопцями тебе знищимо». Д_____ був упевнений, що текстове повідомлення було від Ф_____. Він був приголомшений, але через кілька днів відновив роботу в гей-барі і знову почав гуляти з друзями. У грудні минулого року Д_____ отримав ще одне анонімне текстове повідомлення. У ньому говорилося: «Я не забув, що ти намагався зробити, дурний [лайка для гея]. Я слідкую за тобою». Д_____ паралізувало від страху. Тижнями він боявся йти на роботу, боявся натрапити на людей у масках або на Ф_____ та його колег. У Д_____ почалися напади паніки, коли він виходив на вулицю з друзями. Незабаром він взагалі перестав виходити на вулицю.

У лютому цього року Д_____ вирішив втекти в іншу країну. Після прибуття він влаштувався барменом у бар у гей-районі. Інший бармен дізнався про історію Д_____ і запропонував йому подати заяву на отримання статусу біженця. Сьогодні Д_____ прийшов до офісу з надання притулку, щоб заповнити свій початковий запит на захист.

Актори розігрують ситуацію за ролями: Як Д_____ приймають в офісі з надання притулку інші актори. Будь ласка, зосередьтеся на трьох окремих аспектах реєстрації прохання про притулок та процедури інтерв'ю, демонструючи хороше чи погане ставлення під час гри:

- реєстрація після прибуття в офіс з надання притулку;
- сцена перевірки на вразливість; та
- етап інтерв'ю щодо відповідності вимогам.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП

Обов'язково розробіть сценарії, що відображають інтереси різних людей і спільнот, обслуговуваних вашою організацією, включаючи відповідні сценарії, які відображають:

- діти та підлітки, які пережили ГЗН;
- жінки, дівчатка і люди з обмеженими можливостями, що розрізняються за ознакою статі;
- постраждалі з різними SOGIESC;
- чоловіки, які пережили сексуальне насильство;
- жінки та дівчата, які стали жертвами торгівлі людьми; та
- члени певної етнічної, корінної чи релігійної групи.

ЗАСІБ 4:

Створення мережі
перенаправлення

Існує багато можливих шляхів для сприяння розкриття ГЗН. Багато постраждалих звертаються за медичною допомогою, де спілкуються з лікарями, медсестрами та медичними працівниками. Також постраждалі можуть розкрити інформацію стосовно ГЗН, шукаючи притулок або приймаючи участь у програмах громади. Дехто може звернутися безпосередньо до поліції. Усі зацікавлені сторони повинні бути підготовлені до можливого розкриття фактів ГЗН, а також знати шляхи безпечного та ефективного перенаправлення постраждалих для отримання додаткової підтримки.

Можливі контакти для розкриття фактів ГЗН та мережі перенаправлення

Щоб гарантувати, що постраждалі, які розкривають факти про ГЗН, можуть отримати інформацію та отримати доступ до допомоги, підтримки та захисту, організації повинні запровадити процес для наступного:

- обмін інформацією з постраждалими про варіанти їхніх доступних послуг; і
- направлення до служб охорони здоров'я, безпеки, психосоціальної, практичної та юридичної підтримки та інших служб за інформованою згодою постраждалих.

Створення простих протоколів перенаправлення не завжди має бути складним процесом — не обов'язково мати довгий і складний документ із визначенням обов'язків і процесів перенаправлення. Мета полягає в тому, щоб ваша організація мала відповідну та актуальну інформацію про доступні послуги, які можуть знадобитися постраждалим від ГЗН, а також угоду з відповідними службами про те, як зробити перенаправлення.

У цьому засобі описано чотири кроки, які керівники організацій і служб можуть зробити для створення мережі перенаправлення там, де її ще немає, для постраждалих від ГЗН, які розкривають інформацію. Виконання цих кроків може допомогти переконатися, що шляхи перенаправлення, протоколи та практики орієнтовані на постраждалих і відображають безпеку, потреби та права постраждалих від ГЗН.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: СПОЧАТКУ ПРОКОНСУЛЬТУЙТЕСЯ З ЕКСПЕРТАМИ

У багатьох випадках мережа перенаправлення може вже існувати або у вашому регіоні може бути встановлена система реагування на ГЗН. Завжди спочатку консультируйтесь з доступними фахівцями з питань ГЗН та іншими місцевими експертами, які можуть мати уявлення про заходи реагування на ГЗН у вашому середовищі, щоб дізнатися про будь-які існуючі мережі та канали направлення до фахівців з питань ГЗН і зв'язатися з ними.

Ставши частиною мережі перенаправлення, окрім направлених осіб, ваша організація повинна також передбачити та спланувати прийняття направлених осіб від інших служб у мережі.

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦЬОГО ЗАСОБУ В РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ

У тих випадках, коли послуги надаються **групам населення, що переміщаються**, визначте служби напряму, які можуть забезпечити охорону здоров'я, ведення пацієнтів, психосоціальну та практичну підтримку, а також безпеку та захист у дорозі та після прибуття до місця призначення. Для цього знадобиться зібрати інформацію про послуги щодо ГЗН у відповідних країнах транзиту та призначення, включно з тими, які надаються дистанційно.

Щоб побудувати мережу служб перенаправлення постраждалих, організації повинні виконати наступні чотири кроки:

Крок 1. Визначте доступні послуги, які відіграють роль у наданні догляду, підтримки та захисту жертв ГЗН, зокрема:

- медичні послуги, які пропонують медичне обстеження та лікування після зґвалтування;
- послуги із забезпечення сексуального та репродуктивного здоров'я;
- психічне здоров'я, психосоціальна підтримка та консультування;
- послуги з надання притулку та проживання;
- служби захисту дітей;
- юридичні та охоронні послуги; та
- економічна підтримка та послуги із забезпечення засобів існування

Переконайтеся, що ви включили послуги, які адаптовані до дівчат-підлітків та інших маргіналізованих груп постраждалих. Також включайте дистанційні служби, такі як онлайн-послуги та лінії довідки.

Крок 2. Зверніться до визначених служб, щоб переконатися, що вони поважають конфіденційність постраждалих, розуміють необхідність захисту і захищають безпеку постраждалих і сприяють самовизначенню. Погодьте та задокументуйте протоколи направлення, які охоплюють:

- спільні принципи, якими керуватиметься перенаправлення постраждалих від ГЗН включають конфіденційність клієнта та урахування інтересів дитини;
- критерії направлення та процеси прийому, включаючи процеси «гарячого» та «холодного» перенаправлення та звернення за власною ініціативою (див. нижче);
- як здійснюватиметься перенаправлення між службами, включаючи використання міжвідомчих форм перенаправлення, якщо такі є;
- протоколи для обміну інформацією за інформованою згодою, щоб зменшити кількість випадків, коли постраждала особа матиме знову розповідати свою історію;
- заходи конфіденційності та захисту даних; і
- політика та процедури захисту

Крок 3. Створіть простий каталог послуг, який містить інформацію про направлення, упорядковану за типом послуги — і, якщо це доцільно, за країною, щоб персонал мав легкий доступ до інформації про доступні послуги та знав, як зробити наступне направлення. Обов'язково регулярно спілкуйтеся з усіма службами та організаціями, вказаними в каталозі, щоб інформація була актуальною.

ОБГОВОРЕННЯ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП: ПЕРЕНАПРАВЛЕННЯ

Роблячи перенаправлення для різних груп, подумайте про те, чи служба або організація, до якої ви звертаєтесь, є безпечною, привітною, доброзичливою та доступною для постраждалого, якого ви направляєте. Наприклад, чи є служба/організація безпечною та доброзичливою для людей із різними SOGIESC? Чи співробітники доступні та компетентні в роботі з людьми з обмеженими можливостями? Чи привітно вони ставляться до етнічних і релігійних меншин, особливо до жінок і дівчат корінного населення та мовних меншин? Чи надають вони послуги дітям і підліткам або чоловікам, які постраждали від сексуального насильства? Чи зобов'язані вони обов'язково повідомляти про сексуальне насильство?

Крок 4. Переконайтеся, що співробітники знайомі з методами теплого і холодного перенаправлення¹ до служб, які можуть задовольнити потреби біженців, шукачів притулку, мігрантів та інших постраждалих, які розповіли про ГЗН.

«**Тепле перенаправлення**» здійснюється, коли працівник безпосередньо зв'язується з агентством або службою від імені постраждалого та з відповідними дозволами. «Теплі» перенаправлення можна надати електронною поштою, телефоном або особисто, якщо послуги знаходяться поруч, і передбачають, що працівник, який направляє особу, за необхідності надає відповідну усну та письмову інформацію про постраждалого. До переваг «тепліх» перенаправлень відносяться:

- Звернення безпосередньо до служби, до якої ви направляєте постраждалого, і перевірка, чи відповідає ця служба віку та потребам постраждалого.
- Знайомство постраждалої особи (та її/їхнього опікуна, якщо вона/вони - це дитина) зі службою та надання належної кількості довідкової інформації, щоб зменшити кількість інформації, якою постраждала або її опікун повинні ділитися з новими службами.
- Внесення постраждалих, які пересуваються, до списку очікування до прибуття, щоб скоротити час, який їм, можливо, доведеться чекати на послугу.
- Призначення зустрічі для постраждалого з представниками іншої служби.
- Встановлення подальших угод зі службою про те, як працює направлення.
- Інформація про інші служби та підтримку в регіоні, до яких постраждалий може мати доступ.
- Налагодження стосунків між службами та працівниками у вашому контексті — і, де це доцільно, між кордонами та країнами — щоб допомогти оптимізувати шляхи направлення та процеси направлення для мігрантів, шукачів притулку та інших переміщених осіб.

«**Холодне перенаправлення**» надається, коли працівник забезпечує постраждалого інформацією про відповідні служби чи агентства, щоб той міг потім сам зв'язатися зі службою для обговорення своїх потреб. Цей вид перенаправлення сприяє

¹ Адаптовано з С. Рід-Гамільтон, «Транскордонний догляд, безпека та зменшення ризиків для дітей і підлітків, які пережили переїзд: Практичний посібник для основних служб і працівників» (Довідкова служба з питань гендерно зумовленого насильства, 2020), доступно за адресою: <https://gbvaor.net/sites/default/files/2020-05/Practical%20Guidance%20for%20Cross%20Border%20Continuity%20of%20Care%20and%20Safety%20for%20Child%20Survivors.pdf>

безперервному контролю в ситуаціях, коли постраждалий не бажає отримати «тепле» перенаправлення або коли це неможливо зробити. Наприклад, працівники можуть давати «холодне» перенаправлення до служб переміщення або в країнах призначення для постійного догляду, підтримки та захисту постраждалих під час переїзду. При оформленні «холодних» перенаправлень, працівники повинні:

- Надавати постраждалим інформацію лише про ті організації, які прийматимуть «холодне» перенаправлення чи самостійні звернення.
- Надавати постраждалому актуальну, достовірну та відповідну інформацію про службу, місце її розташування, контактну інформацію та інформацію про процес прийому (наприклад, чи є він очним чи дистанційним).
- Перенаправляти лише до відповідних служб, для яких постраждалий відповідає критеріям перенаправлення.
- Надавати письмову інформацію, щоб постраждалий передав її службі для ознайомлення, якщо це доречно та безпечно. Щоб отримати додаткові відомості щодо безпечного обміну письмовою інформацією, перегляньте ресурс «Транскордонний догляд, безпека та зменшення ризиків для дітей і підлітків, які пережили переїзд», у текстовому полі нижче.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Створення мережі перенаправлення

- **Забезпечте координацію та перенаправлення** (Віртуальний центр знань «ООН Жінки», щоб покінчити з насильством щодо жінок і дівчат, 2011). Цей ресурс «ООН Жінки», призначений для медичних установ, може бути адаптований іншими учасниками та надає засоби та кроки для координації та створення шляхів перенаправлення для постраждалих. Доступно за адресою: www.endvawnow.org/en/articles/674-ensure-coordination-and-referrals-.html.
- **Транскордонний догляд, безпека та зменшення ризиків для дітей і підлітків, які пережили переїзд: Практичні рекомендації для служб і працівників основних служб** (Служба підтримки постраждалих від ГЗН, AoR, 2020). Доступно за адресою: <https://gbvaor.net/sites/default/files/2020-05/Practical%20Guidance%20for%20Cross%20Border%20Continuity%20of%20Care%20and%20Safety%20for%20Child%20Survivors.pdf>.
- **Як підтримати постраждалих від гендерно зумовленого насильства, якщо у вашому регіоні немає суб'єкта по роботі з ГЗН: Покроковий кишеньковий посібник для гуманітарних практиків** (Міжвідомчий постійний комітет, 2015). Цей засіб містить інформаційний аркуш для визначення доступних послуг у регіоні, а також іншу корисну інформацію для спеціалістів, які не займаються питаннями ГЗН. Доступно за адресою: https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2018/03/GBV_PocketGuide021718.pdf.
- **Контрольний перелік із захисту даних** від Системи управління інформацією про гендерне насильство (GBVIMS) надає вказівки для суб'єктів щодо того, як безпечно захистити дані після того, як постраждалий розповість про гендерно зумовлене насильство, і під час перенаправлення. Доступно за адресою: www.gbvim.com/wp/wp-content/uploads/DATA-PROTECTION-CHECKLIST.pdf.

ЗАСІБ 5:

Контрольний список організаційної готовності

Цей засіб містить контрольний список, який допоможе організаціям оцінити їхню спроможність створити сприятливе середовище для розкриття ГЗН відповідно до належної практики, розглянутої вище. Менеджери можуть використовувати цей засіб, щоб провести початкову оцінку готовності організації, а потім використовувати цей засіб на регулярній основі як частину постійного організаційного моніторингу та вдосконалення.

Перевірте вашу організацію на відповідність кожній з наведених нижче провідних рекомендацій для спеціалізованих організацій, які не займаються ГЗН, і обслуговують біженців, шукачів притулку, мігрантів та інших людей у переміщених місцях і гуманітарних обставинах. Подумайте, що може зробити організація чи служба для посилення практики в кожній сфері, і розробіть план для:

1. Розробки **процедур**, орієнтованих на постраждалих, щоб скеровувати персонал щодо безпечного отримання інформації та реагування на розкриття фактів ГЗН;
2. Забезпечення зручності та безпеки **об'єктів і послуг**;
3. Створення різноманітної команди персоналу та волонтерів з відповідними **знаннями, ставленням, поведінкою та навичками**; та
4. Створення **мережі перенаправлення** для подальшого перенаправлення для догляду, підтримки та захисту після розкриття.

1. Організаційні процедури

Існують процедури, орієнтовані на постраждалих, якими керуватиме персонал:

- ☐ **Збереження конфіденційності** під час роботи з постраждалими, які розкривають факти ГЗН, зокрема:
 - повідомлення про обмеження щодо конфіденційності та вимог щодо обов'язкового звітування особам, що пережили насильство; і
 - безпечне управління та зберігання документів та іншої інформації, пов'язаної з розкриттям фактів ГЗН.
- ☐ **Отримання інформованої згоди** на документування та передачу інформації про розкриття ГЗН іншим працівникам і службам.
- ☐ **Що робити після розкриття фактів ГЗН**, зокрема:
 - що робити, якщо потерпілому загрожує безпосередня небезпека;
 - як надати першу психологічну допомогу постраждалому, який перебуває в стані шоку чи стресу;
 - як надати особам, які пережили ГЗН, відповідну інформацію про загальні

наслідки насильства, якого вони зазнали, та доступні варіанти підтримки та допомоги; та

- отримання згоди на обмін інформацією та оформлення перенаправлень.

- ☐ **Створення та отримання безпечних, конфіденційних напрямлень** до інших організацій і служб для постраждалих, які розкривають факти ГЗН.
- ☐ **Сприяння інклюзивній, недискримінаційній поведінці та практикам** щодо всіх користувачів послуг.
- ☐ **Охорона та захист дітей, у тому числі запобігання та реагування на сексуальну експлуатацію та насильство (SEA).**
- ☐ **Отримання відгуків і скарг від користувачів послуг і спільноти.**

Дії організації для контролю та підтримки персоналу:

- ☐ **Відповідати на складні випадки.**
- ☐ **Контролювати та сприяти здоров'ю, безпеці та добробуту персоналу.**

2. Засоби та послуги

Об'єкти та послуги є безпечними та інклюзивними завдяки забезпеченню наступного:

- ☐ Усі приміщення **чисті, добре освітлені, зручні та затишні.**
- ☐ Постраждалим від ГЗН доступне **безпечне та приватне середовище** для приватних розмов із персоналом.
- ☐ **Розміщені плакати та інші інформаційні матеріали**, які показують:
 - спілкування з різними групами, до яких використовується привітне ставлення, наприклад, людьми з різними SOGIESC, підлітками, жінками та дівчатами з обмеженими можливостями, чоловіками, які пережили сексуальне насильство, а також біженцями чи мігрантами з різних верств населення;
 - повідомлення про доступні послуги підтримки ГЗН;
 - інформацію на доступних мовах; та
 - забезпечують інформацію для людей з різним рівнем грамотності, наприклад, використовуючи візуальні матеріали.
- ☐ **Існують можливості для взаємодії між персоналом і користувачами послуг**, наприклад, інформаційні сесії; соціальна, рекреаційна, підтримка однолітків і терапевтична діяльність; і неформальні заняття, такі як розподіл домашніх справ.
- ☐ **Надається догляд за дітьми**, щоб жінки з дітьми могли приватно поспілкуватися зі співробітником.
- ☐ **Інформаційні сесії щодо ГЗН організовуються та проводяться** підготовленим персоналом, щоб повідомити, що ГЗН неприпустимо, і поділитися інформацією про доступні послуги.

3. Знання, ставлення, поведінка та навички персоналу

☐ **Організація має персонал і волонтерів, які відображають спільноту та користувачів послуг, включаючи різноманітні і актуальні:**

- статі;
- культури;
- етнічні групи;
- релігії;
- вікові групи;
- мови;
- здібності та комунікативні потреби; і
- SOGIESC.

☐ **Увесь персонал проходить тренінги щодо ГЗН та розкриття фактів ГЗН, в тому числі:**

- основи ГЗН, його прояви та наслідки;
- принципи безпеки, конфіденційності, гідності та самовизначення, відсутності дискримінації та врахування інтересів дитини щодо розкриття, орієнтовані на інформацію про травму та зосереджені на постраждалих;
- організаційні процедури щодо розкриття фактів ГЗН; і
- створення сприятливого середовища для підтримки безпечного розкриття інформації;

☐ **Персонал, який надає прямі послуги біженцям, шукачам притулку, мігрантам та іншим користувачам послуг, проходить додаткову підготовку щодо реагування на розкриття фактів ГЗН, зокрема щодо:**

- реагування на стрес;
- що робити після розкриття фактів, включаючи обмін інформацією з постраждалими та перенаправлення; і
- вплив травматичного досвіду на фізіологію, поведінку та пам'ять постраждалого.

4. Мережа перенаправлення

- ☐ **Існують шляхи перенаправлення** з доступними та відповідними службами, які забезпечують догляд, підтримку та захист жертв ГЗН, зокрема:
- медичні послуги;
 - послуги з допомоги щодо психічного здоров'я та психосоціальної підтримки;
 - послуги з надання притулку та проживання;
 - служби захисту дітей;
 - юридичні та охоронні послуги; та
 - інші відповідні послуги.
- ☐ **Існують протоколи перенаправлення**, які охоплюють:
- конфіденційність клієнта та інтереси дитини;
 - обмін інформацією за інформованою згодою;
 - заходи конфіденційності та захисту даних; і
 - політика та процедури захисту.
- ☐ **Персонал має доступ до актуальної інформації** про служби з перенаправлення.
- ☐ **Співробітники знають, як робити подальші перенаправлення**, включно з міжнародними, а також «гарячими» та «холодними» перенаправленнями.

МОДУЛЬ 2:

Підтримка постраждалих під час і після розкриття інформації

Огляд

Широкий спектр постачальників послуг, які працюють в організаціях, що обслуговують біженців, шукачів притулку, мігрантів та інших людей, які перебувають у переміщених місцях або в гуманітарних ситуаціях, можуть отримати інформацію про ГЗН від жертви. У деяких ситуаціях постраждалий може вирішити розкрити інформацію їм, оскільки шукає допомоги для задоволення своїх фізичних, психологічних, емоційних і практичних потреб, у тому числі щодо безпеки та захисту. В інших ситуаціях особа, яка надає послуги, може запитати постраждалого про ГЗН, оскільки працівник помітив ознаки, які вказують на те, що мав місце факт ГЗН, або тому, що вони повинні запитати про ГЗН для забезпечення захисту. Таким чином, розкриття може відбуватися за власним бажанням постраждалого, за допомогою постачальника послуг, який створив безпечне та сприятливе середовище, або за допомогою постачальника послуг, який просить або мотивує клієнта чи пацієнта поділитися інформацією про ГЗН. Незалежно від контексту, у якому постраждалий від ГЗН вирішує розкрити інформацію, спосіб, у який постачальник послуг отримує інформацію про розкриття та реагує на неї, має бути орієнтованим на постраждалого та сприяти його/її безпеці, гідності, вибору, свободі волі та зціленню.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: РОЛЬ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ПОСЛУГ

Розкриття інформації про ГЗН може мати центральне значення для добробуту постраждалого, можливості отримати доступ до догляду та для захисту та відновлення. Однак розкриття може бути неймовірно складним для постраждалої особи та може створювати ризики для її/їхньої безпеки. Розкриття може призвести до повторної травми та може призвести до ще більшої шкоди, зокрема психологічної, фізичної та соціальної. Безпечне отримання та реагування на розкриття вимагає продуманого, етичного розгляду, а також вмілої практики, заснованої на принципах безпеки, конфіденційності, гідності та самовизначення, а також недискримінації, зосереджених на постраждалих. Роль постачальника послуг полягає у відповіді з емпатією та співчуттям; підтвердити досвід постраждалого; допомогти постраждалому впоратися з тривожними думками та почуттями; надавати точну актуальну інформацію про гендерне насильство та про варіанти та доступні послуги; і дозволити постраждалому зробити власний вибір щодо того, що робити, виходячи з того, що відчувається безпечним і корисним.

Метою цього модуля є підтримка постачальників послуг у підготовці, отриманні та реагуванні безпечно та зі співчуттям до постраждалих від ГЗН, які розкривають їм інформацію. Цей модуль містить конкретні вказівки та рекомендації; обговорення під час роботи з різними групами та з перекладачами та культурними посередниками; та інформацію про вторинні травми та піклування про себе.

Що саме сюди входить?

У цьому модулі ви знайдете такі засоби:

- **ЗАСІБ 6: Керівництво з підтримки розкриття фактів ГЗН.** Цей засіб містить покрокові вказівки, щоб допомогти постачальникам послуг у безпечній та етичній підтримці постраждалих, які розповіли про ГЗН — до, під час і після зустрічі з клієнтом.
- **ЗАСІБ 7: Підтримка постраждалих, які потрапили в біду.** Спираючись на попередній засіб, цей засіб надає інформацію, щоб допомогти постачальникам послуг реагувати на постраждалих від ГЗН, які перебувають у скрутному становищі, а також сприяти забезпеченню безпеки, подолання, благополуччя та відновлення, зокрема шляхом надання першої психологічної допомоги.
- **ЗАСІБ 8: Робота з різноманітними групами.** На додаток до вказівок і обговорень, наведених у цьому Посібнику, даний засіб надає інформацію та ресурси для підтримки розвитку знань і навичок постачальників послуг щодо реагування на розкриття фактів ГЗН дітьми та підлітками, чоловіками, які пережили сексуальне насильство, постраждалими з різноманітними SOGIESC, постраждалими особами з обмеженими можливостями та постраждалими, які належать до етнічних або релігійних меншин.
- **ЗАСІБ 9: Робота з перекладачами та культурними посередниками.** Цей засіб пропонує поради та ресурси для роботи з перекладачами та культурними посередниками під час опитування людей, які можуть розкрити ГЗН.
- **ЗАСІБ 10: Управління вторинною травмою та сприяння піклуванню про себе.** Цей засіб містить короткий огляд концепції вторинної травматизації та надає стратегії та рекомендації щодо самообслуговування для сприяння добробуту постачальників послуг та інших помічників.

ЗАСІБ 6:

Керівництво з підтримки розкриття фактів ГЗН

Цей засіб надає інформацію для формування знань і навичок постачальника послуг, щоб безпечно та належним чином отримувати та реагувати на розкриття ГЗН. Він спрямований на широке коло працівників, які працюють з переміщеними особами та іншими гуманітарними обставинами, включно з тими, хто надає послуги з охорони здоров'я, захисту, притулку, психосоціальної підтримки та інші послуги, яким може знадобитися відреагувати на розкриття фактів ГЗН під час роботи.

Цей засіб також буде корисним для постачальників послуг, які повинні запитати про гендерне насильство, щоб надати послугу, наприклад, адвокати, які представляють інтереси постраждалих у заявах про надання притулку. Це називається «вимушеним розкриттям».

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ВИМУШЕНЕ РОЗКРИТТЯ

Рідко буває доцільним або необхідним, щоб постачальник послуг запитував особу прямо про її/їх досвід ГЗН. Однак у деяких випадках постачальникам послуг необхідно розуміти досвід людини, пов'язаний із ГЗН, щоб допомогти їй отримати пільги чи послуги, які їй потрібні. Наприклад, адвокату, який представляє інтереси шукача притулку, можливо, знадобиться знати про шкоду, заподіяну в минулому (яка може включати або не включати гендерне насильство), щоб побудувати справу щодо минулих переслідувань; або поліцейському, який відповідає на виклик про домашнє насильство, може знадобитися зібрати факти про насильство, щоб забезпечити належний захист. Вирішуючи, чи вимагати розкриття фактів ГЗН, враховуйте:

- *Чи потрібно мені знати, чи зазнавала ця особа ГЗН? Навіщо мені це знати? Якщо є попередні ознаки гендерного насильства, що ще мені потрібно знати про це? Яку користь принесе розкриття ГЗН людині, що сидить переді мною?*
- *Як я можу отримати тільки необхідну мені інформацію в етичний спосіб, орієнтований на травму?*
- *Чи готовий я виявляти факти ГЗН й реагувати на потенційний дискомфорт або повторну травму, яку можуть спричинити мої питання? Як я можу створити атмосферу довіри та взаєморозуміння за час, який у мене є, щоб полегшити це обговорення?*

Цей засіб визначає ролі та обов'язки постачальників послуг щодо повідомлення про ГЗН, і містить міркування щодо безпечного, етичного та належного реагування на розкриття факту ГЗН до, під час і після зустрічі з потенційним постраждалим. Він також містить контрольний список для підтримки керівників в оцінці навичок і потреб у навчанні своєї команди. Запитання та пропозиції можна адаптувати для різних видів взаємодії та налаштувань. Окремі працівники можуть використовувати цей засіб як довідковий ресурс, а керівники можуть забажати використовувати інформацію в цьому засобі для підтримки навчання та розвитку постачальників послуг під час нагляду за персоналом та тренінгів.

Ролі та обов'язки

Важливо розуміти ролі та обов'язки працівника, який не займається проблемами ГЗН, і який може отримувати розкриття інформації про ГЗН. Залежно від контексту працівник може мати лише одну зустріч з постраждалим. Співчутлива, неосудлива та корисна реакція на розкриття факту ГЗН може суттєво вплинути на відчуття безпеки постраждалого та на відновлення після травматичного досвіду.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: РОЗУМІННЯ СВОЄЇ РОЛІ

Надання комплексної, безпечної та етичної підтримки особам, які пережили ГЗН, потребує навчання, навичок і досвіду. Проте суб'єкти, які не спеціалізуються на роботі з ГЗН, можуть запропонувати корисну підтримку постраждалим, якщо вони дотримуються підходу, орієнтованого на постраждалих.

Важливо надавати підтримку, яка відповідає вашому рівню знань і здібностей. Вихід за межі цього може призвести до завдання додаткової шкоди постраждалому.

Таким чином, ролі та обов'язки тих, хто отримує інформацію про ГЗН, включають:

- Прийняття розкриття інформації із емпатією і співчуттям і визнання досвіду і сміливості постраждалої особи при розкритті.
- Підтримка нагальних емоційних потреб і потреб безпеки.
- Надання постраждалій особі корисної інформації, щоб допомогти зрозуміти, що сталося, чого очікувати з точки зору можливих наслідків, а також які послуги та підтримка доступні для задоволення її/їх потреб і сприяння її/їх добробуту.
- Направлення для отримання додаткового догляду, підтримки та захисту постраждалих, які бажають і погоджуються на перенаправлення.

Як безпечно та етично підтримати постраждалих, які розкрили ГЗН

Підтримка постраждалої особи, яка розкриває факт ГЗН, вимагає роздумів і уваги до, під час і після зустрічі. Дуже важливо переконатися, що ви маєте належне ставлення, знання та навички для кожної з цих фаз взаємодії з потенційною постраждалою особою.

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦЬОГО ЗАСОБУ В РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ

В умовах швидкого переміщення постачальник послуг може мати лише одну взаємодію з постраждалою від ГЗН особою, яка розкриває цю інформацію, і часто після цієї першої зустрічі неможливо продовжувати роботу. Це робить першу (і, можливо, єдину) зустріч ще більш важливою для постраждалого. Подібні короткі взаємодії між постраждалими від ГЗН та фахівцями, що не працюють з ГЗН, мають зосереджуватись на негайних діях щодо безпеки та доступу до послуг для сприяння догляду, підтримці та захисту; це не задовольнить повний спектр потреб, які можуть виникнути у постраждалого.

У більш стабільних умовах постачальник послуг може планувати подальші зустрічі з постраждалим і може вживати подальших заходів для спостереження за перенаправленнями, встановлюючи додаткові зв'язки та пропонуючи подальшу підтримку, якщо це необхідно.

1. Перед зустріччю: Перевірка вашої компетентності та навичок для потенційного розкриття інформації

Підготовка до розкриття ГЗН необхідна для забезпечення безпечної та етичної допомоги тим, хто розкриває. **Модуль 1** містить засоби, ресурси та вказівки для створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття ГЗН, формування знань про ГЗН та підхід, орієнтований на постраждалих, і створення мережі перенаправлення для направлення постраждалих для постійного догляду. Спираючись на все, що ви дізналися з **Модуля 1**, нижче наведено кілька запитань, які слід поставити собі перед зустріччю з потенційним постраждалим.

1.1 Оцініть свою компетентність і навички

- Які у мене погляди, переконання та упередження, пов'язані з ГЗН?
- Які я маю ставлення, переконання та упередження щодо тих, хто пережив насильство з різних груп, включаючи людей з обмеженими можливостями, дітей і підлітків, людей з різноманітними SOGIESC, етнічних і релігійних меншин, а також чоловіків, які пережили сексуальне насильство?
- Ці погляди, переконання та упередження допомагають чи заважають мені надавати емпатичні, неосудливі та співчутливі відповіді жертвам ГЗН, у тому числі жертвам із різних груп?
- Чи розумію я наслідки ГЗН? Чи знайомий я з тим, як минулий травматичний досвід може вплинути на чийсь дії, відчуття та слова?
- Чи розумію я принципи та методи реагування відповідно до підходу, орієнтованого на постраждалих?
- Чи розумію я серйозність ризиків порушення конфіденційності? Чи конфіденційна наша зустріч? Що я можу зробити для забезпечення конфіденційності?

- Чи готовий я до того, що постраждалий не погоджуватиметься з моїми пропозиціями та прийматиме власні рішення?
- Чи маю я навички, необхідні для сприяння відчуттю безпеки у постраждалого, як фізичного, так і емоційного? Чи вмію я надавати першу психологічну допомогу? Якщо ні, чи саме я найкраща особа для проведення цієї зустрічі? Хто ще може допомогти? (Див. **ЗАСІБ 7** для вказівок щодо надання першої психологічної допомоги.)
- Чи знаю я, як використовувати підхід, орієнтований на постраждалого, щоб мінімізувати ризик повторної травматизації? (Див. наступний розділ 2. Під час зустрічі для отримання інформації про використання підходу, орієнтованого на постраждалих, та їхню травму).
- Як я можу розвинути свої навички в цій галузі? Які мої наступні 3 кроки для зміцнення власних можливостей?

1.2 Підготовка до зустрічі

- Чи маю я найновішу інформацію про шляхи перенаправлення та процеси?
- Чи знаю я, як надати безпечні та конфіденційні перенаправлення?
- Чи знаю я, як підтримати постраждалу (наприклад, що запропонувати в якості можливих наступних кроків), якщо немає інших доступних служб, до яких можна звернутися?
- Чи навчився я всього можливого, щоб мінімізувати мої запитання і не просити постраждалу повторювати інформацію знов?

1.3 Якщо ви повинні запитати постраждалу особу про пережиті факти насилля в минулому, переконайтеся, що володієте навичками для належної реакції на розкриття фактів ГЗН, щоб:

- Створити атмосферу довіри та взаєморозуміння.
- Пояснити інформацію про конфіденційність та її межі на початку інтерв'ю.
- Пояснити, чому вам потрібно дізнатися про цей досвід від постраждалого, і поставити запитання стосовно нього.
- Зрозуміти назви чи евфемізми, які людина може використовувати для позначення статевих актів або частин тіла.
- Переконатися, що всі присутні перекладачі або культурні посередники знають принципи, орієнтовані на постраждалих, і дотримуються їх.

2. Під час зустрічі: Реакція з емпатією, співчуттям і підтримкою

ЗАСОБИ 1 і 2 у Модулі 1 надають організаціям рекомендації та інформацію про те, що тягне за собою підхід, орієнтований на осіб, які пережили насильство, та методи підготовки безпечного та сприятливого середовища, що сприяє розкриттю інформації про ГЗН. Тут ми обговорюємо, як постачальники послуг можуть використовувати підхід, орієнтований на постраждалих, на практиці та як реагувати ефективно та підтримувати під час зустрічі, де постраждала особа розповідає про свій досвід ГЗН.

2.1 Запровадження підходу, орієнтованого на постраждалих

Опитування постраждалих про ГЗН вимагає максимальної делікатності. Розкриття інформації може бути неприємним та ризикованим для деяких осіб, які пережили ГЗН. Вони можуть неохоче або збентежено розповідати подробиці та швидко розчаровуватися, якщо відчують, що їх засуджують чи не довіряють. Вкрай важливо створити якомога більше довіри та взаєморозуміння, а потім використовувати навички активного слухання, щоб допомогти особі, яка пережила ГЗН відчути безпеку та розкрити інформацію.

Використання підходу, заснованого на інформації про травму та орієнтованого на особу, яка пережила насильство, при отриманні інформації про ГЗН гарантує, що ви приділяєте постраждалому пріоритетну увагу та поважаєте його безпеку, конфіденційність, вибір та свободу дій. Цей підхід:

- Визнає, що кожна особа, яка пережила ГЗН:
 - має право на довіру, ставлення до неї з повагою, добротою, емпатією та співчуттям;
 - має право на ставлення як до унікальної особистості з рівними правами на піклування та підтримку;
 - має різні сили, можливості, ресурси та потреби; і
 - має право, відповідно до її/їх віку та обставин, вирішувати, хто повинен знати про те, що сталося, і про те, що має статися далі.
- Прагне розвивати свободу волі та розширення прав і можливостей кожної людини, зміцнюючи її/їхні сильні сторони та здібності, вибір і контроль.
- Визнає стійкість кожного постраждалого і плекає надію.
- Визнає вплив травматичного досвіду та прагне сприяти психологічній безпеці та захисту від подальшої шкоди, а також підтримувати подолання труднощів та відновлення.

Щоб впровадити підхід, заснований на інформації про травми та орієнтований на тих, хто пережив насильство, при реагуванні на розповідь постраждалого від ГЗН, вам необхідно:

- Усвідомте вплив травматичного досвіду та використовуйте методи опитування з урахуванням травм (див. **ЗАСІБ 7** для отримання додаткової інформації про методи проведення практик з урахуванням травм та реагування на тих, хто пережив насильство).

- Прислухайтесь до проблем і потреб постраждалого.
- Ставте безпеку та благополуччя постраждалого вище за збір інформації.
- Повідомте постраждалого про його права, пов'язані з конкретною послугою чи процесом, який ви надаєте, наприклад охороною здоров'я чи правовим захистом, і поясніть обсяг, час і хід цього процесу.
- Спілкуйтеся та збирайте інформацію відповідно до культури та віку.
- Пам'ятайте про (і реагуйте на) культурні відмінності та мовні бар'єри.
- Переконайтеся, що кожна взаємодія з постраждалою особою здійснюється з увагою до її потреб і дозволяє їй максимально контролювати взаємодію (наприклад, допомагаючи почуватися комфортно, ставлячи питання, роблячи перерву або висловлюючи занепокоєння чи незгоду, і допомогти цій особі вирішити, де і коли зустрітися знову).
- Щире, сердечне вітання може мати велике значення. Наприклад, один постачальник послуг у Мексиці завжди запитує: «Як ти сьогодні? А як твоє серце?» Це просте, тепле вітання часто призводить до того, що постраждалі говорять про свої переживання та досвід, який вони стримували всередині, у тому числі стрес, пов'язаний із ГЗН. У кожного свій підхід. Головне — виявляти щиру турботу про добробут кожної людини від самого початку.

2.2 Створення безпечного середовища

- Встановіть довіру та взаєморозуміння з самого початку. Важливо проявити щиру турботу про цю людину: подбайте про її дітей, запитайте, як вони почуваються через цю зустріч, запропонуйте прості речі, як-от воду, і виявляйте тепло й повагу. Запропонуйте людині якомога більше контролю над взаємодією. Заохочуйте самостійно брати їжу та напої, якщо це можливо.
- Запросіть людину в приватний простір для розмови. Ніколи не обговорюйте приватні чи делікатні питання, включаючи факти ГЗН, у середовищі, яке не є приватним і конфіденційним.
- Назвіть себе, свою роль і те, що ви можете, а що ні зробити для цієї людини.
- Запитайте у людини, як можна зайняти та відволікти її дітей на максимально можливій відстані (наприклад, запропонувати розмальовки чи іграшки, пограти з колегою, подивитися фільм чи пограти в гру на пристрої з навушниками). Не виводьте дитину в окрему кімнату, якщо людина не погоджується на це.
- Переконайтеся, що людина дає свою поінформовану згоду на розмову з вами, у тому числі на те, щоб ви робили нотатки, на присутність перекладача або культурного посередника, якщо це доречно.
- Говоріть м'яко, але використовуйте зрозумілу мову.
- Ставте прості відкриті запитання (*«Розкажіть мені про...», «Будь ласка, поясніть, як...», «Будь ласка, опишіть...», «Що потім сталося?»*) з додатковими уточнюючими питаннями пізніше в міру необхідності.

- Виявіть терпіння та розуміння, дайте людині час відповісти, уточнити та виправити інформацію.
- Практикуйте «активне слухання» (виявляйте уважність до вербального та невербального спілкування людини, дозволяючи їй говорити без перерви); вбирайте та зберігайте інформацію, що говорить людина, не оцінюючи її; і реагуйте адекватно словами та мовою тіла (віддзеркалюючи сказане, ставлячи питання, допускаючи мовчання за потреби, тощо).
- Підтримуйте зоровий контакт і взаємодію, наскільки це можливо.
- Будьте уважні до будь-яких ознак дискомфорту, страждання, розладу або втоми. Відповідайте відповідним чином, перевіряючи необхідність у перервах або пропонуючи їх за потреби. Важливо запитати: *«Як ви себе почуваєте? Чи хочете ви трохи відпочити, або може продовжити?»* Якщо людина хоче повністю завершити зустріч, поважайте її бажання та запропонуйте продовжити розмову іншим разом.

2.3 Якщо вам необхідно прямо запитати про минулий досвід пережитого насильства, щоб надати послугу:

У деяких випадках постачальники послуг матимуть необхідність розпитати про минулий досвід насилля для того, щоб пізніше надати послуги захисту. Метод інтерв'ю «PEACE», який використовують колеги УВКБ ООН, може стати у пригоді у такій ситуації. Він допоможе правильно визначити запитання, щоб відкрити можливість для розкриття інформації про ГЗН, якщо постраждала особа вибере цей шлях. Цей підхід зосереджений на плануванні розмови, залученні та поясненні інформації співбесіднику, урахуванні інформації, завершенні взаємодії та оцінці вивченого.

Щоб надати жертві можливість говорити про ГЗН, можна скористатися підходом «воронки». Це починається з постановки ширших «початкових» запитань, які не стосуються безпосередньо ГЗН, наприклад:

- *«Чи боялися ви коли-небудь за своє життя? Будь ласка, розкажіть мені трохи більше».*
- *«Чи почуваєтеся ви в безпеці [у цій країні/місті]? Якщо ні, то чому? Що вас турбує?»*
- [В контексті шукачів притулку] *«Для отримання притулку тут, заявник повинен пояснити, яких типів насильства можна зазнати у його рідній країні. Це може бути шкода, завдана різними людьми з різних причин. Розкажіть будь ласка, чому ви покинули свою країну. Я знаю, причин може бути багато, тому розповідайте як про основні причини, так і про другорядні».*

Як правило, надання комусь можливості вільно відповідати на запитання створює можливість для того, щоб поставити уточнюючі питання, які можуть допомогти постраждалому розповісти про пережитий досвід ГЗН, якщо він захоче. Можливо, немає жодного досвіду ГЗН, який слід розголошувати. Однак, якщо є певні ознаки або якщо у вас є підстави вважати, що в анамнезі є ГЗН, може бути корисно спробувати метод більш вузького опитування, наприклад:

- *«Чи можу я поставити вам кілька запитань, які можуть здатися децю особистими? Я запитую лише тому, що ваші відповіді можуть допомогти мені краще зрозуміти ваш досвід, щоб я міг допомогти вам із [запитом особи про допомогу]. Чи це буде нормально для вас?»*

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦЬОГО ЗАСОБУ З ОСОБАМИ КОТРІ ШУКАЮТЬ ПРИТУЛКУ ЧИ ХОЧУТЬ ОТРИМАТИ СТАТУС БІЖЕНЦЯ

Тим, хто проводить інтерв'ю з метою оцінки статусу притулку або біженця, рекомендується:

- Використовуйте перше інтерв'ю для встановлення довірчих відносин та взаєморозуміння та запитуйте про ГЗН лише коли особа подає сигнали готовності та бажання говорити на цю тему. (Найкраще запланувати наступну зустріч, щоб у разі потреби можна було поговорити про факти ГЗН іншим разом).
- Використовуйте відповідні приклади ГЗН при поясненні підстав захисту, щоб прояснити зв'язок між ГЗН, переміщенням і захистом.
- Поясніть, що ви знаєте, що інші постачальники послуг могли ставити подібні запитання, і що інформація про ГЗН може бути важливою для визначення статусу біженця. Однак не створюйте помилкових очікувань, що особа автоматично отримає статус біженця, якщо розповість про ГЗН. Просто згадайте, що факти про ГЗН можуть бути важливими для оцінки ризиків захисту в рідній країні, але вони повинні говорити про це за власним бажанням.
- Висловлюйтесь чітко щодо інформації, яку ви вже маєте про ситуацію та юридичні потреби людини. Це допомагає запобігти необхідності повторювати або ділитися деталями інформації, яку ви вже маєте, і не потребує повторення.
- Іноді в розповіді людини про пережите ГЗН трапляються суперечності. Це може бути пов'язано з впливом травми на постраждалого або з нерозумінням, неправильним тлумаченням чи хибними припущеннями слухача. Якщо ви помітили невідповідності, протиріччя або прогалини в оповіданні людини, позначте їх про себе і зачекайте нагоди, щоб запитати про них, якщо вони важливі. Спробуйте запитати: *«Чи можу я попросити вас допомогти дещо прояснити?»* або *«Чи можу я переконатися, що правильно вас зрозумів? Я чув, як ви сказали [А], але потім також [не-А]. Чи можете ви допомогти мені зрозуміти, що ви мали на увазі?»*
- Для певних постачальників послуг довіра має першорядне значення і потребує чіткої об'єктивної оцінки, перш ніж рухатися далі. Наприклад, адвокати, які представляють шукачів притулку, повинні переконатися в довірі до свого клієнта перед тим, як представити його судді. У рідкісних ситуаціях, подібних до цієї, постачальнику послуг може знадобитися поставити більше запитань, щоб прояснити або підтвердити розповідь потерпілого про події, щоб розробити правильну юридичну стратегію або захистити його від несприятливого висновку про достовірність пізніше.
- Поговоріть окремо з людьми про ГЗН, якщо ви опитуєте більш ніж одного члена сім'ї.
- Завжди зважайте на те, що постраждалий може не захотіти ділитися інформацією про ГЗН під час бесіди з владою (такими її представниками як поліція, прикордонники чи судді з питань надання притулку). Ніколи не підштовхуйте і не змушуйте когось розповідати про свій досвід, незалежно від того, яку інформацію ви маєте.

Важливо, щоб людина зрозуміла і прийняла причину, чому вам потрібно ставити ці делікатні питання. Зі згоди і тільки в тих випадках, коли це необхідно для потрібної людям послуги, ви можете більш прямо порушити питання про минуле ГЗН, поставивши такі питання, як:

- *«Чи відчували ви коли-небудь у своєму житті небезпеку через когось? Не могли б ви розповісти мені трохи більше?»*
- *«Чи коли-небудь вас змушували робити щось, що вам було незручно робити або коли ви відчували, що у вас недостатньо сил відмовитися? Не могли б ви розповісти мені трохи більше?»*
- *«Ви казали мені про [особу чи групу XXX]. Вони здаються вам небезпечними. Чи можете ви розповісти мені трохи більше?»*
- *«Хтось колись завдав вам болю, який здавався вам ганебним? Будь ласка, розкажіть мені трохи більше».*
- *«Хтось коли-небудь завдавав вам болю через те, що ви [жінка, ЛГБТІК+, етнічна чи релігійна меншість тощо]? Не могли б ви розповісти мені трохи більше?»*
- *[У контексті шукача притулку дозвольте людині відповісти на кожне запитання, перш ніж ставити наступне, і, будь ласка, адаптуйтеся до вашого контексту.] «Я [працював/читав про] багатьох [жінок/чоловіків/ЛГБТІК+] з вашої країни, які мали XXX] там досвід. Іноді їм досить складно про це говорити спочатку. Але іноді ця інформація потрібна для того, щоб включити її у справу про отримання притулку. Ви коли-небудь чули про подібний досвід? Якщо ви готові поговорити про це, я можу вас вислухати».*

Ви також можете ставити запитання в теперішньому часі, щоб оцінити, чи існують поточні чи триваючі загрози ГЗН.

Пам'ятайте, що людину ніколи не можна примушувати говорити про досвід ГЗН.

Такі особи можуть не бачити жодної користі в розкритті свого досвіду; вони можуть не довіряти людині, яка ставить запитання. Для них може бути навіть небезпечно говорити про шкоду, якої вони зазнали, або шкоду, якої вони бояться зазнати. **Якщо ви чітко пояснили причини, чому поставили ці запитання, а людина не відповідає, припиніть запитувати. Просто зберіть іншу необхідну інформацію, надайте якнайбільше послуг, подякуйте людині за її терпіння та запропонуйте додаткову підтримку в майбутньому.**

Незалежно від того, чи повідомляє людина про ГЗН на зустрічі, може бути корисно завершити зустріч, поставивши відкрите запитання, яке може надати постраждалому останню можливість поділитися будь-якою додатковою інформацією, наприклад: *«Дякую за те, що поділилися всім, що з вами сталося. У нас із вами є ще трохи часу. Чи є ще щось, що ви хотіли б мені розказати, про що ми не мали можливості поговорити?»*

Також важливо повідомити людині, що ви розумієте, що їй можна розповісти ще щось, але це не обов'язково має статися сьогодні. Може бути корисно повідомити людині – якщо вона колись захоче знову поговорити в майбутньому, «двері завжди відчинені».

2.4 Що можна і чого не можна робити при реагуванні на розкриття інформації

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ДОВІРА ДО ПОСТРАЖДАЛИХ

Ніколи не критикуйте та не оскаржуйте історію або версію подій особи, яка пережила ГЗН, навіть якщо деталі в її історії, здається, змінилися. Це може завдати значної шкоди. Те, що деякі аспекти історії постраждалого можуть змінитися, не означає, що ця особа говорить неправду. Травматичний досвід може призвести до того, що постраждалим важко запам'ятати деталі, події та часові рамки. У вашу роль не входить судити, оскаржувати чи розслідувати. Розбіжності також можуть виникати через неправильне спілкування або недостатню готовність поділитися повною мірою. Запитайте себе: чи входить до моєї роботи судити чи оскаржувати думку цієї людини?

Якщо клієнт повідомляє вам, що він став жертвою ГЗН:

- Зберігайте спокій.
- Дозвольте людині говорити вільно і розповідати свою історію по-своєму і свого часу.
- Використовуйте навички активного слухання, щоб показати, що ви все чуєте, співпереживаєте, не засуджуєте та підтримуєте, а також здатні слухати, чути та реагувати зі співчуттям на те, що вам говорять.
- Продемонструйте своєю поведінкою, що ви вірите людині.
- Висловіть співчуття щодо того, що трапилося з людиною.
- Визнайте, наскільки важко цим людям було розкрити інформацію, і запевніть їх, що вони все зробили правильно.
- Вживайте заходів для підтримки безпосередньої безпеки та благополуччя постраждалого, у тому числі шляхом надання першої психологічної допомоги. (Див. **ЗАСІБ 7**, щоб дізнатися, як це зробити.)
- Надайте постраждалим корисну інформацію, щоб допомогти зрозуміти, що сталося, чого можна очікувати з точки зору можливих наслідків, які вони можуть переживати, а також які послуги та підтримка доступні для задоволення їхніх потреб та покращення їхнього благополуччя.
- Допоможіть постраждалому вирішити, що робити далі, а також надайте інформацію та скеруйте для отримання додаткового догляду, підтримки та захисту для постраждалих, які погоджуються на перенаправлення. Обов'язково чітко повідомляйте про потенційні затримки та час очікування на послуги, якщо вони є, щоб постраждалий мав реалістичні очікування щодо отримання підтримки.

Правила і заборони для постачальників послуг, які отримують інформацію про ГЗН

Що можна робити:	Чого не можна робити:
Завжди виявляйте емпатію та співчуття.	Не засуджуйте і не звинувачуйте постраждалого у всьому, що з ним сталося. Пам'ятайте, що ваш власний життєвий досвід та події можуть впливати на те, як ви дивитеся чи інтерпретуєте чужий досвід та поведінку. Ніколи не критикуйте, не сперечайтесь і не питаєте людину, якщо деталі її історії змінилися.
Завжди пояснюйте конфіденційність та будь-які її межі на початку інтерв'ю чи зустрічі.	Ніколи не питаєте будь-кого про ГЗН у присутності партнера, члена сім'ї чи друга.
Завжди зберігайте конфіденційність.	Не говоріть відкрито з колегами про випадок і не шепотіться відразу після того, як особа поділиться з вами конфіденційною інформацією. Це може підірвати довіру та викликати тривогу. Не повідомляйте про гендерне насильство чи конфіденційну інформацію по телефону чи Zoom, якщо ви не переконалися, що всі сторони перебувають у приватному, конфіденційному просторі.
Практикуйте активне слухання, включаючи встановлення зорового контакту, будьте уважні, коли людина говорить, і переконайтеся, що вас не відволікають.	Уникайте мови тіла, яка виражає недовіру або роздратування, наприклад, схрещування рук або певні вирази обличчя. Не перевіряйте свій телефон під час зустрічі з кимось, якщо це не потрібно, щоб допомогти щось пояснити.
Покажіть, що ви вірите в історію постраждалого, і подякуйте йому за сміливість поділитися нею.	Ніколи не підштовхуйте людину до розмови, якщо їй незручно чи вона не готова. Натомість переконайте її, що вона зможе поговорити з вами пізніше, або порадьте когось, хто може допомогти.
Будьте чесні, говоріть чітко та будьте терплячі.	Не ставте зайвих запитань, які виходять за межі розмови чи ваших повноважень.
Розвивайте самооцінку постраждалого, підтверджуючи його почуття, бажання та вислови.	Не робіть жодних дій без згоди постраждалого.
Вивчіть відповідні розмовні чи евфемістичні вирази для назви статевих актів чи органів тіла.	Не робіть припущень, що відчуває постраждалий після розкриття інформації; навіть якщо люди здаються спокійними, вони можуть бути засмучені.

Для отримання додаткових рекомендацій про те, як безпечно та підтримуюче реагувати на тих, хто повідомляє про ГЗН, дивіться список того, *Що можна і чого не можна робити* у Вправі 2 у **Модулі 1, ЗАСІБ 3**.

3. Після зустрічі: Наступні дії щодо перенаправлення та піклування

Як зазначалося раніше, дуже часто у постачальника послуг буде лише одна зустріч із постраждалим від ГЗН, що розкриває інформацію. Однак у випадках, коли можливе подальше спостереження:

- При необхідності вживайте заходів щодо надання «теплих» або «холодних» перенаправлень, якщо постраждалий погодився на те, щоб для нього їх зробили. Для отримання додаткової інформації про мережі перенаправлення див. **ЗАСІБ 4**.
- Якщо ви робите перенаправлення, завжди повідомляйте постраждалому про можливі затримки в отриманні підтримки через обмеження можливостей; це може допомогти впоратися з очікуваннями постраждалого щодо термінів отримання допомоги.
- Якщо ви знову зустрінете постраждалого за межами запланованої зустрічі, не порушуйте теми ГЗН або будь-чого, чим постраждалий поділився з вами, якщо тільки постраждалий не заговорить про це першим. Навіть якщо людина розповіла вам про гендерне насильство, це не означає, що вона хоче знову поговорити чи згадати про це. Доречними є загальні запитання про те, як почувається постраждалий, чи є щось додаткове, з чим ви можете йому допомогти.
- Якщо ви маєте другу або наступну зустріч з постраждалим, продовжуйте дотримуватися принципів, орієнтованих на постраждалих та їхню травму, розуміючи, що травматичний досвід може продовжувати проявлятися безліччю мінливих і культурно-специфічних способів. Завжди запитуйте згоду постраждалого, перш ніж згадувати про ГЗН, наприклад: *«Чи нормально ви почуватиметесь, якщо я з'ясу з вами і задам вам кілька запитань про [ГЗН/ насильство], чим ви поділилися зі мною нещодавно?»*
- Розгляньте наслідки вторинної травми та зробіть відповідні кроки для самообслуговування (див. **ЗАСІБ 10** для отримання додаткової інформації).

Контрольний список для керівників

Керівники можуть використовувати цей контрольний список, щоб оцінити потреби своєї команди в навчанні або оцінити знання та навички окремого постачальника послуг при розкритті ГЗН. Області, в яких постачальники послуг потребують подальшого навчання та розвитку, повинні визначатися та розглядатися за допомогою плану розвитку персоналу. Цей контрольний список також можна адаптувати для моніторингу здібностей постачальників послуг безпечно та належним чином реагувати на розкриття інформації про ГЗН у межах усієї організації, щоб підтримувати процес постійного вдосконалення (див. **Модуль 4**).

Персонал постачальника послуг:

- ☐ Розуміє свою роль та обов'язки щодо підтримки постраждалого від ГЗН, який розкриває інформацію.
- ☐ Має знання про принципи, орієнтовані на постраждалих, і розуміє, як застосовувати їх на практиці.
- ☐ Демонструє ставлення, переконання та поведінку, орієнтовані на постраждалих.
- ☐ Здатний ефективно спілкуватися з будь-якими перекладачами чи культурними посередниками, переконуючись, що вони знають і дотримуються принципів, орієнтованих на постраждалих.

- ☐ Демонструє недискримінаційне ставлення, переконання та поведінку по відношенню до людей з обмеженими можливостями, людей з різноманітними SOGIESC, етнічних і релігійних меншин, а також чоловіків, які пережили сексуальне насильство.
- ☐ Розуміє наслідки травмуючих переживань чи подій і те, як вони можуть впливати на поведінку, емоції та спілкування.
- ☐ Обізнаний у обговореннях для роботи з різноманітними групами.
- ☐ Демонструє чуйні, неупереджені та співчутливі реакції на клієнтів.
- ☐ Показує навички, необхідні для побудови довіри та взаєморозуміння.
- ☐ Демонструє навички, які сприяють почуттю безпеки як у фізичному, так і в емоційному плані (напр., зберігаючи конфіденційність, використовуючи навички ефективного спілкування тощо).
- ☐ Може пояснити, що таке конфіденційність та її межі.
- ☐ Використовує навички активного складання списку та відповідних запитань.
- ☐ Знає, як реагувати на страждання та дискомфорт.
- ☐ Здатний дати зрозуміти клієнту, що знає, наскільки складним є розкриття інформації, і заспокоїти його.
- ☐ Вживає заходів для підтримки безпеки та благополуччя особи, постраждалої від ГЗН, у тому числі шляхом надання першої психологічної допомоги.
- ☐ Знає, як надати особі, яка пережила ГЗН, корисну інформацію, яка допоможе їй/їм зрозуміти:
 - що сталося;
 - що вона/вони можуть очікувати з точки зору можливих наслідків; і
 - які послуги та підтримка доступні для задоволення її/їх потреб.
- ☐ Знає відповідні шляхи та процеси перенаправлення.
- ☐ Знає, як отримати інформовану згоду та створює безпечні та конфіденційні перенаправлення.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Отримання розкриття інформації та реагування на нього

- **Як підтримати постраждалих від гендерно зумовленого насильства, якщо у вашому регіоні немає суб'єкта по роботі з ГЗН: Покроковий кишеньковий посібник для гуманітарних практиків.** Цей пакет матеріалів призначений для надання всім практикуючим гуманітарним спеціалістам з конкретною інформацією про те, як надати підтримку жертві ГЗН, яка повідомляє про це за відсутності спеціаліста із роботи з ГЗН. Доступно за адресою: <https://gbvguidelines.org/en/pocketguide/>.
- **Р.Е.А.С.Е. Альтернативний підхід до проведення опитувань для виявлення фактів.** Судово-медичні рішення для міжнародних інтерв'ю. Цей підхід до проведення інтерв'ю використовується співробітниками УВКБ ООН, в тому числі фахівцями з питань ГЗН. Доступно за адресою: <https://www.fis-international.com/assets/Uploads/resources/PEACE-A-Different-Approach.pdf>

ЗАСІБ 7:

Підтримка постраждалих, які потрапили в біду

Цей засіб надає інформацію для постачальників послуг про те, як реагувати на постраждалого від ГЗН, який перебуває у стані стресу, щоб сприяти його безпеці, подоланню труднощів, благополуччю та одужанню. Він включає посилання на ресурси з додатковою інформацією про стратегії, які постачальники послуг з відповідними навичками можуть використовувати, щоб допомогти постраждалим від ГЗН впоратися зі стресом, пов'язаним з їхнім досвідом. Працівники можуть використовувати цей засіб в якості довідника для розвитку своїх знань та навичок, а керівники можуть використовувати його для підтримки навчання та розвитку постачальників послуг під час нагляду та тренінгів.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: РЕАКЦІЯ НА ТРАВМАТИЧНИЙ ДОСВІД

«Травматична подія» — це подія, яка може спричинити психічну чи фізичну травму. При зустрічі із такою подією негайною реакцією тіла та розуму буде боротьба за виживання. Якщо говорити про поведінку, то це виявляється у реакціях «боротьба, втеча, замирання чи заспокоєння»: опір усьому, що відбувається (боротьба); спроба втечі із ситуації (втеча); «прикинутися мертвим» або дисоціювати (застигнути); чи підпорядкування або спроба заспокоїти злочинця чи когось, хто має більший контроль чи владу над постраждалим (заспокоєння).

Важка травматична подія часто змінює розуміння навколишнього світу постраждалими. Вони можуть втратити почуття безпеки та почуватися вразливими та безпорадними. Якщо подія включає в себе акти насильства та намір завдати шкоди, довіра до інших людей може бути втрачена, а світогляд постраждалого може бути серйозно порушений.

Акти насильства, такі як ГЗН, вважаються одними з найбільш тривожних травматичних подій, які, ймовірно, матимуть найтриваліший вплив. Втрата безпеки, контролю та довіри зазвичай призводить до депресії та/або тривоги. Постраждалий може знову болісно переживати подію (події) уві сні або в повсякденному житті (це також називається «викривленням» і поширеним симптомом посттравматичного стресу). Викривлення часто викликається чимось у навколишньому середовищі, що нагадує постраждалому — свідомо чи несвідомо — про травматичну подію; це також називають «тригером». Це може змусити постраждалого намагатися уникати всього, що може нагадати про подію (спосіб, відомий як уникання). Постраждалі можуть відчувати себе відключеними від своїх тілесних відчуттів і відчувати заціпеніння, або можуть бути не в змозі згадати травматичні спогади. Також досить часто зустрічається стан підвищеного збудження (так зване «гіперзбудження»): постраждалі можуть весь час бути напготові, легко здригатися, погано спати, бути дратівливими або важко запам'ятовувати речі і концентруватися. Усі ці відповіді є різними формами механізмів подолання; наприклад, уникнення та гіперзбудження можуть служити формою захисту. Якщо постраждалому бракує підтримки та допомоги, ці реакції можуть тривати місяцями або навіть роками.¹

¹ Інформація про здоров'я та права людини, психічне здоров'я та гендерне насильство: Допомога жертвам сексуального насильства в умовах конфлікту. Навчальний посібник — набір засобів (2019), доступно за адресою: www.hhri.org/wp-content/uploads/2019/09/Toolbox-EN-2019.pdf.

Поширені реакції стресу на ГЗН

Люди, які пережили ГЗН, зазвичай відчувають сильні емоційні та фізичні реакції. Те, як кожна людина реагує на ГЗН, залежить від багатьох факторів, у тому числі від характеру, серйозності та тривалості насильства, жорстокого поводження чи експлуатації; рівня їхньої життєстійкості, який, у свою чергу, визначається як індивідуальними, так і соціально-середовищними факторами; їх віку, особистості та культури; їх системи підтримки та методів виживання; від того, скільки часу пройшло з моменту події; їх попереднього досвіду травмуючих подій чи насильства; і чи перебувають вони наразі у безпеці.

Емоційні та фізичні реакції можна очікувати одразу після події ГЗН та протягом кількох днів, тижнів, місяців або років після неї. Загальні реакції включають, але не обмежуються:

- почуття провини, сорому, смутку, гніву, страху, тривоги, розгубленості, невпевненості або безнадії;
- розмежування: відчуття заціпеніння, «розриву» або відокремлення від тіла;
- депресія та/або тривога;
- часте серцебиття, пітливість, тремтіння, тремор, задишка або напади паніки;
- труднощі з прийняттям рішень і розумінням складної інформації;
- труднощі в чіткому спілкуванні з іншими;
- почуття безпорадності або безсилля;
- почуття перевантаженості;
- флешбеки або викривлення: переживання спогадів про травматичну подію;
- гіперзбудження: весь час відчуваєш себе «напоготові», легко лякаєшся, не можеш розслабитися або постійно очікуєш загрози чи небезпеки;
- дратівливість;
- проблеми зі сном або забагато сну;
- нічні кошмари;
- бажання їсти набагато менше або набагато більше, ніж зазвичай;
- відсутність здатності піклуватися про себе та інших, у тому числі дітей;
- низька самооцінка;
- збільшене вживання психоактивних речовин, зокрема алкоголю, рекреаційних наркотиків або ліків, що відпускаються за рецептом;
- відсторонення або ізоляція від інших;
- труднощі у відносинах, дратівливість та/або недовіра до інших;
- самоушкодження або суїцидальність.

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦЬОГО ЗАСОБУ В РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ

Якщо ви працюєте **в стабільному середовищі**, яке дозволяє вам мати постійний контакт із постраждалими від ГЗН, і якщо у вас є відповідні навички, вам може бути корисно вивчити додаткові стратегії, щоб допомогти постраждалим впоратися. Перегляньте Посилання на додаткову інформацію та ресурси в кінці цього розділу, щоб отримати додаткові вказівки, включно із вправами по заземленню, щоб допомогти постраждалим від ГЗН.

Для тих, хто знаходиться в **мінливих умовах або умовах з меншими ресурсами**, важливо не давати обіцянок, які ви не можете виконати. Натомість дізнайтеся про способи надання базової першої психологічної допомоги, як описано тут.

Реакція на стрес для забезпечення безпеки, подолання труднощів та благополуччя

«Перша психологічна допомога» — це психосоціальна підтримка, яку постачальники послуг можуть використовувати, щоб допомогти постраждалим від ГЗН, які перебувають у скрутному становищі, відчувають труднощі та можуть потребувати підтримки. Перша психологічна допомога може сприяти як негайному, так і довгостроковому добробуту та може допомогти постраждалим впоратися з наслідками травматичних переживань або подій. Це включає допомогу постраждалому відчути себе в безпеці, на зв'язку з іншими, бути спокійним і мати надію, а також сприяти його доступу до фізичної, емоційної та соціальної підтримки.

Існує п'ять основних елементів першої психологічної допомоги, які постачальники послуг можуть застосувати після отримання інформації про ГЗН, щоб сприяти безпеці, добробуту, відновленню та одужанню потерпілого.¹

1. **Сприяння безпеці**
2. **Сприяння спокою**
3. **Сприяння зв'язку з іншими**
4. **Сприяння самоефективності**
5. **Вселення надії**

1. Сприяння безпеці. Безпека відноситься як до фізичної безпеки та захищеності, так і до відчуття психологічної та емоційної безпеки для людей, які перебувають у сильному стресі. Постачальники послуг, які отримують інформацію про ГЗН, мають допомогти постраждалим задовольнити їхні потреби у безпеці. Забезпечення безпеки постраждалих від ГЗН може включати:

- допомога потерпілому визначити, як убезпечити себе;
- допомога постраждалому в отриманні екстреної медичної допомоги;

¹ Австралійський Червоний Хрест та Австралійське психологічне товариство, *Перша психологічна допомога: Підтримка людей, які постраждали від стихійного лиха в Австралії* (Австралійський Червоний Хрест, 2020), доступно за адресою: www.redcross.org.au/globalassets/cms-migration/documents/stories/psychological-first-aid-an-australian-guide.pdf

- забезпечення фізичного та емоційного комфорту (не забувайте завжди запитувати згоду постраждалого, перш ніж пропонувати дотик; наприклад, «Чи можу я покласти руку на ваше плече?»); і
- надання простої та точної інформації про те, як задовольнити базові потреби, зокрема щодо безпеки. (Наприклад, чи є місце, куди потерпілий може піти, де він почуватиметься безпечніше? Чи є надійні люди, до яких постраждалий може звернутися за підтримкою або які допоможуть задовольнити його основні потреби?)

2. Сприяння спокою. Важливим першим кроком у сприянні спокою є нормалізація почуттів, думок і реакцій постраждалого після розкриття інформації. Інші способи сприяння спокою можуть включати:

- стабілізація постраждалих, які пригнічені або дезорієнтовані: переконайтеся, що їм тепло, зручно і є вода або ще щось для пиття;
- забезпечення спокійної, безпечної обстановки;
- вислуховування постраждалих, які хочуть поділитися своїм досвідом та емоціями, ніколи не змушуючи їх говорити;
- пам'ять про те, що немає правильного чи неправильного способу почувати себе після ГЗН;
- доброзичливість, спокій і співчуття;
- пропозиція точної інформації про наслідки ГЗН та доступні послуги та підтримку; і
- надання інформації про стрес і подолання

3. Сприяння зв'язку з іншими. Соціальні зв'язки та підтримка можуть сприяти емоційному благополуччю та відновленню після травмуючих подій, включаючи ГЗН. Постачальники послуг, які отримують повідомлення про ГЗН, можуть допомогти встановити зв'язки з підтримуючою сім'єю, друзями чи іншими особами, які можуть допомогти постраждалому у негайному та довгостроковому благополуччі та відновленні. Сприяння зв'язку після розкриття ГЗН може включати:

- допомога постраждалому визначити, з ким він відчуває себе в безпеці, розповідаючи про свій досвід;
- забезпечення батьків та/або опікунів інформацією про те, як спілкуватися з постраждалими дітьми та підлітками і постраждалими з обмеженими можливостями та підтримувати їх;
- пропозиція практичної допомоги постраждалим у вирішенні нагальних потреб і проблем; і
- надання інформації та перенаправлення на доступні послуги та підтримку за згодою потерпілого

4. Сприяння самоефективності. Допомога постраждалим від ГЗН у відновленні почуття контролю та свободи дій є життєво важливим завданням, яке можуть надати постачальники послуг, які отримують інформацію. Багато постачальників захочуть зробити все можливе, щоб допомогти, і в них може бути багато ідей щодо того, як рухатися вперед. Тим не менш, ГЗН неймовірно сильно позбавляє прав та можливостей. Дуже важливо, щоб постачальники

послуг не посилювали ненавмисне позбавлення жертви ГЗН своїх можливостей, беручи на себе контроль чи свободу дій щодо вибору та добробуту постраждалого. Натомість вони повинні сприяти волі постраждалого, вислуховуючи, пропонуючи варіанти доступної підтримки та підтримуючи постраждалого у прийнятті власних рішень про те, що робити далі. Це допомагає підтримувати здатність постраждалого справлятися, відчувати стійкість і вирішувати проблеми, з якими вони стикаються. Сприяння самоефективності після розкриття ГЗН може включати:

- допомога потерпілому визначити свої потреби та способи їх задоволення; і
- допомога постраждалому визначити пріоритети проблем і знайти їх вирішення.

5. Вселення надії. Коли постраждалі можуть зберігати певний рівень надії чи оптимізму щодо свого майбутнього під час кризи та лиха, їхні перспективи одужання покращуються. Постачальники можуть допомогти вселити надію:

- повідомленням про очікування або віру в те, що постраждалий відновиться;
- своєю присутністю і готовністю допомогти; та
- запевненням постраждалого в тому, що його почуття нормальні і що він не самотній..

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Підтримка постраждалих, які потрапили в біду

- **Психічне здоров'я та гендерне насильство: Допомога жертвам сексуального насильства в умовах збройного конфлікту – навчальний посібник** (Інформація про здоров'я та права людини, 2014). Цей тренінг був розроблений для помічників, які надають допомогу та підтримку жінкам, які пережили ГЗН та сексуальні травми під час катастроф, конфліктів та надзвичайних ситуацій, коли доступ до медичних працівників із психологічними чи психіатричними знаннями обмежений. Доступно за адресою: www.hhri.org/gbv-training-manual/.
- **Міжвідомчі рекомендації щодо ведення справ про гендерне насильство: Надання послуг з догляду та ведення випадків жертв гендерного насильства в гуманітарних умовах** (USAID та інші, 2017). Цей ресурс містить вказівки щодо якісної, милосердної допомоги жертвам ГЗН у гуманітарних умовах, з особливим акцентом на наданні послуг з ведення справ. Доступно за адресою: <https://reliefweb.int/report/world/interagency-gender-based-violence-case-management-guidelines>.
- **Посібник з надання першої психологічної допомоги для практиків, які працюють з дітьми** (Фонд допомоги дітям, 2013 і 2017). Цей тренінг призначений для захисту дітей та інших працівників і волонтерів, які працюють з дітьми, таких як освітні та медичні працівники, які підтримують дітей після або під час кризи чи травматичної події, а також персонал з інших секторів, який взаємодіє з дітьми, наприклад як WASH, житло або харчування. Навички спілкування та заспокоєння, яким навчають і практикують під час тренінгу, використовуються, щоб допомогти зменшити початковий стрес, який можуть відчувати діти, а також зв'язати їх з практичною допомогою та заохотити позитивні стратегії подолання. Доступно за адресою: <https://resourcecentre.savethechildren.net/document-collections/save-children-psychological-first-aid-training>

ЗАСІБ 8:

Робота з різноманітними групами

Цей засіб надає інформацію та ресурси для підтримки розвитку знань і навичок постачальників послуг, щоб реагувати на розкриття ГЗН дітьми та підлітками, чоловіками, які пережили сексуальне насильство, постраждалими різноманітних SOGIESC та постраждалими з обмеженими можливостями. Працівники можуть використовувати цей засіб в якості довідника для розвитку своїх знань та навичок, а керівники можуть використовувати його для підтримки навчання та розвитку постачальників послуг під час нагляду та тренінгів.

Діти та підлітки

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ДІТИ ТА РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ¹

Діти можуть розповісти про сексуальне насильство інакше, ніж дорослі. Розкриття інформації про сексуальне насильство часто є процесом, а не окремою чи конкретною подією; така інформація може бути надана прямо чи опосередковано, добровільно чи примусово. МЧХ і ЮНІСЕФ описують, як діти можуть розкривати інформацію таким чином:

- Прямо: Дитина безпосередньо ділиться інформацією про насильство з постачальником послуг; або дитина безпосередньо розповідає про насильство члену сім'ї чи другу, який потім ділиться інформацією з постачальником послуг.
- Опосередковано: Свідок сексуального насильства ділиться інформацією про насильство з третьою стороною; або дитина заражається хворобою, що передається статевим шляхом, або вагітніє, і ця подія спонукає до розкриття насильства.
- За власним бажанням: Дитина охоче ділиться інформацією або просить іншу особу поділитися інформацією про сексуальне насильство.
- Не за власним бажанням: Особа ділиться інформацією про сексуальне насильство всупереч бажанню дитини, або дитина змушена розкрити інформацію про сексуальне насильство.

Діти також можуть виявляти ознаки жорстокого поводження у своїй поведінці або спілкуватися іншими способами, наприклад за допомогою малюнків. На здатність дитини розкривати інформацію впливає кілька факторів, зокрема вік дитини та її зрілість, її відчуття безпеки, наявні ресурси та інші чинники, що стосуються конкретного контексту. Часто розкриття факту сексуального насильства є процесом; іншими словами, діти можуть спочатку побачити, як дорослі реагують на натяки про їх сексуальне насильство. Дорослі, які реагують гнівом, запереченням, применшенням, звинуваченням або іншими негативними реакціями, можуть змусити дитину припинити говорити та/або пізніше заперечувати жорстоке поводження, інформацію про яке вони почали розкривати. Постачальники послуг несуть відповідальність за те, щоб реагувати на повідомлення про сексуальне насильство над дитиною зі співчуттям, турботою та спокоєм.

¹ МЧХ та ЮНІСЕФ, Догляд за дітьми, які пережили сексуальне насильство: Рекомендації для постачальників медичних та психосоціальних послуг у гуманітарних умовах (2012), доступно за адресою: www.unicef.org/media/73591/file/IRC-CSS-Guide-2012.pdf.pdf.

Реагування на розкриття ГЗН проти дітей та підлітків може бути особливо складним. У багатьох випадках злочинцем є хтось, хто відомий дитині чи молодій людині з родини чи спільноти, що має наслідки для безпеки та відновлення постраждалого. Також може виникнути суперечність між збереженням конфіденційності та вимогами щодо обов'язкового звітування, а також між обов'язковим звітуванням і дотриманням найкращих інтересів дитини. Можуть існувати відмінності між тим, як дитина чи підліток, які пережили ГЗН, хотіла б вчинити після ГЗН, і тим, що інші, наприклад її батьки чи інші опікуни, вважають найкращим напрямком дій.¹

Усі ці проблеми можуть ставати складнішими в контексті переміщення, коли ризики ГЗН підвищуються, а послуги обмежені. Немає простих рішень для цих проблем, і кожен випадок індивідуальний, тому так важливо, щоб постачальники послуг, які можуть отримувати інформацію про ГЗН від постраждалих дітей або молодих людей, мали адекватні вказівки, навички та підтримку, щоб допомогти їм орієнтуватися в цих проблемах. Хоча досвід і ситуація кожної дитини чи підлітка будуть різними, постачальники послуг можуть зробити наступне, щоб підготуватися до та безпечно отримати та відреагувати на розкриття інформації про ГЗН від дитини чи підлітка.

1. Розвивайте свої знання та навички реагування на розкриття про факти ГЗН дітьми чи підлітками, які постраждали від насильства, та сім'ями

- Розвивайте свої знання в ключових областях, зокрема:
 - розвиток дітей і підлітків, психічне здоров'я, наслідки ГЗН, ознаки травми, тривоги та депресії у дітей і підлітків;
 - конкретні проблеми та питання, з якими стикаються діти та підлітки без супроводу та окремі діти;
 - доступні послуги, дружні до дітей та підлітків, і процеси перенаправлення;
 - організаційні процедури роботи з дітьми та підлітками, у тому числі захист дітей; і
 - стратегії налагодження стосунків і довіри, а також взаємодії з дітьми та підлітками, які постраждали, і опікунами.
- Практикуйте навички міжособистісного спілкування, спілкування та інтерв'ювання для спілкування з дітьми та підлітками.

2. Створюйте та підтримуйте безпечне та сприятливе середовище під час спілкування з дітьми та підлітками

- Перевірте місце, щоб переконатися, що інтерв'ю чи розмова можуть бути проведені безпечно та конфіденційно, і дозвольте дитині чи підлітку вирішити, кого вони хочуть бачити.
- Заспокойте дитину чи підлітка, що переживає стрес, і допоможіть їм відчути спокій, перш ніж продовжити інтерв'ю чи розмову.

¹ Інформація в цьому розділі взята з С. Рід-Гамільтон, Керівництво для програм підтримки постраждалих підлітків (Служба підтримки ГЗН AoR).

- Завжди намагайтеся налагодити стосунки з дитиною чи підлітком, щоб допомогти їм почуватися в безпеці.
- Завжди обговорюйте конфіденційність і її межі на початку розмови.

3. Слухайте, оцінюйте та сприяйте вирішенню проблем і плануванню відповідно до віку, коли дитина або підліток розкриває факт ГЗН

- Використовуйте активне слухання та відповідні запитання після того, як дитина або підліток розповість про гендерне насильство.
- Перевірте та нормалізуйте досвід дитини чи підлітка; допоможіть їм зрозуміти, що те, що сталося з ними, є неправильним, що це трапляється і з іншими людьми, що вони не самотні, і що їхні почуття та реакції є нормальною реакцією.
- Розвивайте у дитини або підлітка відповідне віку почуття контролю над розмовою та тим, що відбувається далі.
- Коли це доречно та безпечно, розкажіть особам, які здійснюють догляд, про:
 - ГЗН, його можливі наслідки та нормальні реакції та поведінка дитини чи підлітка, які можуть розвинути в найближчі дні та місяці; і
 - стратегії, які опікуни можуть використовувати для підтримки дитини чи підлітка.
- Поговоріть окремо з опікунами, які прямо чи приховано звинувачують дитину чи підлітка у жорсткому поведінні, або чия реакція є невідповідною, непідтримуючою чи незахищеною. Зосередьтеся на тому, щоб допомогти опікунам визначити, як найкраще підтримати дитину чи підлітка, щоб він був у безпеці, відновився та одужав.

4. Надайте корисну та відповідну віковій інформацію, щоб допомогти дитині або підлітку прийняти обґрунтовані рішення, що відповідають її віку, обставинам та можливостям розвитку

- Надавайте підтримку залежно від ризику, потреб та обставин. Рівень постійної підтримки, якої потребує дитина або підліток, який пережив насильство, залежатиме від того, чи підліток піддається постійному ризику насильства, якими є його найбільш нагальні потреби та інші обставини, пов'язані з ГЗН, динамікою сім'ї, переміщенням і доступними ресурсами.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Діти та підлітки

- **Робота з дівчатами-підлітками, які пережили гендерне насильство під час переміщення: Керівництво для постачальників послуг** (ЮНІСЕФ, «VOICE and Response» для венесуельців, 2020). Даний посібник та супутній навчальний посібник призначені для постачальників послуг, які працюють з дівчатами-підлітками, що знаходяться у переміщенні і наражаються на ризик ГЗН, з особливим акцентом на контексті венесуельської міграції. Доступно за адресою: www.unicef.org/lac/media/30266/file/Working%20With%20Adolescent%20Girl%20GBV%20Survivors%20On%20The%20Move.pdf.
- **Реагування на дітей та підлітків, які зазнали сексуального насильства: Клінічні рекомендації ВООЗ** (ВООЗ, 2017). Ці рекомендації спрямовані на те, щоб допомогти медичним працівникам основного напрямку, насамперед з обмежених ресурсів, у наданні науково обґрунтованої, якісної та інформованої про травми допомоги постраждалим. Доступно за адресою: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550147>.
- **Догляд за дітьми, які постраждали від сексуального насильства: Рекомендації для постачальників медичних і психосоціальних послуг у гуманітарних умовах** (МЧХ і ЮНІСЕФ, 2012). Ці рекомендації пропонують практичний підхід до допомоги дітям, які пережили сексуальне насильство, та як їхнім родинам оговтатися та зцілитися від наслідків сексуального насильства. Доступно за адресою: <https://gbvresponders.org/wp-content/uploads/2014/07/CCS-Guidelines-lowres.pdf>.
- **Діти та підлітки, які постраждали від сексуального насильства та COVID-19. Ключові міркування та практичні рекомендації, Ініціатива CASI** (Ініціатива щодо постраждалих дітей та підлітків, 2020). У цьому документі містяться ключові міркування та практичні вказівки для учасників ведення справ та координаційних груп, які підтримують дітей і підлітків, постраждалих від сексуального насильства в контексті пандемії COVID-19. Доступно за адресою: www.socialserviceworkforce.org/system/files/resource/files/CASI-COVID-19-Guidance-Note_v1.pdf.

Чоловіки, хлопчики-підлітки і люди з різноманітними SOGIESC

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ СЕРЕД ЧОЛОВІКІВ І ПОСТРАЖДАЛИХ ІЗ РІЗНИМИ SOGIESC

Особи з різними SOGIESC, які пережили гендерне насильство, і чоловіки, які пережили сексуальне насильство, зазвичай розкривають інформацію людям, яким вони довіряють, зокрема людям будь-якої статі. Розкриття — якщо воно відбувається, коли, яким чином і кому — це особисте бажання. Деяким постраждалим може бути легше розповісти про факт ГЗН чужій людині чи іноземцю, а не представнику їхньої етнічної приналежності, культури чи релігії. Обмежувальні гендерні норми, стигматизація чи криміналізація одностатевих стосунків, хибні уявлення про те, що сексуальне насильство щодо чоловіків і хлопчиків є рідкісним явищем, і труднощі в ідентифікації жертви – все це фактори, які

можуть перешкоджати розкриттю. Чітко визнаючи, що ГЗН проти ЛГБТІК+ людей, а також сексуальне насильство щодо чоловіків і хлопчиків може бути широко поширеним під час конфлікту, ув'язнення, під час втечі та переміщення, постачальники послуг можуть допомогти постраждалим відкритися та можуть допомогти зменшити самозвинувачення.

Дівчата, хлопці та підлітки з різноманітними SOGIESC, які також мають фізичні вади чи вади розвитку, особливо схильні до ризику сексуального насильства та експлуатації, і можуть зіткнутися з більшими труднощами при розкритті фактів насильства.

Постачальники послуг можуть вжити наступних дій, щоб підготуватися до бесіди та безпечно отримати інформацію та відреагувати на розкриття про ГЗН від людей з різноманітними SOGIESC та розкриття фактів про сексуальне насильство з боку чоловіків і хлопчиків-підлітків.¹

1. Розвивайте свої знання та обізнаність про сексуальне та інше насильство щодо чоловіків, хлопчиків-підлітків та людей з різноманітними SOGIESC

- Визнайте, що чоловіки, хлопчики та люди з різноманітними SOGIESC можуть стати жертвами сексуального та іншого насильства, і зрозумійте, що таке насильство не є рідкістю.
- Визнайте, що люди з різними SOGIESC існують у кожній групі населення, навіть якщо їх явно не видно. Жінки-лесбійки, трансгендерні жінки та чоловіки, а також люди, які не визначаються із гендерною та сексуальною орієнтацією, піддаються високому ризику сексуального насильства, особливо трансгендерні жінки/дівчата, жінки/дівчата з маскуліним виглядом і трансгендерні чоловіки/хлопчики.
- Візьміть до уваги, що деякі поширені форми сексуального насильства щодо чоловіків, хлопчиків та людей із різноманітними SOGIESC можуть відрізнятися від форм сексуального насильства проти гетеросексуальних цисгендерних жінок і дівчат, як-от генітальне насильство, насильницьке зґвалтування інших осіб і так зване «виправне» зґвалтування, що призводить до різного впливу на здоров'я.
- Дізнайтеся про терміни, натайки, евфемізми та метафори, що стосуються сексуальної віктимізації, а також про розвиток мови щодо питань, пов'язаних з людьми з різними SOGIESC у місцевому контексті.
- Поміркуйте та подумайте про будь-які негативні почуття, припущення та упередження, які ви можете мати щодо чоловіків, які пережили сексуальне насильство, або щодо людей з різноманітними SOGIESC. Якщо ви не в змозі забезпечити неосудливу, шанобливу та підтримуючу допомогу після розкриття сексуального насильства чи іншої форми ГЗН, повідомте свого керівника відповідно до принципу «не нашкодь»

¹ Інформацію в цьому розділі взято з: Жіноча комісія у справах біженців, *Вирішення проблеми сексуального насильства проти чоловіків, хлопчиків і ЛГБТІК+ осіб у гуманітарних умовах: Зручне керівництво по секторах (2021)*, доступно за адресою: [Addressing Sexual Violence against Men, Boys, and LGBTIQ+ Persons in Humanitarian Settings: A Field-Friendly Guidance Note by Sector \(womensrefugeecommission.org\)](https://www.womensrefugeecommission.org)

2. Створюйте та підтримуйте безпечне, інклюзивне та сприятливе середовище, коли постраждали чоловіки та особи з різноманітними SOGIESC розкривають інформацію

- Запевніть постраждалих, що напад стався не з їхньої провини, і що багато інших чоловіків, хлопчиків і людей з різноманітними SOGIESC також стали жертвами; це може допомогти зменшити самозвинувачення.
- Визнайте труднощі з розкриттям фактів щодо сексуального насильства та підтвердіть їхню мужність у цьому рішенні.
- Використовуйте та віддзеркалюйте мову та терміни, які використовує постраждалий (за необхідності); будьте чутливим до таких термінів, як «сексуальне насильство», «зґвалтування», «жертва» та «потерпілий», оскільки постраждалі чоловіки/хлопчики можуть не ідентифікувати себе як жертву або концептуалізувати свій досвід як сексуальне насильство.
- Ніколи не оцінюйте стать чи сексуальну орієнтацію людини. Запитайте заздалегідь і потім використовуйте бажані імена та займенники людини та віддзеркалюйте мову постраждалого, коли йдеться про анатомію чи частини тіла.
- Ставте відповідні питання і не створюйте проблем нав'язливими або недоречними питаннями, пов'язаними з гендерними відмінностями або як це бути постраждалим.
- Визнайте, що постраждалі чоловіки та особи з різними SOGIESC можуть, як і раніше, наражатися на ризик сексуального насильства; у багатьох випадках у них погано організована підтримка, і їм важко знайти людей, яким вони можуть довіряти. Знайдіть час, щоб попрацювати з постраждалим, щоб визначити людей, місця та організації, де вони можуть негайно отримати безпеку та підтримку. Оцініть кожен варіант, щоб зрозуміти ризики, і підтримайте постраждалого у виборі варіанту з найменшим ризиком.
- Оцініть та обговоріть ризики для безпеки, перш ніж рекомендувати постраждалому повідомити владу, особливо в умовах, де одностатеві стосунки та різні форми гендерного вираження є кримінальними.
- Визначте постраждалого та з'єднайте його з відповідними службами підтримки, такими як спеціально призначені для постраждалих із різними SOGIESC або для чоловіків/хлопчиків, які пережили сексуальне насильство.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Постраждалі особи з різноманітними SOGIESC і чоловіки

- **Боротьба з сексуальним насильством щодо чоловіків, хлопчиків та осіб ЛГБТИК+ в гуманітарних умовах: керівництво для використання на місцях за секторами** (ВЧХ, 2021). У цьому ресурсі описано ключові дії та думки щодо надання послуг у кожному секторі, щоб підтримати працівників на першому місці для кращого вирішення проблем сексуального насильства щодо чоловіків, хлопчиків та ЛГБТИК+ осіб. Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/wp-content/uploads/2021/02/Addressing-Sexual-Violence-against-Men-Boys-LGBTIQ-Persons-Guidance-Note-022021-1.pdf

- **Підтримка молодих чоловіків-біженців і мігрантів, які пережили сексуальне насильство або знаходяться під загрозою сексуального насильства: Посібник для працівників першої лінії в Європі** (СЧХ, 2020). Цей ресурс містить поради щодо того, як спілкуватися та підтримувати молодих чоловіків-біженців та мігрантів у Європі, які пережили або знаходяться під загрозою сексуального насильства. Орієнтовано на молодь чоловічої статі: старших підлітків (15-17 років) і молодих чоловіків (18-24 роки). Доступно за адресою: <https://reliefweb.int/report/world/supporting-young-male-refugees-and-migrants-who-are-survivors-or-risk-sexual-violence>.
- **Робота з чоловіками та хлопцями, які постраждали від сексуального та гендерного насильства під час вимушеного переміщення** (УВКБ ООН, 2012). Ця примітка покликана розповісти про те, як спілкуватися з чоловіками, які пережили сексуальне насильство, полегшити їм розкриття інформації, забезпечити захист та надати основні медичні, юридичні та соціальні послуги. Доступно за адресою: www.refworld.org/docid/5006aa262.html.

Постраждалі особи з обмеженими можливостями

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ПРОБЛЕМИ ТА РИЗИКИ ДЛЯ ПОСТРАЖДАЛИХ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Люди з обмеженими можливостями належать до найбільш уразливих і соціально ізольованих груп у будь-якій спільноті, яка постраждала від кризи. Вони можуть мати труднощі з доступом до програм гуманітарної допомоги через різноманітні соціальні, екологічні та комунікаційні бар'єри, що підвищує ризик для їхнього захисту, у тому числі ризик гендерного насильства. Для жінок, дівчаток та людей з обмеженими можливостями гендерної різноманітності поєднання гендерної нерівності та обмежених можливостей робить їх особливо вразливими до ГЗН. Крім того, соціальні норми часто наказують жінкам і дівчаткам доглядати людей з обмеженими можливостями, що може посилювати їхню ізоляцію та ще більше обмежувати їхній доступ до соціальної, економічної та матеріальної підтримки, тим самим підвищуючи їхню вразливість перед насильством та експлуатацією.

Багато проблем, з якими стикаються люди з обмеженими можливостями, які пережили ГЗН, аналогічні тим, з якими стикаються всі постраждалі від ГЗН. Однак труднощі, з якими стикаються люди з обмеженими можливостями, що постраждали від насильства — як при розкритті інформації про ГЗН, так і при отриманні доступу до догляду, підтримки та захисту після розкриття інформації, — можуть посилюватися дискримінацією, нерозумінням та припущеннями, часто пов'язаними з обмеженими можливостями.

Два ключові фактори, які слід враховувати при забезпеченні підходу, орієнтованого на постраждалих від насильства, до отримання та реагування на повідомлення про ГЗН від потерпілих з обмеженими можливостями, включають:

- адаптація методів спілкування для передачі одних і тих самих ідей, коли неможливо покладатися виключно на вербальне спілкування; і
- як і коли залучати опікунів до догляду та підтримки постраждалої особи.

1. Обговорення щодо спілкування з постраждалими з обмеженими можливостями, які розкривають факти про ГЗН¹

У більшості випадків постраждалі з обмеженими можливостями можуть спілкуватися безпосередньо з постачальниками послуг без будь-яких адаптацій або з відносно невеликою допомогою, наприклад, ідентифікація людини, яка може інтерпретувати їхню мову жестів, або використання спрощеної мови в обговореннях. В інших випадках може бути менш зрозуміло, який найкращий спосіб спілкування з постражданим, і для визначення цього можуть знадобитися додаткові кроки.

Коли комунікаційні бар'єри існують:

- Зачекайте, подивіться та послухайте. Якщо ви зможете бути на більшій кількості зустрічей, ви дізнаватиметеся про них більше і краще розумітимете, як вони спілкуються і що вони мають на увазі.
- Проводьте відкриті розмови з опікунами, щоб переконатися, що особа може почути те, про що йдеться, і взяти участь будь-яким можливим способом. Пам'ятайте, що люди, які не можуть говорити чи рухатися, можуть розуміти, що відбувається навколо них, і те, що інші люди говорять про них.
- Зверніть увагу на те, яким чином людина бажає спілкуватися. Може бути, людина захоче спілкуватися жестами, або за допомогою емоцій. Деякі особи з інтелектуальними та психічними вадами можуть проявляти широкий діапазон поведінки; іноді це спосіб спілкування з іншими. Однак можна сказати «Я не розумію».

2. Обговорення щодо участі осіб, які здійснюють догляд, у догляді та підтримці особи, яка пережила насильство і розкриває інформацію про ГЗН

Деяким людям з обмеженими можливостями члени сім'ї та опікуни можуть допомагати у спілкуванні та повсякденному догляді, у тому числі після виявлення фактів ГЗН. У багатьох випадках постачальнику послуг також може знадобитися порада та підтримка опікунів постраждалих. Члени сім'ї та опікуни можуть бути важливими партнерами, допомагаючи визначити та впроваджувати стратегії ефективної комунікації та участі з постраждалими з обмеженими можливостями, які розкривають ГЗН. Майте на увазі наступне:

- Опікуни – це перш за все люди (найчастіше жінки та дівчата) зі своїми поглядами, потребами та почуттями.
- Стосунки між постражданим і опікуном часто є довготривалими, центральними стосунками в їхньому житті, і зосередження на підтримці та зміцненні цього важливо для зцілення постраждалого.
- Опікуни, особливо жінки та дівчата, також наражаються на загрозу та реальну можливість ГЗН, і постачальники послуг також повинні звертати увагу на їхню безпеку та можливості мати більший контроль над своїм життям.

¹ Інформацію в цьому розділі взято з: СЧХ та МЧХ, «Засіб 8: Посібник для спеціалістів, які працюють з ГЗН: Застосування керівних принципів при роботі з особами з обмеженими можливостями», з ресурсу «Розвиток потенціалу для включення людей з обмеженими можливостями в програми боротьби з насильством за статтю в гуманітарних умовах»: Посібник для практиків ГЗН (2015), доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/wp-content/uploads/2020/04/GBV-Disability-Toolkit-English.pdf.

- Догляд — це вимоглива роль, яка може вплинути на власне самопочуття опікуна, інші обов'язки та динаміку домашнього господарства та сім'ї.
- Надання якісної підтримки опікунам є одним із найефективніших способів покращити безпеку та добробут тих, про кого вони піклуються.

Також важливо пам'ятати про ситуації, в яких особи, які здійснюють догляд, не підтримують потерпілого, який повідомляє про ГЗН: наприклад, коли особа, яка здійснює догляд, є винуватцем ГЗН, коли ці особи захищають того, хто чинить ГЗН, або коли ці особи не вірять постраждалому. Перегляньте посилання нижче, щоб дізнатися більше про підтримку постраждалих з обмеженими можливостями в цих складних ситуаціях.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси

- **Розвиток потенціалу для включення людей з обмеженими можливостями в програми боротьби з гендерно зумовленим насильством у гуманітарних умовах: Посібник для практиків ГЗН** (ВЧХ і МЧХ, 2015). Цей набір засобів призначений для підтримки персоналу, який займається проблемами ГЗН, у врахуванні обмежених можливостей у своїй роботі та зміцненні спроможності практиків використовувати підхід, орієнтований на постраждалих, під час надання послуг особам з обмеженими можливостями. Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/wp-content/uploads/2020/04/GBV-Disability-3ACIBkit-English.pdf.
- **Інформація про гендерне насильство для людей з обмеженими можливостями** (Human Rights Watch). Цей посібник для легкого читання, розроблений Human Rights Watch, може бути використаний для навчання людей з певними формами обмежених можливостей того, що таке ГЗН і що робити, якщо вони з ним зіткнулися. Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/research-resources/building-capacity-for-disability-inclusion-in-gender-based-violence-gbv-programming-in-humanitarian-settings-overview/.
- **Жінки та молоді люди з обмеженими можливостями: Посібник з надання послуг, які засновані на правах і які враховують гендерні аспекти та сексуальне й репродуктивне здоров'я та права, для боротьби з гендерним насильством** (Фонд ООН у галузі народонаселення [ЮНФПА], 2018). Ці рекомендації містять практичні та конкретні вказівки для того, щоб зробити послуги з питань ГЗН та сексуального та репродуктивного здоров'я та прав (СРЗП) більш інклюзивними та доступними для жінок і молодих людей з обмеженими можливостями, а також для цілеспрямованого втручання для задоволення їхніх потреб, пов'язаних з обмеженими можливостями. Доступно за адресою: www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/UNFPA-WEI_Guidelines_Disability_GBV_SRHR_FINAL_19-11-18_0.pdf

ЗАСІБ 9:

Робота з перекладачами та культурними посередниками

Постачальники послуг, які працюють з біженцями, особами, які шукають притулку, мігрантами та іншими людьми, які піддалися впливу переміщення та інших гуманітарних ситуацій, повинні дотримуватись передової практики роботи з перекладачами та культурними посередниками. Це особливо важливо при роботі з етнічними та релігійними меншинами, включаючи жінок і дівчат з-поміж корінних народів. Цей засіб передбачає коротку вправу для пояснення командам основних труднощів та найкращих практик у роботі з перекладачами, пропонує додаткові поради та ресурси для роботи з перекладачами та культурними посередниками під час опитування людей, які, можливо, зазнали ГЗН.

Працівники можуть використовувати цей засіб в якості довідника для розвитку своїх знань та навичок, а керівники можуть використовувати його для підтримки навчання та розвитку постачальників послуг під час нагляду та тренінгів.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ПЕРЕКЛАДАЧІ ТА КУЛЬТУРНІ ПОСЕРЕДНИКИ

Усні перекладачі здійснюють усний переклад з однієї мови на іншу. У контексті надання послуг перекладачі передають обидві сторони розмови між носіями різних мов.

Культурні посередники полегшують спілкування між однією людиною або групою людей і постачальником послуг або установою, включаючи культурні елементи (як вербальні, так і невербальні). У контексті надання послуг вони можуть супроводжувати людей до місць отримання послуг, допомагати у зустрічі, прийомі та інтерв'ю, а також надавати підтримку обом сторонам щодо культурних поглядів, переконань та поведінки.¹

¹ ВЧХ і ЮНІСЕФ, Підтримка постраждалих від насильства: Роль мовних і культурних посередників, з акцентом на гендерне та сексуальне насильство щодо чоловіків і хлопчиків. Навчальна програма (2021), доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/research-resources/supporting-survivors-of-violence-the-role-of-linguistic-and-cultural-mediators-training-curriculum/.

Вправа 1: Робота з перекладачами (рольова гра)

Ця проста рольова гра допоможе групі обговорити хороші та погані практики роботи з перекладачами. Нижче наведено сценарій із Засобу 1 / Вправа 1, який слід реалізувати. Для цього потрібні три (3) актори – в ідеалі два (2) з них мають володіти двома мовами основною мовою та іншою мовою. Ці два актори повинні грати особу, з якою проводять бесіду та перекладача. Пам'ятайте, що співбесідник не обов'язково має бути жінкою.

- Актори повинні прочитати текст заздалегідь і скласти швидкий план того, як вони розіграють його для всієї групи, з низкою хороших і поганих практик. Вони можуть імпровізувати за власними вподобаннями.
- Наприкінці гри за ролями організатор повинен попросити всю групу визначити хороші та погані практики та подумати, як можна покращити роботу з перекладачами.
- Якщо час дозволить, запросіть інших бажаючих розіграти ту саму ситуацію по-іншому.
- Продовжуйте обговорення на основі наведених нижче порад і діаграми айсберга «Перекладачі та глибокий рівень розкриття інформації».

СЦЕНАРІЙ: Відвідування медичного закладу з перекладачем (Ж_____)

Ж_____ — 20-річна особа, яка втекла з країни кілька місяців тому. Сьогодні Ж_____ прийшла до поліклініки з проханням зробити тест на ВІЛ. Через деякий час медсестра викликає Ж_____ в оглядову кімнату і запитує, чому Ж_____ хоче пройти тест на ВІЛ. Ж_____ погано її розуміє, тому медсестра викликає перекладача. Приблизно через п'ятнадцять хвилин приходить Ч_____, перекладач. За допомогою Ч_____ медсестра запитує Ж_____, як вона може допомогти. Ж_____ розповідає про проблеми з поліцією після участі в студентських протестах у рідній країні та про своє бажання пройти тест на ВІЛ. Ж_____ більше нічого не каже, але ніяково крутиться на стільці та дивиться на власні руки. Ч_____ записує це, а потім питає, чи приймає Ж_____ якісь ліки. Ж_____ каже, що ні. Ч_____ продовжує переглядати всі запитання у формі, запитуючи про інші захворювання та чи страждає Ж_____ на якісь залежності.

Перекладачі та глибокий рівень розкриття інформації

Раніше, у Засобі 1 вказувалось, що розкриття фактів ГЗН може мати різну глибину, ніби це айсберг. При розкритті інформації на глибинному рівні, якщо постачальники послуг та постраждалі говорять різними мовами, до розмови також залучають перекладачів. Важливо, щоб перекладачі мали певні знання, навички та розуміння даного процесу.

Рівні глибини розкриття: Робота з перекладачами.

До початку інтерв'ю

- Виділіть час на підготовку та побудову довіри зі своїм перекладачем, якщо це можливо. Динаміка довіри, комфорту та компетентності між вами допоможе спокійно провести інтерв'ю.
- Враховуйте, що перекладачі та культурні посередники можуть наражати себе на ризик, дізнаючись про факти ГЗН (наприклад, ризик негативної реакції, якщо проти порушника будуть вжиті заходи). Завжди обговорюйте та враховуйте потенційні ризики для безпеки, з якими вони можуть зіткнутися, а також безпеку постраждалої особи, яка розкриває ГЗН.
- Забезпечте наявність перекладачів однієї статі, щоб жінки та дівчата не обговорювали делікатні питання, такі як ГЗН, у присутності перекладача-чоловіка. Запитайте чоловіків, хлопчиків та людей різної статі, у яких ви берете інтерв'ю, з яким із перекладачів вони почуваються найбільш комфортно - чоловіком чи жінкою.
- Крім того, при виборі перекладачів обов'язково враховуйте такі моменти, як релігія, етнічна приналежність, політична приналежність та класова приналежність. Важливо, щоб особи, з якими проводять інтерв'ю, відчували себе у безпеці та комфортно при роботі з перекладачем, оскільки такі фактори можуть підтримувати чи перешкоджати їхньому відчуттю безпеки при розмові про ГЗН.
- Майте на увазі, що перекладачі та культурні посередники можуть мати власний досвід ГЗН, переміщення та/або інших травмуючих переживань. Перед інтерв'ю переконайтеся, що вони знають, що ви, можливо, обговорюватимете делікатні питання, включаючи ГЗН, і дайте можливість відмовитися від участі.
- Враховуйте також, що особи, які пережили ГЗН, можуть розглядати культурних посередників як частину системи постачальників послуг та можуть почуватися більш комфортно, розмовляючи з ними та ділячись складною інформацією, тому що вони поділяють мову, релігію чи культуру. Таким чином, культурні посередники можуть змусити постраждалих почуватися у більшій безпеці, якщо ті повідомлять про ГЗН. Вони можуть сприяти розкриттю ГЗН, допомагаючи зміцнити довіру між особою та постачальником послуг, сприяючи зміцненню довіри постраждалої особи до постачальника послуг та в ефективності послуги, а також підтримуючи постраждалу особу після розкриття. Важливо, щоб мовні та культурні посередники були навчені та підготовлені до цього, оскільки вони можуть бути частиною процесу одужання, застосовуючи керівні принципи ГЗН та надаючи першу психологічну допомогу.¹
- Переконайтеся, що перекладач чи культурний посередник ознайомлений з головними принципами безпеки, конфіденційності, гідності та самовизначення, а також відсутності дискримінації у зв'язку з ГЗН, а також пройшов базову підготовку щодо розкриття інформації про ГЗН та надання першої психологічної допомоги. Розуміння цих керівних принципів є особливо важливим, якщо перекладач або культурний посередник походить з тієї ж спільноти, що й потерпілий.
- Уточніть будь-які рекомендації чи очікування щодо інтерпретації, а також:
 - Переконайтеся, що будь-які сторонні розмови або коментарі перекладаються для тих, хто в кімнаті не володіє мовою вільно.

¹ ВЧХ та ЮНІСЕФ, Підтримка тих, хто пережив насильство: Роль мовних і культурних посередників, з акцентом на насильство за статтю та сексуальне насильство щодо чоловіків і хлопчиків. Навчальна програма (2021). Доступно за адресою: www.womenrefugeecommission.org/research-resources/supporting-survivors-of-violence-the-role-of-linguistic-and-cultural-mediators-training-curriculum/

- Прямо передавайте слова того, хто говорить, у тому числі з використанням перспективи від першої особи.
 - Утримайтеся від узагальнення чи пояснення запитань чи відповідей. Якщо це необхідно, поясніть тому, хто проводить інтерв'ю і постраждалому про те, що ви робите.
 - Якщо перекладач підозрює, що виникли непорозуміння, повідомте як тому, хто проводить інтерв'ю, так і постраждалому, що, можливо, виникло непорозуміння, яке необхідно вирішити, поясніть, що може відбуватися, і запитайте, чи доцільно зараз допомогти роз'яснити це.
- Визначте очікування щодо конфіденційності як для перекладачів, так і для культурних посередників, включаючи наступне:
 - Перед інтерв'ю перекладач або культурний посередник не повинні обговорювати мету чи місце зустрічі, яку вони відвідують. Уточніть з особою, яка проводить інтерв'ю, які нотатки можна робити під час інтерв'ю (наприклад, чи можна записати імена та місця?) і як їх потрібно утилізувати після цього.
 - Під час інтерв'ю перекладач чи культурний посередник має виділити час, щоб чітко пояснити постраждалому захист та недоторканність приватного життя та ніколи не посилається на інші розмови, які були у команди з іншими постраждалими. Дотримуйтеся будь-яких вказівок щодо ведення записів, наданих особою, яка проводить інтерв'ю.
 - Після інтерв'ю перекладач чи культурний посередник має обговорити з особою, яка проводить інтерв'ю, що робити із записом. Вони повинні зберігати повну конфіденційність інтерв'ю після того, як покинуть зустріч; це включає в себе не тільки приховування імені постраждалого, але й мовчання про будь-який аспект інтерв'ю з будь-якою людиною, яка не була там присутня. Пам'ятайте, що факти та сценарії можна ідентифікувати навіть без імен
 - Проінформуйте перекладача або культурного посередника заздалегідь, якщо це можливо, і поставте запитання, щоб переконатися, що вони:
 - дотримуються неосудливого ставлення та переконань щодо гендеру, статі, сексуальності, ГЗН та різноманітних SOGIESC;
 - впевнено та компетентно обговорюють відповідні медичні та юридичні терміни та концепції;
 - цілком розуміють очікування щодо конфіденційності, як зазначено вище; а також
 - виглядають професійно, спокійно, чуйно та гідно довіри.
 - Порадьтеся з особою, з якою ви проводите інтерв'ю, щоб переконатися, що їй комфортно спілкуватися з перекладачем або культурним посередником. Вони можуть не хотіти говорити своєю рідною мовою або їм не потрібна допомога від культурного посередника чи конкретного перекладача чи посередника, якщо вони не почуваються комфортно чи безпечно. Це особливо важливо, якщо перекладач або культурний посередник належать до тієї ж спільноти, що й постраждалий, і постраждалий боїться негативної реакції з боку будь-кого в їхній спільноті, який дізнається те, що вони розкривають.¹

¹ Дещо із цього тексту є адаптацією із ресурсу Перекладачі без кордонів: *Практичне керівництво щодо перекладу в гуманітарних умовах та для культурної медіації* (2015), доступно за адресою: <https://translatorswithoutborders.org/wp-content/uploads/2017/06/Guide-to-humanitarian-interpreting-cultural-mediation.pdf>.

Під час та після інтерв'ю

- Зверніть увагу на посадку/розташування, щоб було зрозуміло, що розмова йде між вами та особою, з якою ви спілкуєтесь. Підтримуйте зоровий контакт, активно слухайте, використовуйте відкриту мову тіла та розмовляйте безпосередньо з людиною, з якою ви спілкуєтесь, а не з перекладачем чи культурним посередником.
- Переконайтеся, що ви залишили достатньо часу для інтерв'ю. Під час усного перекладу може знадобитися додатковий час для налагодження стосунків і безпеки. Крім того, якщо постраждала особа розкриває інформацію про ГЗН ближче до кінця бесіди, переконайтеся, що є достатньо часу, щоб безпечно та належним чином відреагувати на цю інформацію.
- Пам'ятайте про культурні відмінності у спілкуванні та вираженні страждань. Якщо ви працюєте з культурним посередником, попросіть роз'яснити культурні відмінності щодо ставлення та розкриття стосовно фактів ГЗН.
- Якщо ви вважаєте, що виникло непорозуміння, зверніться за роз'ясненням до перекладача або посередника. Вимагайте повного перекладу сторонніх розмов, у тому числі під час обговорення ГЗН. Не дозволяйте перекладачу чи культурному посереднику відповідати на запитання за постраждалого.
- Якщо перекладач або культурний посередник засмучується після розкриття ГЗН, призупиніть інтерв'ю, відведіть перекладача або посередника кудись, де ви можете поговорити приватно, і переконайтеся, чи можуть вони продовжувати роботу. Не забудьте пояснити особі, з якою спілкуєтесь, що ви відходите лише ненадовго, щоб порадитися з перекладачем або культурним посередником. Якщо перекладач або посередник не може продовжити інтерв'ю в цей час, зробіть перерву в обговоренні. Відновіть або перенесіть за потреби.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП

Постраждалі від торгівлі людьми, можливо, пережили значний травматичний досвід і можуть дуже боятися як торговців людьми, так і працівників і служб від влади. Якщо жертва і торговці людьми належать до того ж культурного походження чи національності, що й перекладач, перекладачеві може бути особливо важко впоратися з почуттями, які це викликає, а жертва торгівлі людьми може відчувати особливе небажання чи страх розкриватися. Також дуже важливо, щоб для захисту постраждалого зберігалася повна конфіденційність.¹

Люди з різними SOGIESC можуть особливо неохоче розкривати інформацію в присутності перекладача або культурного посередника зі своєї спільноти через страх, що їх SOGIESC буде розкрито іншим людям у спільноті, і вони зіткнуться з наслідками цього і, можливо, з подальшим насильством. Особливо важливо за можливості пропонувати постраждалому вибір серед перекладачів.

¹ Дублінський кризовий центр із роботи з постраждалими від зґвалтувань, Усний переклад у ситуаціях сексуального насильства та інших травм: Посібник для місцевих перекладачів (2008).

- Якщо постраждала особа розповідає про ГЗН під час інтерв'ю, поспілкуйтеся з перекладачем/культурним посередником після цього, щоб переконатися, що:
 - вони не засмучені і не в стресовому стані;
 - вони знають, як отримати підтримку за потреби; і
 - визначаються будь-які проблеми з безпекою для перекладача чи культурного посередника та складається план їх вирішення. (Див. **ЗАСІБ 10** для отримання додаткової інформації про вторинну травматизацію та піклування про себе.)

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Перекладачі та культурні посередники

- **Підтримка осіб, які пережили насильство: Роль мовних і культурних посередників, з акцентом на насильство за ознакою статі та сексуальне насильство щодо чоловіків і хлопчиків. Навчальна програма** (ВЧХ, 2021). Цей ресурс підтримує тренінги, щоб надати лінгвістичним і культурним посередникам базові знання, необхідні для ефективного реагування та підтримки постраждалих від ГЗН і сексуального насильства, включно з чоловіками. Хоча тренінг зосереджений на лінгвістичних і культурних посередниках, він також корисний і актуальний для перекладачів, які працюють у контексті надання послуг біженцям і мігрантам. Доступно за адресою: www.womensrefugeecommission.org/research-resources/supporting-survivors-of-violence-the-role-of-linguistic-and-cultural-mediators-training-curriculum/.
- **Усний переклад у ситуаціях сексуального насильства та інших травм: Посібник для громадських перекладачів** (Дублінський кризовий центр для постраждалих від зґвалтувань, 2008). Цей ресурс є навчальним курсом і посібником для перекладачів, щоб підготувати їх і підтримати їх при перекладі в ситуаціях сексуального насильства та інших травм. Це також може бути корисним для постачальників послуг, щоб поінформувати їх про процес усного перекладу. Доступно за адресою: <https://www.translatorsassociation.ie/wp-content/uploads/2019/08/Dublin-Rape-Crisis-Centre-Interpreting-in-Situations-of-Sexual-Violence-and-other-Trauma.-A-handbook-for-community-interpreters-2008DRCC-Interpreting-in-situations-of-sexual-violence.pdf>

ЗАСІБ 10:

Управління вторинною травмою та сприяння піклуванню про себе

Отримання інформації та реагування на факти щодо ГЗН може бути неприємним, а іноді й приголомшливим. Особливо це стосується контекстів переміщення та інших гуманітарних ситуацій, коли постраждалі можуть зазнавати численних ушкоджень і травматичних подій, і може бути важко забезпечити їм догляд, підтримку та захист, яких вони потребують. Цей засіб містить короткий огляд вторинної травми та ідеї щодо самостійної допомоги, щоб сприяти покращенню добробуту постачальників послуг та інших помічників. Працівники можуть використовувати цей засіб в якості довідника для розвитку своїх знань та навичок, а керівники можуть використовувати його для підтримки навчання та розвитку постачальників послуг під час нагляду та тренінгів.

Що таке вторинна травма?

Вторинна травма – це емоційний тиск, який виникає, коли людина чує про травматичний досвід іншої людини. Постачальники послуг, практики та волонтери, які працюють в організаціях, які підтримують людей, постраждалих від переміщення та інших гуманітарних криз, ризикують отримати вторинну травму через постійний контакт з історіями про насильство та іншим травматичним досвідом. Цей ризик підвищується для тих, хто вже знайомий з історіями та досвідом постраждалих від ГЗН.

Важливо знати про наслідки травматичних переживань постраждалих від ГЗН. Раннє усвідомлення та розпізнавання вторинної травми має вирішальне значення для сприяння здоров'ю, безпеці та добробуту постачальників послуг, а також для запобігання вигоранню. Можливі ознаки та наслідки вторинної травми можуть включати наступне:¹

- втрачені ідеали: відчуття, що ваші ідеали чи ваша віра у світ похитнулися;
- цинізм;
- почуття, що вас не оцінили або зрадила організація(ї), з якою ви працюєте, або система(и), в якій ви живете;
- занепад духу;
- збільшені переконання про свою значимість і роль; почуття тиску необхідності «зберегти» або «врятувати» постраждалих;
- безрозсудна поведінка;
- нехтування власною безпекою та фізичними потребами (не робити перерви, не спати тощо);

¹ Інформація про здоров'я та права людини, *Психічне здоров'я та гендерно зумовлене насильство: Допомога жертвам сексуального насильства під час конфлікту* — Навчальний посібник: Збірка засобів (2019), доступно за адресою: www.hhri.org/wp-content/uploads/2019/09/Toolbox-EN-2019.pdf.

- недовіра до колег і керівників;
- асоціальна поведінка;
- надмірна втома;
- неможливість зосередитися;
- симптоми поганого самопочуття або хвороби;
- труднощі зі сном;
- неефективність на роботі чи в житті;
- надмірне вживання речовин, таких як алкоголь, тютюн або наркотики.

Стратегії піклування про себе

Індивідуальні стратегії

Самоконтроль і догляд за собою можуть підтримувати благополуччя та запобігати вторинній травматизації та вигоранню. Визначення піклування про себе значно відрізняються в різних культурах і обставинах. Деякі способи піклування про себе включають:

- усвідомленість — налаштованість на власні потреби, обмеження, емоції та ресурси;
- баланс — прагнення до стабільності між роботою, сімейним життям, відпочинком і дозвіллям; і
- зв'язок — встановлення та підтримка позитивних стосунків із колегами, друзями та родиною, щоб отримати підтримку та уникнути ізоляції.

Конкретні методи, які дозволяють постачальникам послуг досягти обізнаності, балансу та зв'язку, можуть включати:

- достатня кількість сну;
- здорове і регулярне харчування;
- часті фізичні навантаження;
- участь у приємних і розважальних заходах;
- медитація і релаксація;
- молитва та ведення щоденника;
- використання почуття гумору;
- ретельне планування роботи; і

- пошук емоційної підтримки.

Боротьба зі стресом може базуватися на п'яти діях: (1) обґрунтування переконань і пріоритетів, (2) звільнення від факторів стресу та завдань, (3) дія згідно зі своїми цінностями, (4) доброзичливість до себе та (5) звільнення місця для роздумів і радості.¹

Колективні стратегії

Феміністське мислення про зв'язок між турботою, собою та спільнотою вчить нас, що важливо підтримувати погляд на піклування про себе, який виходить за межі індивідуальних підходів, обговорених вище. Стратегії подолання емоційних і психологічних наслідків ГЗН повинні включати підходи співпраці та спільноти. Ці стратегії можуть бути особливо важливими в умовах відсутності підтримки та догляду на структурному та організаційному рівнях.

Створення формальних та неформальних спільнот турботливих людей може забезпечити простір для взаємної підтримки та обміну досвідом. Створення турботливої спільноти може дати можливість звернутися до інших людей, створити колективні структури для підтримки та сприяти здоровому розпорядку дня та дружби.² Стратегії колективного догляду можуть виглядати так:³

- Запровадження гнучкого графіка роботи, щоб у персоналу був час для задоволення особистих потреб.
- Підтримка один одного, виділяючи час на те, щоб «просто жити» і робити те, що приносить щастя, радість та задоволення.
- Обговорення та прийняття нижчої продуктивності праці у колег, які борються з вторинною травмою, та сприяння у отриманні допомоги та підтримки, яких вони потребують.
- Спільні танці, вправи або інші групові заняття, щоб рухатися та вивільнити емоції та енергію з тіла.
- Сприяння як груповим, так і індивідуальним перевіркам серед організацій та угруповань для обговорення того, як співробітники справляються з травмами, свідками яких вони можуть бути, та пропозиції підтримки та підбадьорення.
- Впровадження дихальних, заземлюючих і заспокоїливих дій у групах, організаціях та на різноманітних громадських зборах.
- Об'єднання ресурсів (включаючи матеріальні ресурси, витратні матеріали, фінансові ресурси та навички спільноти) для перерозподілу між членами спільноти залежно від потреб.
- Пошук креативних способів ділитися словами заспокоєння та надії серед мереж і груп або відзначати зусилля співчуття, які розгортаються в спільноті.

1 BOO3, *Робити те, що має значення під час стресу: Ілюстрований посібник* (2020), доступно за адресою: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331901/9789240003910-eng.pdf>.

2 Шульц та інші, «Самопоміч для дослідників гендерного насильства – Щось більше за пінні ванни і шоколадні праліне», *Якісне дослідження*, том 0, № 0 (2022), доступно за адресою: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/14687941221087868>.

3 «Raising Voices», «Інструкція 3: Як ми можемо посилити піклування про себе та колективну турботу?» Серія про запобігання насильству стосовно жінок під час пандемії COVID-19 (Кампала, Уганда, 2020), доступно за адресою: <https://raisingvoices.org/resources/guidance-note-2-how-can-activist-organizations-adapt-2/>.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Вторинна травма та піклування про себе

- **Серія заходів із піклування про себе** (Мережа запобігання ГЗН). Цей ресурс являє собою серію з 5 посібників для практичних роздумів і дій, розроблених, щоб допомогти опікунам та активістам розвинути усвідомлення власного добробуту, систем підтримки та самообслуговування. Доступно за адресою: <https://preventgbvafrica.org/wp-content/uploads/2013/09/Self-Care-Activity-Series.pdf>.
- **Покращення психічного здоров'я в профілактиці та реагуванні на ГЗН** (Реана Томас та інші, 2021). У цьому блозі представлено огляд наслідків роботи з догляду за психічним здоров'ям і надання послуг, пов'язаних із гендерним насильством, для медичних працівників, а також обговорюються підходи до підтримки по піклуванню про себе. Доступно за адресою: <https://knowledgesuccess.org/2022/01/04/mental-health-wellness-in-gbv-prevention-and-response/>.
- **«Важливі дії під час стресу: Ілюстрований посібник»** (ВООЗ, 2020). Цей ресурс є посібником із керування стресом для подолання труднощів. Посібник має на меті озброїти людей практичними навичками, які допоможуть впоратися зі стресом. Доступно за адресою: www.who.int/publications/i/item/9789240003927.
- **«Самопоміч для дослідників гендерного насильства – Щось більше за пінні ванни і шоколадні праліне»** (Шульц та інші, 2022) Цей ресурс описує спільний і громадський підхід до піклування про себе постраждалих від ГЗН, включаючи форми груп взаємної підтримки, допомоги колективів або мереж. Доступно за адресою: <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/14687941221087868>.

Робота з громадою

Огляд

Постраждалі від переміщення та інших гуманітарних криз потребують і мають право на інформацію про доступні послуги та підтримку, що стосуються їх здоров'я, безпеки, благополуччя, а також юридичних та інших прав. Сюди входить інформація про ГЗН і про те, як постраждали та ті, хто їх підтримує, можуть отримати догляд, допомогу та захист. Делікатне та безпечне надання відповідної та актуальної інформації про послуги з ГЗН спільнотам, які постраждали від переміщення, може підвищити обізнаність про те, що таке ГЗН, що можна зробити, коли воно відбувається, і які послуги та підтримка доступні. Робота з громадою особливо важлива серед «невидимих» або маргіналізованих постраждалих, які не обов'язково мають доступ до послуг, оскільки це може допомогти передати їм важливу інформацію на відстані та повідомити, чи вирішать вони звернутися за допомогою. Це особливо важливо для важкодоступних спільнот або тих, хто навряд чи звернеться до офісу постачальника послуг.

Важливо, що інформаційна робота зі спільнотою може допомогти постраждалим вибрати, чи повідомлятимуть вони про ГЗН і кому саме. Вона також може допомогти членам спільноти, таким як члени сім'ї, друзі та інші особи, до яких найчастіше звертаються за підтримкою постраждалі від ГЗН, інформуючи їх про те, як реагувати на розкриття інформації про ГЗН так, щоб це сприяло безпеці, конфіденційності, гідності та благополуччю жертви.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: БЕРІТЬ УЧАСТЬ У ГРОМАДСЬКИХ ЗАХОДАХ ЛИШЕ ТАМ, ДЕ ПОСЛУГИ ДОСТУПНІ

Підвищення обізнаності про ГЗН може сприяти тому, що потерпілі від насильства вирішать розповісти про свій досвід насильства. Однак це може принести більше шкоди, ніж користі, коли немає служб підтримки жертви ГЗН, яка розповіла про свій досвід. Щоб не нашкодити, не рекомендується проводити будь-які заходи щодо інформування населення про ГЗН у місцях, де немає доступних служб підтримки.¹ Завжди консультуйтеся зі службами щодо ГЗН та іншими місцевими експертами, які знають про розкриття та реагування на ГЗН у вашому середовищі, перш ніж розпочати роботу з громадою щодо ГЗН.

¹ Зона відповідальності за ГЗН, Міжвідомчі мінімальні стандарти щодо гендерного насильства у програмах надзвичайних ситуацій (2019), с. 49.

Метою цього модуля є підтримка організацій, які працюють з переміщеними особами, для розробки безпечних та ефективних стратегій для обміну інформацією зі спільнотами про:

- що таке ГЗН та різні форми, які воно може приймати;
- вплив і наслідки ГЗН;
- права постраждалих на безпеку, конфіденційність, гідність і добробут; і
- доступні послуги з питань ГЗН, та як і куди жертва може звернутися по допомогу.

Цей модуль містить засоби, які допомагають організаціям дізнатися про потреби громади в інформації щодо ГЗН, а також безпечно та належним чином здійснювати роботу з громадою для просування послуг, орієнтованих на постраждалих від ГЗН.

Що саме сюди входить?

У цьому модулі ви знайдете такі засоби:

- **ЗАСІБ 11:** Оцінка інформаційних потреб громади. Цей засіб містить вказівки щодо того, як безпечно дізнатися, яка інформація потрібна суспільству про ГЗН та пов'язані послуги, а також як цю інформацію можна безпечно та етично поширювати в цьому конкретному контексті.
- **ЗАСІБ 12:** Підходи до роботи з громадою. Цей засіб надає інформацію про підходи передової практики для безпечного та ефективного спілкування зі спільнотами щодо ГЗН та доступних послуг.

ЗАСІБ 11:

Оцінка інформаційних потреб громади

Організації, які обслуговують переміщених осіб та інших людей, які постраждали від гуманітарної кризи, зазвичай поширюють інформацію про те, які послуги доступні в регіоні. Через делікатність і проблеми безпеки, пов'язані з ГЗН, важливо, щоб постачальники послуг дізналися конкретно про потреби в інформації про ГЗН у спільнотах, з якими вони працюють, включно зі стратегіями безпечного та ефективного поширення інформації про послуги, пов'язані з ГЗН, серед різних груп у спільноті.

Цей засіб містить вказівки щодо того, як безпечно дізнатися, яка інформація потрібна суспільству про ГЗН та пов'язані послуги, а також як цю інформацію можна безпечно та етично поширювати в цьому конкретному контексті. У ньому наведено три рекомендовані кроки та контрольний список ключових дій. Співробітники, відповідальні за залучення спільноти, можуть використовувати цей засіб, щоб дізнатися про потреби громади в інформації щодо ГЗН, якщо немає інших джерел інформації.

Важливо відзначити, що цей засіб орієнтований на оцінку поточних знань співтовариства про ГЗН (у тому числі, що це таке, про його вплив та наслідки, а також про права постраждалих від ГЗН); крім того, чи обізнані люди про доступні послуги боротьби з ГЗН у цій галузі. Ви не збираєте жодної інформації, пов'язаної з поширеністю ГЗН у цій галузі чи особистим досвідом ГЗН. Отримання даних про поширеність та/або випадки ГЗН не рекомендується через велику кількість ризиків для безпеки, як це докладно описано в Посібнику МПК з ГЗН (2015, с. 7).¹

¹ Дивіться <https://gbvguidelines.org/>.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ПЕРШ НІЖ РОЗПИТУВАТИ СПІЛЬНОТИ ПРО ГЗН

Організації повинні ставити спільноті питання, пов'язані з ГЗН, лише в тому випадку, якщо необхідна інформація недоступна з іншого джерела. Це зроблено з міркувань етики та безпеки, а також для того, щоб зменшити навантаження на постраждалих від участі в численних оцінках потреб різними суб'єктами.

Перш ніж розпочинати будь-яку діяльність зі збору інформації, яка включає опитування громад про ГЗН, завжди спочатку проконсультуйтеся з суб'єктами ГЗН у вашому контексті, щоб переконатися, що:

- ця діяльність необхідна і дасть нові знання;
- користь від того, щоб ставити людям запитання, пов'язані з ГЗН, переважає ризики; і
- підхід і метод збору інформації відповідають підходу, орієнтованому на постраждалих.

1. Перегляньте, що зараз відомо про ГЗН у вашому регіоні

У більшості контекстів вже буде доступна інформація про досвід ГЗН та потреби жінок, дівчат та інших груп ризику. Тому постачальники послуг повинні спочатку переглянути всю наявну інформацію, щоб дізнатися про:

- поширені форми ГЗН, яких зазнавали різні групи до та під час переміщення;
- доступні послуги для надання допомоги, підтримки та захисту постраждалим від ГЗН, включаючи спеціалізовані послуги ГЗН та орієнтовані на постраждалих послуги з охорони здоров'я, безпеки, захисту, психосоціальні та юридичні послуги, які можуть допомогти постраждалим; і
- будь-яка інформація, яку інші організації та учасники вже надають постраждалим людям про ГЗН та доступні послуги.

Будь-яка інформація, яку інші організації та учасники вже надають постраждалим людям про ГЗН та доступні послуги:

- служби та спеціалісти, які працюють у контексті ГЗН;
- постачальники послуг, які працюють з постраждалими від ГЗН, наприклад, медичні служби;
- суспільні групи, мережі та організації, що представляють права жінок і дітей, людей з обмеженими можливостями, людей з різноманітними SOGIESC, а також права та соціальне забезпечення біженців, шукачів притулку та мігрантів; і
- загальнодоступна література, дослідження, звіти та дані про гендерне насильство в громаді чи серед населення.

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦЬОГО ЗАСОБУ В РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ

У ситуаціях **швидкого переміщення та високої мобільності** ризику, пов'язані з запитаннями про ГЗН, імовірно, посиляться. Крім того, на місцевому рівні може бути менше послуг, доступних у сфері ГЗН. У таких ситуаціях ретельно проконсультуйтеся з місцевими експертами, учасниками та службами, щоб дізнатися про ситуацію з ГЗН, і збирайте інформацію від постраждалих лише у разі крайньої необхідності та тоді, коли ви можете надати інформацію про те, куди звернутися за допомогою у разі розкриття. Для переміщених осіб це вимагатиме вивчення доступних послуг стосовно ГЗН під час переміщення та в місцях призначення.

2. Визначте прогалини в знаннях і складіть план, як безпечно вчитися у спільноти

Якщо після перегляду відомої на даний момент інформації виникне необхідність дізнатися більше про інформаційні потреби громади, пов'язані з ГЗН та послугами з ГЗН, визначте безпечний метод для опитування членів спільноти про те, яка інформація їм потрібна. Це передбачає наступне:

- **Чітко визначте, що вам потрібно знати.** Наприклад, чи потрібно вам знати більше про інформаційні потреби маргіналізованих груп, таких як дівчата-підлітки чи жінки з обмеженими можливостями? Чи потрібно вам знати більше про те, як безпечно та

етично ділитися інформацією, не створюючи ненавмисної негативної реакції? Для того, щоб постраждали від насильства могли приймати обґрунтовані рішення про те, чи повідомляти про ГЗН і кому саме, життєво важливо, щоб їм була надана вся відповідна інформація; це включає інформацію про такі питання, як обов'язкове звітування та їхні законні права та можливості. Отже, яка інформація потрібна, значною мірою залежатиме від контексту; інформаційні потреби людей у ситуаціях швидкого переміщення відрізнятимуться від потреб людей у більш стабільних умовах для біженців.

- **Визначте, як ви будете запитувати членів спільноти про їхні потреби в інформації.** Наприклад, чи достатньо запитати представників спільноти, чи буде необхідно провести низку групових обговорень із різними членами громади?
- **Визначте, які засоби будуть використані.** Наприклад, чи потрібно розробляти чи адаптувати посібники для інтерв'ю чи обговорення?
- **Визначте, хто проводитиме інтерв'ю або сприятиме груповим обговоренням.** Чи мають вони відповідну підготовку та навички організатора? Чи мають вони навички орієнтованого на постраждалих підходу до реагування на розкриття ГЗН? Чи мають вони належні мовні та комунікативні навички, наприклад, для спілкування з учасниками з вадами спілкування?
- **Визначте, які служби існують для реагування на постраждалих, які розкривають факти про ГЗН під час або після інтерв'ю чи групового обговорення.** Хоча ви ніколи не запитуєте членів спільноти про їхній власний досвід насильства, люди все одно можуть прийняти рішення розкрити свій особистий досвід насильства. Переконайтеся, що існує стратегія реагування на будь-яких постраждалих, які розкривають інформацію, включно з тими, хто може опинитися в небезпечній ситуації, наприклад, дитина, яка зазнала сексуального насильства, або жінка, яка стала жертвою торгівлі людьми.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ОЦІНІТЬ УСІ МОЖЛИВІ РИЗИКИ

На цьому етапі важливо **оцінити всі ризики, пов'язані з проханням членів спільноти взяти участь в інтерв'ю чи обговоренні щодо ГЗН.** Наприклад, чи вплине участь у груповому обговоренні на безпеку чи добробут учасників? Чи існують обов'язкові вимоги до звітності, які можуть вплинути на учасників, які розкривають інформацію про ГЗН? Перед тим, як продовжити, необхідно розробити стратегію для зменшення всіх виявлених ризиків.

3. Проводьте інтерв'ю та групові обговорення з представниками громади

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП

Пам'ятайте, що не всі групи ризику ГЗН можуть однаково брати участь в обговоренні своїх інформаційних потреб. Наприклад, дівчата-підлітки, люди з різноманітними SOGIESC, жінки та дівчата, що постраждали від торгівлі людьми, та люди з обмеженими можливостями можуть бути особливо маргіналізованими та такими, що стикаються з певними перешкодами для участі і для доступу до інформації про послуги з ГЗН.

Наприклад, незважаючи на те, що дівчата-підлітки особливо вразливі до ГЗН під час криз, їх часто не розглядають спеціально для надання інформації про послуги. Враховуючи відсутність у них повноважень приймати рішення та обмежений доступ до інформації та послуг, особливу увагу необхідно приділяти навчанню того, як надати дівчатам-підліткам інформацію про послуги, пов'язані з ГЗН. Зв'яжіться з особами, які займаються захистом дітей, щоб зрозуміти доступність підтримки для дітей і підлітків, які постраждали від сексуального насильства та інших форм ГЗН, і дізнатися, як правильно надавати підліткам і опікунам інформацію про послуги відповідно до віку.

Якщо буде отримана оцінка щодо необхідності та безпечності, зустріньтеся з представниками громади та/або проведіть обговорення в фокус-групах з переміщеними особами та іншими постраждалими людьми, щоб визначити, яка саме інформація, пов'язана з ГЗН, їм потрібна. Потім це допоможе вам розробити та розповсюдити інформаційні матеріали про послуги, пов'язані з ГЗН (див. **ЗАСІБ 12**).

Можливо, було б найбільш доцільним провести **особисті бесіди** з представниками громади або певних груп, наприклад, місцевими активістами щодо прав жінок, захисниками людей з обмеженими можливостями та різноманітними SOGIESC, а також службами, які мають досвід боротьби з гендерним насильством.

У разі організації **групових обговорень** склад і зміст обговорень повинні відповідати культурі та відображати потреби різних груп населення, якщо це безпечно. Наприклад, подумайте, як безпечно можна запитувати про інформаційні потреби старших і молодих жінок і дівчат, людей з обмеженими можливостями та з різноманітними SOGIESC. Розгляньте можливість проведення обговорень лише для представників однієї статі, щоб жінки та дівчата почувались у безпеці та вільно обговорювали свої інформаційні потреби, пов'язані з ГЗН. Також подумайте, чи залучати та як залучати маргіналізовані та «невидимі» групи; наприклад, проконсультуйтеся з місцевими ЛГБТІК+ організаціями, щоб визначити, чи і як залучати людей з різноманітними SOGIESC для оцінки їхніх інформаційних потреб. Під час організації групових обговорень візьміть до уваги такі рекомендовані норми:

- Групове обговорення повинно проводитися в комфортній, приватній та безпечній обстановці, із закусками або засобами заохочення, пропонованими на основі місцевих протоколів.
- Візьміть до уваги, що різні групи в межах громади можуть мати різні потреби в інформації, навіть якщо вони живуть в одному місці.
- Завжди шукайте інформовану згоду на участь у групових обговореннях і згоду на запис розмови.
- Хоча документування процесу обговорення є важливим, майте на увазі, що фотозйомка для доповідей або для більш широкого поширення, наприклад через соціальні мережі, може поставити учасників під загрозу, і ніколи не повинна робитися без оцінки ризику та без повної інформованої згоди всіх учасників.
- Завжди повідомляйте людям, що обговорення може включати делікатні теми, що участь є добровільною та що учасники можуть залишити обговорення в будь-який час.
- Переконайтеся, що всі учасники обговорення погоджуються зберігати конфіденційність усіх інших і всього, що ділиться в обговоренні. Важливо домовитися

про конфіденційність на початку обговорення та сказати людям ніколи не ділитися інформацією, яка може бути використана для ідентифікації особи чи групи.

- Ніколи не питайте учасників напряму про їхній власний досвід чи досвід інших людей щодо ГЗН.
- Дітей і молодших підлітків ніколи не можна залучати до групових обговорень або ставити їм будь-які запитання, пов'язані з ГЗН, з метою збору інформації *без спеціального навчання та дуже чіткої етичної перевірки*. Натомість інформацію про проблеми ГЗН стосовно дітей слід отримувати від батьків, опікунів та працівників служб захисту дітей.
- Організатори повинні уважно стежити за учасниками протягом обговорення та належним чином реагувати під час і після обговорення, якщо хтось засмучується. Не організовуйте обговорення ГЗН, якщо один із організаторів або інший член команди не має навичок реакції на емоційний стрес.

Інтерв'ю та групові обговорення мають бути короткими та зосереджуватися на:

1. Інформаційних потребах щодо послуг і підтримки з питань гендерного насильства, а також
2. Стратегіях поширення інформації.

Серед потенційних запитань:

Питання про інформаційні потреби

- Яку інформацію люди вже мають про різні форми ГЗН (наприклад, сексуальне насильство, насильство з боку інтимного партнера, торгівля людьми тощо)? Якої інформації не вистачає?
- Чи мають люди належну інформацію про шкідливі наслідки ГЗН?
- Чи достатньо люди розуміють права постраждалих на безпеку, конфіденційність, гідність і благополуччя?
- Чи мають люди адекватну інформацію про доступні послуги для постраждалих від ГЗН?
- Яка додаткова інформація про ГЗН та доступні послуги була б для них корисною?
- Чи є конкретні прогалини в інформації про ГЗН чи аспекти уразливості для конкретних груп (наприклад, жінок з обмеженими можливостями, людей з різними SOGIESC, дівчаток-підлітків, чоловіків, які пережили ГЗН, етнічних чи релігійних меншин тощо)?

Питання щодо поширення інформації

- Які методи є найбільш корисними для обміну інформацією про послуги з ГЗН (наприклад, друковані матеріали, соціальні мережі та інші онлайн-канали, інформаційні сесії, неформальні бесіди чи інші методи)?
- Чи відрізняються ці методи для різних груп (таких як дівчата-підлітки, жінки та дівчата з обмеженими можливостями, люди з різноманітними SOGIESC, люди з низьким рівнем грамотності тощо)?
- Які найбезпечніші та найефективніші канали розповсюдження інформації про послуги з допомоги постраждалим від ГЗН (наприклад, через постачальників послуг під час консультацій; через плакати чи листівки в громадських місцях надання послуг; через соціальні мережі; через повідомлення в гігієнічних пакетах; через інформацію у притулках; через спеціалізовані послуги для людей з обмеженими можливостями тощо)?

- Чи існують ризики, пов'язані з поширенням інформації про ГЗН (включаючи форми ГЗН, їх наслідки та права постраждалих) і про надання послуг постраждалим від ГЗН загалом? Якщо так, то які вони?
- Чи існують які-небудь ризики, пов'язані з обміном інформацією про ГЗН (включаючи форми ГЗН, їх наслідки та права постраждалих) та послуги, пов'язані з ГЗН, окремим групам (таким як жінки, які зазнали насильства з боку інтимного партнера, жінки та дівчата, що стали жертвами торгівлі людьми, люди з різними SOGIESC тощо)? Якщо так, то які вони?

Запишіть відповіді за допомогою наведеної нижче таблиці. Їх можна адаптувати або налаштувати за потреби.

Контрольний список для оцінки потреб у інформації про ГЗН

- ☐ Проконсультуйтеся зі спеціалістами з ГЗН та іншими відповідними місцевими суб'єктами, щоб визначити, чи потрібно більше знати про пов'язані з ГЗН інформаційні потреби постраждалих людей.
- ☐ Ознайомтеся з наявною актуальною інформацією про ГЗН та доступні послуги, пов'язані з ГЗН.
- ☐ Оцініть та усуньте ризики та потенційні негативні наслідки, пов'язані з опитуванням членів співтовариства про їх потреби в інформації, пов'язані з ГЗН, до проведення будь-яких інтерв'ю чи групових обговорень. Зробіть це:
 - припинивши діяльність, якщо ризик завдати шкоди занадто високий;
 - шляхом зміни діяльності, щоб зменшити або усунути ризик; і
 - маючи план реагування на ризики низького рівня.
- ☐ Переконайтеся, що всі співробітники, які організовують інтерв'ю або групові обговорення з членами спільноти, пройшли підготовку з етичних питань і питань безпеки, пов'язаних із постановкою запитань про ГЗН, а також щодо реагування, зосередженого на постраждалих, на розкриття ГЗН.
- ☐ Розробіть процес отримання інформованої згоди від учасників обговорення, який окреслює мету обговорення, теми для обговорення та конфіденційність.
- ☐ Розробіть план і протоколи реагування на розкриття ГЗН під час або після обговорення, у тому числі для вирішення потреб у захисті постраждалого, якому загрожує серйозна шкода, наприклад, постраждалу дитину чи жертву торгівлі людьми.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Оцінка інформаційних потреб громади

- Для отримання додаткової інформації про питання етики та безпеки, пов'язані зі збором інформації про сексуальне насильство, див. **Рекомендації щодо етики та безпеки для дослідження, документування та моніторингу сексуального насильства в надзвичайних ситуаціях** (ВООЗ, 2007), доступно за адресою: www.who.int/publications/i/item/9789241595681.
- Додаткову інформацію про проведення фокус-групових обговорень див. у **Порадах щодо проведення фокус-групових обговорень**, доступно за адресою: <https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2021/06/FGD-Tips-for-Conducting-FGD.pdf>.

РАМКИ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ СПІЛЬНОТОЮ ПОТРЕБ В ІНФОРМАЦІЇ ПРО ГЗН

Група	Інформаційні потреби, пов'язані з ГЗН	Проблеми та пропозиції щодо обміну інформацією
Діти та батьки/опікуни		
Дівчата-підлітки та молоді жінки		
Дорослі жінки		
Люди з обмеженими можливостями		
Люди з різноманітними SOGIESC		
Етнічні та релігійні меншини		
Чоловіки та хлопчики-підлітки		
Інші категорії людей		

ЗАСІБ 12:

Підходи до роботи з громадою

У ситуаціях переміщення та інших гуманітарних криз організації ведуть роботу з громадою, щоб підвищити обізнаність про гендерне насильство:

- сприяти правам постраждалих від ГЗН на безпеку, конфіденційність, гідність і самовизначення та заохочувати членів громади ставитися до постраждалих, які розповідають їм про це, з повагою та співчуттям;
- дати можливість постраждалим приймати обґрунтовані рішення щодо звернення за допомогою, інформуючи громаду про доступні послуги, орієнтовані на постраждалих, і про те, як до них отримати доступ; і
- дізнатися у спільноти про необхідні потреби та послуги, пов'язані з ГЗН.

Цей засіб містить рекомендації щодо безпечних та ефективних підходів до проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з громадою для підвищення обізнаності про те, що таке ГЗН, його форми та наслідки, права постраждалих і які послуги доступні для підтримки розкриття ГЗН. Він визначає три кроки, які організації можуть зробити, щоб інформувати громади про доступні послуги та сприяти безпечному розкриттю ГЗН серед постраждалих громад. Наприкінці він також містить контрольний список для розробки та впровадження повідомлень для охоплення. Співробітники, відповідальні за роботу з громадою, можуть використовувати цей засіб, щоб переконатися, що громадам безпечно надають інформацію про послуги, пов'язані з ГЗН.

Цей засіб зосереджений на інформаційно-просвітницькій роботі з метою просування прав постраждалих і забезпечення безпечного розкриття інформації та пошуку допомоги.

Постачальники послуг та організації, які зацікавлені в проведенні інформаційно-просвітницьких кампаній і заходів, що виходять за рамки охоплення, описаного в цьому засобі, повинні зв'язатися з суб'єктами ГЗН, щоб дізнатися, як безпечно брати участь і підтримувати ширші заходи з підвищення обізнаності щодо ГЗН. Це пояснюється тим, що заходи з підвищення обізнаності, які не були ретельно розроблені особами з відповідним досвідом, можуть ненавмисно спричинити страждання та шкоду.

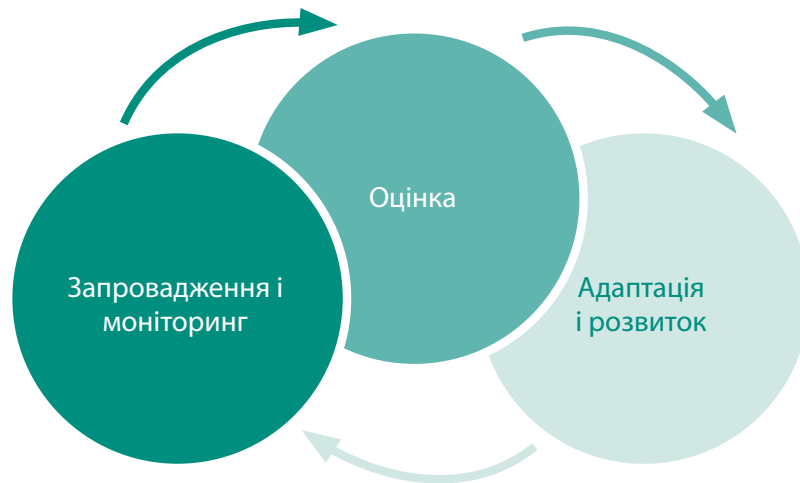

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ГОТУЙТЕСЯ ДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Підвищення обізнаності про те, що таке ГЗН та про доступні послуги, часто призводить до того, що більша кількість постраждалих розкриває факти ГЗН та звертається за допомогою. Це означає, що служби повинні бути готові реагувати на підвищення рівня розкриття інформації та зростання попиту на послуги з догляду, підтримки та захисту для різних типів ГЗН. Наприклад, після підвищення обізнаності в районах, де поширені ці послуги, жінки та дівчата, які стали жертвами торгівлі людьми, можуть шукати допомоги та захисту. Важливо, щоб служби були готові реагувати на розкриття інформації та підтримувати безпеку та захист постраждалих. **Якщо ці послуги недоступні або якщо неможливо надати постраждалим інформацію про те, як отримати необхідну їм допомогу, тоді проводити заходи з поширення інформації в громаді неетично та небезпечно.** Завжди впевнюйтеся, що існують шляхи перенаправлення, зокрема для людей, що переміщуються та можуть мати підвищений ризик ГЗН. Дивіться **Модуль 1, ЗАСІБ 4**, щоб отримати додаткові відомості про встановлення шляхів перенаправлення.

Три кроки для безпечного та ефективного охоплення громади включають:

1. Оцінка існуючих інформаційних матеріалів і стратегій;
2. Адаптація та розвиток повідомлень та інформаційно-просвітницької діяльності; та
3. Моніторинг інформаційно-просвітницької діяльності спільноти.

1. Оцініть наявні інформаційні матеріали та стратегії

Хороший спосіб оцінити наявні інформаційні матеріали та комунікаційні стратегії вашої організації полягає у проведенні обговорення з персоналом для (1) перегляду комунікаційних матеріалів, які служба вже використовує, та (2) оцінки їх відповідності та ефективності для обміну інформацією з питань, пов'язаних з ГЗН. Для того, щоб зробити це:

- **Зберіть наявні комунікаційні матеріали перед обговоренням.** Попросіть співробітників зібрати всі приклади наявних інформаційних та освітніх матеріалів, щоб їх можна було переглянути групою.
- **На початку обговорення поділіться наведеними нижче міркуваннями належної практики, які повинні ґрунтуватися на інформаційних матеріалах, пов'язаних із гендерним насильством.**
 - *Розглянемо різні ідентичності та здібності.* Люди, які постраждали від гуманітарних криз, мають різні особистості та здібності. В ці поняття входить різноманіття з точки зору віку, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації, соціального та етнічного походження, мов, рівня освіти, складу сім'ї, здібностей та вад тощо. Інформація має бути якомога більш всеохоплюючою, забезпечуючи відображення різних груп жінок, дівчат та людей із ризиком постраждати від ГЗН, включаючи представників всіх вікових груп, відповідних етнічних груп, людей з різними вадами та різноманітними SOGIESC, у повідомленнях для громади.
 - *Пам'ятайте про соціальні та культурні норми, що стосуються ГЗН.* Соціальні та культурні норми формують переконання, ставлення та поведінку щодо ГЗН, розкриття та звернення за допомогою. Вони можуть відрізнятися між приймаючими громадами та переміщеними особами, а також усередині громади чи населення. Інформація має відповідати культурним особливостям та водночас підтримувати

позитивні норми, які сприяють переконанням і поведінці, зосередженим на постраждалих.

- *Враховуйте обставини і характер переміщення.* Те, чи є люди біженцями, шукачами притулку, внутрішньо переміщеними особами, репатріантами, мігрантами чи перебувають в країні транзитом, впливає на їхній досвід ГЗН, види необхідної інформації та їхній доступ до послуг. Переміщення людей залежить від обставин та може швидко розвиватися та змінюватися. Наприклад, закриття кордону або зміна політики країни щодо біженців, шукачів притулку чи мігрантів може вплинути на тип інформації, пов'язаної з ГЗН, яка потрібна людям, а також на найкращі способи її передачі.
- *Враховуйте потреби в юридичній підтримці та захисті.* Різні групи біженців, шукачів притулку, внутрішньо переміщених осіб та мігрантів стикаються з різними правовими обставинами та соціальною та економічною незахищеністю. Це може вплинути на те, яка інформація є найбільш корисною для різних людей і як її безпечно передавати.
- *Враховуйте всі ризики запобігання небезпечних ситуацій, безпеки та захисту.* Різноманітні групи людей стикаються з різними ризиками запобігання небезпечних ситуацій, безпеки та захисту, тому їм потрібна інформація, адаптована до їхніх фізичних, соціальних, правових та інших потреб у захисті. Наприклад, жінки-мігрантки без супроводу можуть зіткнутися з особливими ризиками, пов'язаними з торгівлею людьми, а люди, які тікають від збройного конфлікту, можуть зіткнутися з особливими ризиками, пов'язаними з сексуальним насильством. Ці ризики та відповідні потреби можуть змінюватися на різних етапах кризи чи переміщення, і вони впливають на те, яка інформація і для яких осіб є найбільш корисною, та як її безпечно передавати.
- **Роздайте кожному учаснику аркуш «Обговорення під час оцінки комунікаційних стратегій щодо ГЗН».**
- **Сприяйте керованій дискусії.** Попросіть учасників переглянути інформаційні ресурси, розглянути та відзначити, як ці ресурси стосуються різних обговорень, перелічених у робочому аркуші. Наприклад, чи пропагують ресурси здорові або шкідливі соціальні норми стосовно статі? Чи підходять вони для різних груп, які ви обслуговуєте? Скористайтеся підказками для обговорення, запропонованими нижче в посібнику організатора, щоб почати обговорення щодо покращення деяких ресурсів.

Обговорення під час оцінювання комунікаційних стратегій щодо ГЗН

АРКУШ ДЛЯ УЧАСНИКА

Обговорення щодо населення та обставин	Як поточні матеріали висвітлюють це обговорення?	Які зміни необхідно внести, щоб матеріали краще відповідали цьому обговоренню?	Поширення ідей
Різні ідентичності та здібності			
Соціальні норми щодо ГЗН			
Обставини і характер переміщення			
Потреби в юридичній підтримці та захисті			
Ризики запобігання небезпечних ситуацій, безпеки та захисту			

Обговорення під час оцінювання комунікаційних стратегій щодо ГЗН

ПОСІБНИК ДЛЯ ОРГАНІЗАТОРА

Як поточні матеріали висвітлюють це обговорення?	Які зміни необхідно внести, щоб матеріали краще відповідали цьому обговоренню?	Поширення ідей
Обговорення щодо населення та обставин		Хто є цільовою аудиторією та яким є спосіб їхнього переміщення? Чи ефективно ми зараз охоплюємо ці групи? Де вони можуть бути в безпеці та надійно доступними? Які потенційні партнери працюють у цих місцях і просторах?
Різні ідентичності та здібності		
Чи підходять вони, враховуючи різноманітність особистості та здібностей, вік, соціальну та етнічну приналежність, сексуальну орієнтацію, гендерну ідентичність, освіту та економічні обставини, склад сім'ї, мови, здібності тощо?	- Визначте та використовуйте місцеві терміни, які використовуються різними групами населення для позначення статі, частин тіла, гендерного насильства тощо (тобто відповідно до різноманіття у віці, мовах та культурних прикметах). - Використовуйте графічні форми, такі як картинки, комікси, карти чи інші ілюстрації. - Пропонуйте інформацію, яку легко запам'ятати.	
Соціальні норми щодо ГЗН		
Are they appropriate given harmful and healthy social norms around gender, GBV and sexual and reproductive health?	- Визначте та застосовуйте місцеві терміни, які використовуються різними групами для позначення статі, частин тіла та гендерного насильства. - Сформулюйте ГЗН з точки зору здоров'я та благополуччя. - Зауважте, що ГЗН може набувати різних форм і ніколи не є прийнятним; наприклад, жінки, діти та чоловіки можуть зазнавати сексуального насильства, і це може мати серйозні наслідки для фізичного та психічного здоров'я, безпеки та благополуччя. - Зверніть увагу, що незалежно від того, що трапиться з будь-якою особою, вона ніколи не буде винною і матиме право на допомогу. - Включення конкретних послуг для людей різноманітних SOGIESC разом з іншими постачальниками послуг і використання безпечних та толерантних фраз, яку порадили помічники.	
Обставини і характер переміщення		
- Чи доречні вони, враховуючи швидкі та мінливі моделі руху, що розвиваються? - Чи доречні вони з огляду на різні профілі переміщених осіб, різні інформаційні потреби біженців, осіб, які шукають притулку, внутрішньо переміщених осіб, репатріантів, осіб, які перебувають у дорозі, та мігрантів?	- Розкажіть про ГЗН загалом, зазначивши, що воно може приймати різні форми і ніколи не може бути прийнятним. - Коротко узагальніть юридичні права (включаючи захист, охорону здоров'я, імміграцію, притулок та інші права). - Зверніть увагу на національні гарячі лінії. - Зверніть увагу на послуги, доступні в інших місцях, наприклад у пунктах транзиту та запланованих пунктах призначення. - Презентуйте стратегії піклування про себе. - Зверніться до юридичних експертів, щоб визначити ключові відмінності в законних правах відповідно до статусу переміщеної особи. - Зверніть увагу на права та ресурси як усередині країни, так і за її межами.	
Потреби в юридичній підтримці та захисті		
Чи доречні вони з огляду на правову та соціальну незахищеність та потреби у захисті вказаних груп та окремих осіб?	- Зверніться до законних прав на захист, охорону здоров'я, імміграцію, притулок тощо. - Оформіть послуги, пов'язані з ГЗН, доступні як громадянам, так і негромадянам.	
Ризики запобігання небезпечних ситуацій, безпеки та захисту		
- Чи доречні вони з огляду на ризики фізичного ГЗН у різних груп і потреби безпеки? - Як вони змінюються під час фаз переміщення?	- Визначте послуги, зосереджені на постраждалих, підкреслюючи конфіденційність і самовизначення. - Пропонуйте інформацію, яку легко запам'ятати. - Зверніть увагу на доступні гарячі лінії та служби онлайн-повідомлень і підтримки. - Включіть інформацію про послуги, доступні в дорозі та пунктах призначення.	

2. Адаптуйте і розробіть повідомлення та інформаційні заходи

ПОРАДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ЦЬОГО ЗАСОБУ В РІЗНИХ КОНТЕКСТАХ

У ситуаціях **швидкого переміщення та високої мобільності** місцеві організації та представники громади є найкращим місцем для надання порад щодо найефективніших стратегій безпечного обміну інформацією з різними групами про доступні служби підтримки ГЗН. Завжди спочатку проконсультуйтеся з суб'єктами ГЗН у вашому контексті, щоб дізнатися, які заходи вже проводяться. Це потрібно робити з міркувань етики та безпеки, щоб переконатися, що інформаційна діяльність відповідає підходу, орієнтованому на постраждалих, і не завдає випадкової шкоди.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ РІЗНИХ ГРУП

У багатьох контекстах і для різних груп існують значні перешкоди для доступу до інформації про гендерне насильство і вжиття заходів у зв'язку з такою інформацією. Для деяких окремих осіб і груп доступ до інформації може залежати від інших осіб, які можуть або підтримувати їх, або перешкоджати в отриманні інформації та діях відповідно до неї. Наприклад, постраждалі люди з обмеженими можливостями можуть залежати від осіб, які здійснюють догляд за ними, в плані доступу до інформації та послуг; також, діти і підлітки, які пережили насильство, можуть залежати від батьків і осіб, які здійснюють догляд. Жертви торгівлі людьми також можуть мати обмежений доступ до інформації про послуги з боротьби з гендерним насильством.

Доступ до інформації та послуг також визначається віруваннями та нормами спільноти, такими як ті, що підтверджують, що чоловіків або працівників секс-бізнесу не можуть зґвалтувати або що чоловіки мають право застосовувати насильство щодо своїх партнерів.

Тому при розробці інформаційних підходів вкрай важливо ретельно продумати, як безпечно подолати бар'єри, з якими можуть зіткнутися різні групи осіб, які пережили ГЗН, при отриманні доступу до інформації та вжиття заходів на її основі.

Використовуйте відгуки, отримані на кроці 1, а також інформацію, зібрану в ході інтерв'ю та обговорень з членами спільноти (див. **ЗАСІБ 11**), щоб:

- розробляти відповідні повідомлення та інформаційні матеріали; і
- розробляти заходи для охоплення громади.

Розробка повідомлень та інформаційних матеріалів

Вирішуючи, якою інформацією поділитися про послуги, пов'язані з ГЗН, щоб забезпечити безпечне розкриття ГЗН, зверніть увагу на:

- *Бар'єри, з якими стикаються різні групи в доступі до інформації.* Наприклад, постраждалі з обмеженими можливостями або підлітки можуть не мати вільного доступу до послуг або громадських місць, і бути залежними від інших людей щодо доступу до інформації. Зверніться до осіб, які мають глибокі знання про досвід і обставини різних груп у спільноті щодо доступу до інформації.

- *Цільові групи для отримання інформації, окрім постраждалих.* Особи, які пережили досвід ГЗН, можуть повідомляти про це громадським і релігійним лідерам, членам родини, друзям та іншим членам спільноти, яким вони довіряють, і шукати підтримки у них. Переконайтеся, що ви дізналися про інформаційні потреби членів спільноти, яким постраждалі можуть розповісти про ГЗН або які можуть викликати занепокоєння щодо того, що хтось зазнав ГЗН, і вирішіть їх. Наприклад, діти можуть прямо не повідомляти про те, що вони зазнали жорстокого поводження, але батьки, опікуни, медичні працівники, вчителі чи інші особи можуть занепокоїтися благополуччям або безпекою дитини; за таких обставин ця особа потребує інформації про те, що робити, щоб допомогти дитині отримати доступ до догляду, підтримки та захисту. Тому дуже важливо надавати різним групам людей у спільноті інформацію про реакцію на розкриття, зосереджену на потерпілих, щоб виховати підтримуюче ставлення та поведінку, які підтримують безпеку, конфіденційність і самовизначення постраждалих від ГЗН, які розкривають інформацію іншим у спільноті.
- *Попереднє тестування повідомлень та інформаційних ресурсів.* Важливо попередньо протестувати інформаційні ресурси з членами спільноти, щоб переконатися, що вони актуальні, відповідні, ефективні та безпечні.

Існують ключові елементи, які роблять інформаційні повідомлення для спільноти ефективними. Розробляючи інформаційні матеріали про ГЗН, переконайтеся, що вони:

- *Зрозумілі:* Дотримуйтеся простих формулювань та значень повідомлення.
- *Легкі для читання/слуху/розуміння:* Зображення мають бути чіткими та відповідними для культури, із використанням загальних слів.
- *Орієнтовані на дії:* Подумайте, як передане повідомлення допоможе спільноті, жінкам і дівчатам, а також жертвам ГЗН зрозуміти, як собі допомогти.
- *Конкретні:* Додайте інструктивні деталі, наприклад, де і як отримати допомогу.
- *Позитивні:* Проілюструйте позитивні дії та ставлення; не заступайтеся, не ганьбьте і не зображайте людей у негативному ключі.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: БЕЗПЕКА ПОНАД УСЕ

Безпека завжди має бути першочерговим фактором під час розробки повідомлень і методів охоплення спільноти. Завжди оцінюйте, як певні повідомлення можуть сприйматися різними членами спільноти — і, де це необхідно, озброєними групами — і що це може означати для персоналу, жінок, дівчат та інших. Необхідно зважити ризики та вигоди від обміну різними видами інформації про послуги для постраждалих від ГЗН. Наприклад, у деяких контекстах жінкам і дівчатам може бути заборонено зустрічатися групами; або, можливо, безпечніше адаптувати обмін повідомленнями для спілкування з невеликими групами жінок, ніж проводити більш масштабні інформаційні кампанії. Завжди звертайтеся до представників спільноти та керуйтеся досвідом осіб, які мають глибокі знання про спільноту та різноманітний досвід, щоб переконатися, що не створюються додаткові ризики.

Проектування інформаційних заходів

Підходи та методи роботи зі спільнотою відрізняються залежно від контексту, культури та цільової групи. Розробляючи комунікаційну стратегію, враховуйте цільові аудиторії, наявні ресурси та методи поширення інформації про послуги з ГЗН.

Важливо розглянути, які комунікаційні методи та підходи потрібні, щоб різноманітні групи жінок, дівчат та інших осіб мали максимально доступний шлях до інформації. Підходи можуть включати:

- Розміщення плакатів, настінних інформаційних джерел, брошур, наклейок та інших письмових чи візуальних матеріалів у громадських місцях, у тому числі в зонах очікування, офісах чи притулках.
- Зустрічі в малих групах або організовані групові обговорення.
- Розповсюдження інформації в усній формі в місцях роздачі їжі чи інших ресурсів або в зонах очікування для таких служб, як, наприклад, клініки.
- Включення інформації в упаковки непродовольчих товарів, таких як гігієнічні або доглядові набори, гігієнічні матеріали та матеріали для догляду за гігієною менструального циклу.
- Обмін інформацією в Інтернеті через соціальні мережі та веб-сайти.
- Громадські театральні та драматичні вистави на ринках та в інших громадських місцях.

Ідеї та приклади з різних контекстів наведено нижче, але вони не є остаточними — вчіться в інших і будьте креативними!

Розміщення наочних матеріалів у громадських місцях

Місця, де люди збираються, наприклад, зони очікування в службах або відкриті зони, де люди залишаються, живуть, працюють або мають доступ до послуг, зазвичай використовуються для надання інформації біженцям, шукачам притулку, мігрантам та іншим постраждалим людям. Нижче наведено приклади того, як загальні зони використовуються для передачі інформації про міграцію або процес надання притулку в Гватемалі та Мексиці.

Мурали на стінах притулків для мігрантів в південній частині Мексики. (Casa del Caminante J'tatic Samuel Ruiz, Palenque, La 72 Shelter, Tenosique). Фотограф: Kim Thuy Seelinger.

Громадські місця також можуть бути ефективним місцем для обміну інформацією про послуги, пов'язані з гендерним насильством. Способи обміну інформацією про послуги з гендерного насильства включають:

- Створення спеціалізованих плакатів щодо ГЗН з інформацією про те, де безпечно говорити про ГЗН і шукати допомоги. Подумайте, як включити інформацію про інклюзивні послуги, орієнтовані на підлітків, людей з обмеженими можливостями та ЛГБТІК+.
- Використання настінних інформаційних джерел. Настінні інформаційні джерела можна використовувати в будь-якому контексті, якщо є відповідні місця та ресурси. Подумайте, як зобразити різні групи людей і сценарії на різних настінних інформаційних джерелах.
- Демонстрація брошур або листівок про існуючі послуги, пов'язані з ГЗН, у місцях, де постраждалі можуть їх побачити.

При створенні плакатів, настінних інформаційних джерел та інших візуальних матеріалів для розміщення в громадських місцях, враховуйте:

- яка інформація/повідомлення потрібні людям і як найкраще їх передати;
- де можна розмістити плакати, настінні інформаційні джерела та інші візуальні матеріали;
- аудиторія та стиль візуальних матеріалів;
- вартість розробки та експонування матеріалів; та
- існуючі матеріали, які також можна розповсюджувати для підтримки пошуку допомоги, такі як брошури або картки про послуги.

ВИКОРИСТАННЯ НАСТІННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ У КІБЕРА, НАЙРОБІ

У Найробі, Кенія, Центр освіти та інформування про права (CREAW) встановив освітні настінні інформаційні джерела по всіх нетрях Кібера. Настінні інформаційні джерела, розповсюджені по всій території, зображували різні сценарії, пов'язані з ГЗН. Останній блок на кожному джерелі містив інформацію, включно з номерами телефонів, за якими постраждалі могли отримати підтримку або повідомити в поліцію. Підхід був яскравим, простим для розуміння та помітним для всіх членів спільноти Кібера.

Мурали в Центрі освіти та інформування про права (CREAW) в Кібери, Найробі, Кенія, де зображено шлях турботи і процесу перенаправлення постраждалого від сексуального насилля хлопчика. Фотограф: Kim Thuy Seelinger.

Організація групових обговорень

Організація обговорень у малих групах серед членів спільноти може бути ефективним способом для підвищення обізнаності про ГЗН та про послуги, пов'язані з ГЗН, а також розкриття фактів ГЗН. Групові обговорення також можуть допомогти постачальникам послуг оцінити рівень знань або поінформованості про проблему в групах, які вони обслуговують. Обговорення можна проводити в притулках, приймальних центрах, безпечних місцях, лікарнях, клініках та інших місцях.

Використання **«відкритих історій»** може надати спосіб дослідити переконання людей і надати для обговорення делікатні теми. У методі «відкритої історії» організатори створюють вигадану історію, яка відображає загальний досвід або реальність жінок чи інших людей у контексті. Розповідаючи історію учасникам, вони пропускають початок, середину чи кінцівку розповіді. Потім учасники обговорюють відсутню частину історії, за потреби ставлячи конкретні запитання. Цю діяльність найкраще розгортають двоє: головний «оповідач» і «гід», який може задавати запитання та допомагати учасникам заповнювати прогалини. Незважаючи на те, що цей метод часто використовується в якості дослідження, його можна легко адаптувати для спонукання до обговорення складних тем без тиску та у формі співпраці. Розповіді та запитання також можуть створити можливість для організаторів заповнити прогалини важливою інформацією, підвищуючи обізнаність аудиторії. *Примітка: ця діяльність може викликати занепокоєння серед учасників, а також може спонукати до розкриття під час або після сесії. Тому цю діяльність мають проводити лише люди, які володіють як знаннями про ГЗН (включаючи те, що безпечно та доречно обговорювати в групі), так і навичками реагування на емоційний стрес та факти розкриття.* Завжди починайте цю діяльність із попередження учасників про те, що ви збираєтеся обговорювати делікатні питання, які можуть викликати у людей занепокоєння, і дайте людям можливість не брати участі в обговоренні або піти в будь-який момент. Переконайтеся, що у вас є інформація та ресурси для підтримки кожного, хто розкриває ГЗН.

Використання драми чи вистав театру в спільноті

Спираючись на описані вище організовані обговорення, театральні заходи можуть бути ефективним способом залучення членів спільноти до обговорення ГЗН та поширення інформації про доступні послуги та підтримку. Вистави можна проводити як групову діяльність у різних місцях, наприклад у притулку, в зоні очікування служби, на ринку чи в іншому громадському місці. Вистава може бути особливо добрим підходом до роботи з дітьми, людьми з низьким рівнем грамотності або людьми, які не мають доступу до цифрових засобів чи ресурсів.

Під час використання драматичних вистав актори (зазвичай співробітники або волонтери) готують коротку сценку чи виставу, що зображує конкретну проблему. Після або іноді під час вистави організатори ведуть обговорення історії та діляться головною ідеєю, щоб повідомити аудиторії про те, де знайти додаткову інформацію чи допомогу.

ВИКОРИСТАННЯ ВИСТАВИ ДЛЯ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ В ЛІКАРНІ МОНРОВІЇ, ЛІБЕРІЯ

Щоб уникнути стигматизації пацієнтів і підвищити обізнаність про ГЗН та доступні послуги підтримки, команда клініки ГЗН у лікарні Redemption Hospital показувала вистави в головній приймальні лікарні. Раз на тиждень актори збиралися посеред зони очікування та розігрували міні-історії, присвячені таким проблемам, як домашнє насильство, намагаючись уникати графічних або насильницьких зображень, особливо в присутності дітей. Люди, які чекали зустрічей або відвідували родичів, збиралися навколо, дивилися виставу та ділилися своїми думками опісля.

Співробітники клініки завершували кожну виставу, оголошуючи відповідну інформацію за змістом: «Якщо хтось із ваших знайомих має ці проблеми, їм може знадобитися медична допомога чи консультація. Повідомте їм, що вони можуть прийти до цієї лікарні та сказати працівниці на вході, що їм потрібно зустрітися з групою з гендерних питань. Їм не потрібно записуватися заздалегідь, а сама зустріч є приватною».

3. Моніторинг інформаційної діяльності спільноти

Завжди контролюйте комунікаційну діяльність щодо ГЗН під час і після інтеграції, щоб переконатися, що:

- вони ефективно передають призначені ідеї; і
- вони випадково не створюють ризиків і не завдають шкоди окремим особам чи групам.

Див. **Модуль 4** для отримання додаткової інформації про моніторинг.

Контрольний список для розробки та впровадження повідомлень, матеріалів і заходів для інформаційно-роз'яснювальної роботи

- ☐ Проконсультуйтеся з відповідними експертами, щоб переконатися, що повідомлення, матеріали та заходи, пов'язані з ГЗН, адаптовані до різноманітних обставин і потреб різних груп, особливо найбільш маргіналізованих.
- ☐ Завжди попередньо перевіряйте повідомлення, матеріали та заходи щодо боротьби з ГЗН, щоб переконатися, що вони ефективні та передають правильну інформацію.
- ☐ Переконайтеся, що повідомлення, матеріали та заходи передають переконання та поведінку, зосереджені на постраждалих, і випадково не нормалізують ГЗН чи звинувачують постраждалих.
- ☐ Надайте конкретні пропозиції, щоб допомогти членам спільноти — особливо тим, кому можуть розкритися постраждалі — реагувати на постраждалих без засудження, зі співчуттям та підтримкою.
- ☐ Завжди відстежуйте ефективність інформаційних матеріалів та інформаційно-роз'яснювальної діяльності та переконайтеся, що вони ненавмисно не створюють ризиків і не завдають шкоди окремим особам чи групам.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Робота з громадою

- Для отримання додаткової інформації про адаптацію та використання інформаційних, освітніх і комунікаційних матеріалів (IEC) для того, щоб вони стали зрозумілими людям з обмеженими можливостями, дивіться **Розвиток потенціалу для включення людей з обмеженими можливостями в програми боротьби з насильством за статтю в гуманітарних умовах: Засіб 7 – Доступні інформаційні, освітні та комунікаційні (IEC) матеріали** (МЧХ і ВЧХ, 2015), доступно за адресою: <https://reliefweb.int/report/world/building-capacity-disability-inclusion-gender-based-violence-programming-humanitarian>.
- Для отримання додаткової інформації про спілкування з дівчатами-підлітками в дорозі див. розділ 3 в матеріалі: **Робота з дівчатками-підлітками, які пережили гендерне насильство в дорозі: Керівництво для постачальників послуг** (ЮНІСЕФ, VOICE (Організація з допомоги жертвам інцесту) і Response 4 Venezuelans, 2020), доступно за адресою: www.unicef.org/lac/media/30266/file/Working%20With%20Adolescent%20Girl%20GBV%20Survivors%20On%20The%20Move.pdf.
- Для отримання додаткової інформації про передові комунікаційні матеріали для формування розуміння спільнотою досвіду жінок щодо ГЗН дивіться Посібник «**На її місці**» (Мережа запобігання ГЗН), інтерактивну діяльність, яка дає жінкам і чоловікам можливість «побути на місці» жінки, яка зазнає насильства, і створює простір для глибших роздумів і обговорень про підтримку постраждалих і запобігання насильству щодо жінок. Доступно за адресою: <https://preventgbvafrica.org/in-her-shoes/in-her-shoes-toolkit/>

Моніторинг для навчання

Огляд

Постійне обмірковування та навчання є критично важливим компонентом формування належної практики щодо спроможності організацій і працівників безпечно та належним чином підтримувати розкриття ГЗН. Структурований процес моніторингу може допомогти організаціям систематично обмірковувати, вивчати, адаптувати та вдосконалювати свої операції та практики щодо підтримки розкриття ГЗН. Моніторинг виконання вказівок і дій у цьому Посібнику важливий для:

- посилення навчання й удосконалення організацій і практиків шляхом генерування ідей, уроків і рекомендацій зацікавлених сторін;
- виявлення та усунення ненавмисних наслідків або ризиків, які можуть виникнути в результаті втручання, пов'язаного з ГЗН;
- допомога в просуванні прозорості та підзвітності перед користувачами послуг та іншими зацікавленими сторонами;
- генерування доказів та об'єктивної інформації, щоб дозволити керівникам та іншим зацікавленим сторонам приймати обґрунтовані рішення та коригувати процеси та практики, запроваджені для підтримки розкриття ГЗН; і
- генерування знань, якими можна поділитися з іншими.

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ЩО ТАКЕ МОНІТОРИНГ?

Моніторинг – це систематично проведена оцінка. Моніторингова діяльність аналізує рівень досягнення як очікуваних, так і неочікуваних результатів шляхом вивчення процесів, контекстуальних факторів і причинно-наслідкових зв'язків. Процес моніторингу завжди має бути спрямований на надання достовірної, корисної та заснованої на фактах інформації, яка включає висновки, рекомендації та уроки щодо процесів прийняття рішень організацією.

Мета цього модуля полягає в тому, щоб надати керівництво та практичні засоби, які допоможуть організаціям спланувати та реалізувати процес моніторингу для навчання для підтримки безперервного аналізу, навчання та вдосконалення організації та практиків. Цей модуль містить засоби для підтримки організацій для:

- плану проведення моніторингу; і
- проведення структурованого моніторингу для постійної оцінки впровадження інструкцій і практик, викладених у цьому Посібнику.

Що саме сюди входить?

У цьому модулі ви знайдете такі засоби:

- **ЗАСІБ 13: Планування процесу моніторингу.** Цей засіб надає інформацію, яка допоможе спланувати та встановити структуру моніторингу для Посібника.
- **ЗАСІБ 14: Створення інформаційної панелі моніторингу.** Цей засіб містить п'ять кроків для встановлення процесу моніторингу, щоб допомогти налагодити діяльність організації відповідно до мінімальних очікуваних стандартів і методичних рекомендацій, викладених у цьому Посібнику.

ЗАСІБ 13:

Планування процесу моніторингу

Цей засіб надає інформацію, яка допоможе створити структуру моніторингу для Посібника. Він спрямований на підтримку організаційних менеджерів і персоналу, які відповідатимуть за моніторинг прогресу організації та навчання під час впровадження вказівок і дій, викладених у засобах. Як і у випадку з іншими засобами в Посібнику, інформацію та вказівки слід адаптувати до потенціалу та контексту організації. Адаптуючи засоби, завжди запитуйте: «Що краще працює для нас і для спільнот, які ми обслуговуємо?»

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: ЕТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО МОНІТОРИНГУ ВТРУЧАНЬ ЩОДО ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА¹

Етичні принципи мають вирішальне значення при проведенні моніторингу та оцінці втручань, пов'язаних з ГЗН, щоб звести до мінімуму ризик заподіяння шкоди всім залученим: учасникам, групам зі збору даних та іншим. Наведені нижче принципи базуються на підході, орієнтованому на постраждалих, з пріоритетними правами, потребами та уподобаннями учасників та прагненням розширити свої можливості. Принципи допомагають гарантувати, що процеси моніторингу поважають автономію учасників, їх право і здатність приймати власні рішення про участь і про те, якою інформацією вони діляться.

- 1. Забезпечте охорону і безпеку для всіх людей, які беруть участь у моніторингу** — від учасників проєкту до груп збору даних і більш широкій спільноти.
- 2. Мінімізація ризику і шкоди** — команда повинна подбати про те, щоб заходи з моніторингу не заподіяли шкоди. Докладіть зусиль для аналізу ризику і розробки стратегій його зниження.
- 3. Максимізація вигоди** – процес моніторингу повинен бути спрямований на розширення можливостей всіх зацікавлених сторін, що беруть участь в процесі на всіх етапах, шляхом вираження їх думок.
- 4. Забезпечте приватність та конфіденційність учасників у будь-який час** і завжди отримуйте інформовану згоду від учасників.
- 5. Ретельно обирайте всіх членів команди** і переконайтесь, що вони отримали навчання та підтримку.
- 6. Застосуйте додаткові заходи безпеки**, якщо моніторинг залучає дітей віком до 18 років.

Завжди консультируйтесь з експертами та організаціями щодо ГЗН, перш ніж розпочинати моніторинг. **Дивіться Посилання на додаткову інформацію та ресурси** в кінці цього засобу, щоб отримати додаткову важливу інформацію та вказівки щодо етичних і безпечних аспектів моніторингу заходів, пов'язаних із ГЗН.

¹ Адаптовано з «Діти війни в Канаді», «Моніторинг та оцінка програм по боротьбі з гендерним насильством в умовах обмеженого доступу» (2020).

Щоб спланувати процес моніторингу, відповідний персонал та інші зацікавлені сторони повинні розглянути та погодити:

- **ЩО** буде відстежуватись;
- **ХТО** відповідатиме за нагляд за процесом, хто має брати участь та інші ключові учасники;
- **КОЛИ** відбуватиметься збір даних; і
- **ЯК** дані будуть збиратися та використовуватися.

Що потрібно моніторити?

Рекомендується моніторити виконання всіх вказівок і дій, викладених у цьому Посібнику. Контрольні списки в кожному модулі можна використовувати для моніторингу конкретних практик, а також прогресу в напрямку:

- Створення безпечного та сприятливого середовища для розкриття фактів ГЗН (запропоновані стандарти та вправи для моніторингу викладені в контрольному списку в **Модулі 1, ЗАСІБ 5**).
- Знання та навички постачальника послуг щодо підтримки постраждалих (запропоновані стандарти та вправи для моніторингу викладені в контрольному списку в **Модулі 2, ЗАСІБ 6**).
- Інформаційно-роз'яснювальна діяльність у спільноті (запропоновані стандарти та вправи для моніторингу викладені в **Модулі 3, ЗАСОБИ 11 та 12**).

Хто має проводити моніторинг та брати у ньому участь?

Процес моніторингу Посібника повинен очолити керівник групи, який не бере безпосередньої участі у впровадженні вказівок і дій Посібника. Керівник групи повинен мати глибоке розуміння Посібника, мети та змісту кожного модуля. Від тих, хто здійснює моніторинг, не очікується експертності або попереднього досвіду проведення подібного процесу; проте їм потрібні знання та навички роботи з даними. Хоча вибір штатного співробітника для керівництва моніторингом може бути економічно ефективним, важливо пам'ятати, що здійснення моніторингу створює збільшення робочого навантаження. Цього керівника групи має підтримувати інший персонал, який може допомогти здійснити конкретні заходи моніторингу.

Переконайтеся, що керівник групи:

- добре розуміє Посібник, його призначення та зміст;
- є постійним співробітником або не залишить свою роль у короткостроковій перспективі — це допомагає забезпечити безперервність процесу моніторингу та розвитку організаційної спроможності;
- володіє відповідними навичками для інтеграції заходів моніторингу в процеси управління організаційними програмами; і
- розуміє етичні аспекти проведення заходів моніторингу, включаючи приватність даних, конфіденційність та етичний і безпечний обмін даними, серед іншого. Для отримання додаткової інформації дивіться Посилання на додаткову інформацію та ресурси в кінці цього Посібника.

Усі зацікавлені сторони повинні бути запрошені до участі в моніторингу. Важливо залучати різноманітні зацікавлені сторони із самого початку, оскільки їхня участь може мати вирішальне значення для успішного моніторингу та навчання. Розгляньте можливість залучення зацікавлених сторін, які мають певні технічні навички, тих, хто має прямий чи опосередкований досвід впровадження Посібника, а також людей, які можуть мати рекомендації чи вплив на використання результатів моніторингу для впливу на дії чи прийняття рішень. Якщо це безпечно та доцільно, подумайте, як залучити користувачів послуг як зацікавлених сторін, оскільки вони мають добрі можливості для визначення умов, потреб або змін, необхідних для посилення програмування.

Коли слід проводити моніторинг?

Щоб використовувати моніторинг для навчання та адаптації шляхом створення циклу зворотного зв'язку, потрібен систематичний процес моніторингу. Існує гарний баланс між досить частим моніторингом, щоб постійно адаптувати практику організації, і не надто частим моніторингом, щоб персонал сприймав процес як обтяжливий і, отже, неохоче брав у ньому участь. Питання, які можуть допомогти визначити, як часто слід проводити моніторинг, включають:

- **Як швидко організація впроваджує зміни?** Якщо організація зазвичай впроваджує зміни та адаптації швидко, збір та аналіз даних кожні чотири місяці може бути доцільним для забезпечення потрібної кількості інформації для організаційного навчання та адаптації. З іншого боку, якщо для того, щоб співробітники засвоїли нову практику, зазвичай потрібен довший період часу, подумайте про планування процесу моніторингу кожні 6-12 місяців.
- **Наскільки велика організація?** Розмір команди може вплинути на час, потрібний для здійснення моніторингу, і тому може бути важливою змінною у визначенні частоти збору даних.
- **Яке навантаження на керівника групи?** Проведення моніторингу є додатковою роллю та вимагає багато часу. Важливо розподілити час моніторингу таким чином, щоб збалансувати обов'язки та робоче навантаження керівника групи та іншого співробітника протягом року.
- **Яку вигоду організація може отримати від часу проведення моніторингових заходів?** Впровадження засобів моніторингу може бути пристосовано до підтримки інших заходів організації. Наприклад, якщо організація проводить діяльність з моніторингу перед щорічними сесіями стратегічного планування, уроки та рекомендації, отримані під час моніторингу, можуть бути використані для підтримки планування. Крім того, дані моніторингу та уроки можуть підтримувати процеси звітності донорам, річних та інших звітів.

Якщо наприкінці циклу моніторингу генерується обмежена відповідна інформація, проміжок часу між збором даних може бути збільшений. І навпаки, час циклів збору даних також можна скоротити, якщо інформації так багато, що нею стає важко керувати. Не бійтеся змінюватися і адаптуватися.

Як слід збирати дані?

Для збору даних можна розглянути наступні методи.

Спостереження: Команда моніторингу може використовувати цей метод для спостереження за моделями, поведінкою, змінами в політиках і процедурах, змінами в навколишньому середовищі та іншими важливими факторами. Важливо враховувати, що люди можуть змінити свою поведінку, якщо вони знають, що за ними спостерігають, тому спостереження мають бути якомога більш стриманими. Також рекомендовано, щоб команда моніторингу записувала все, що вони спостерігали, що було цікавим, типовим або незвичайним. Цей метод підходить для моніторингу організаційних змін, таких як ті, що описані в засобах у **Модулі 1**. Однак важливо пам'ятати, що ніколи не можна спостерігати за інтерв'ю між надавачами послуг і постраждалими від ГЗН. Натомість можна спостерігати за навичками та практикою персоналу під час навчання та нагляду. Для здійснення ефективного спостереження:

- розробіть контрольний список для оцінки спостережень;
- розробіть рейтингову схему;
- залучіть більше ніж одного спостерігача, якщо це можливо; і
- навчіть спостерігачів, щоб вони знали, що потрібно спостерігати за одними й тими ж речами.

Опитування: Опитування корисні для збору даних про сприйняття, думки та ідеї людей. Ключовим компонентом цього підходу є визначення групи вибірки. Команда моніторингу може розглянути можливість розробки структурованих опитувань, що містять точно сформульовані запитання з низкою заздалегідь визначених відповідей, або напівструктурованих опитувань, які містять керівні запитання, але дозволяють більш природні, відкриті відповіді.

Фокус-групи: Фокус-групи — це методологія якісного дослідження, за якої група людей збирається разом для обговорення конкретних тем під керівництвом організатора. Цей підхід включає сценарій або посібник і набір відкритих запитань, підготовлених заздалегідь. Перевага фокус-групи полягає в тому, що вона має тенденцію до отримання більшої кількості інформації, ніж індивідуальні інтерв'ю, оскільки люди висловлюють різні погляди та ведуть діалог один з одним. Роль організатора є життєво важливою, оскільки ця особа керує розмовою та досліджує причини та почуття, що стоять за коментарями та думками учасників. Фокус-група чудово підходить для вивчення проблем, тріангуляції багатьох думок, оцінки реакцій чи ідей, вивчення впливу проєкту на групу, спільного створення можливих наступних кроків і розкриття значення на багатьох рівнях. Для проведення ефективних фокус-груп:

- організуйте невеликі групи (від шести до 12 осіб);
- переконайтеся, що оточення комфортне та безпечне;
- визначте кваліфікованого та підготовленого організатора;
- підготуйте докладний сценарій фокус-групи або керівництво;
- переконайтеся, що організатор керує процесом, зосереджує групу та гарантує, що кожен може висловити свої ідеї (а не кілька людей, які домінують у розмові); і

- робіть нотатки протягом сесії, щоб зафіксувати найважливіші елементи, які обговорюються/якими діляться.

Настінні опитування: Цей тип опитування дозволяє збирати дані на місці. Основні характеристики полягають у тому, що таке опитування можна легко тиражувати, і для цього не потрібна контактна інформація від учасників або доступ до Інтернету. Настінне опитування складається із запитань із множинним вибором або простою відповіддю, розміщених на фліпчарті чи дошці для плакатів у спільній зоні організації. Потім учасники можуть заповнювати відповіді на опитування анонімно в будь-який зручний для них час. Якщо деякі учасники не читають і не пишуть місцевою мовою, персонал може легко допомогти учасникам відповісти на запитання. Відповіді на настінні опитування легко та швидко, кожна особа витратить на це приблизно п'ять хвилин.

Посилання на додаткову інформацію та ресурси: Планування процесу моніторингу

- **Дослідження гендерно зумовленого насильства, моніторинг та оцінка з біженцями та постраждалими від конфлікту населенням** (Всесвітній жіночий інститут, Університет Джорджа Вашингтона, 2021). Цей посібник і пов'язаний із ним набір засобів для практики формують комплексний пакет для підтримки дослідників і членів гуманітарної спільноти в проведенні етичних і технічно обґрунтованих досліджень, моніторингу та/або оцінки (MiO) гендерного насильства серед біженців і постраждалого від конфлікту населення. Доступно за адресою: https://globalwomensinstitute.gwu.edu/sites/g/files/zaxdzs1356/f/downloads/GWI%20manual%20ENG%20FINAL_a11y.pdf.
- **Набір засобів для моніторингу та оцінки гендерно зумовленого насильства** (Уейл, Пейк і Коллінз, 2020). Це посібник для підтримки організацій, які впроваджують заходи з протидії та запобігання ГЗН в умовах обмежених ресурсів, щоб покращити та інтегрувати моніторинг та оцінку у свою роботу таким чином, щоб забезпечити гідність і повагу до своїх клієнтів. Це основний підсумок практик моніторингу та оцінки і того, як їх можна застосувати до цього типу програмування в умовах обмеженого доступу. Доступно за адресою: www.betterevaluation.org/en/resources/toolkit-monitoring-and-evaluation-gender-based-violence.

ЗАСІБ 14:

Створення інформаційної панелі моніторингу

Цей засіб містить п'ять кроків для створення процесу моніторингу, щоб допомогти розвинути спроможність організації безпечно та належним чином підтримувати розкриття фактів ГЗН відповідно до мінімальних стандартів і найкращих практик, викладених у супровідних контрольних списках. Ці контрольні списки служать основою для процесу моніторингу, і використання таких контрольних списків допоможе організації оцінити існуючу практику та визначити наступні кроки та дії. Процес моніторингу дозволяє організації періодично оцінювати, чи були впроваджені очікувані зміни, одночасно визначаючи методичні рекомендації та пропозиції для коригування діяльності на основі продуктивності та попереднього досвіду.

Перегляньте передові практики, викладені в контрольних списках у Модулях 1, 2 і 3

По-перше, перегляньте всі контрольні списки з попередніх модулів, у яких викладено методичні рекомендації, за допомогою яких ви можете моніторити процеси організації та сфери, які потрібно вдосконалити. До них належать:

- Контрольний список організаційної готовності (**Модуль 1, ЗАСІБ 5**). Це контрольний список для оцінки готовності організації безпечно, етично та належним чином реагувати на розкриття фактів ГЗН.
- Контрольний список відповідальної особи (**Модуль 2, ЗАСІБ 6**). Це контрольний список для оцінки знань і навичок постачальника послуг для безпечної та належної підтримки розкриття ГЗН.
- Контрольний список для оцінки інформаційних потреб щодо ГЗН (**Модуль 3, ЗАСІБ 11**) та Контрольний список для розробки та впровадження повідомлень, матеріалів і заходів (**Модуль 3, ЗАСІБ 12**). Ці контрольні списки оцінюють і моніторять потреби в інформації щодо ГЗН, а також безпечну та ефективну роботу з громадою.

Проведіть базову оцінку

Перш ніж виконувати кроки та дії в кожному засобі, важливо зібрати інформацію про поточну ситуацію, на основі якої можна моніторити зміни. Це називається «базовою» оцінкою та допомагає організації зрозуміти поточну ситуацію та оцінити зміни та прогрес у напрямку покращення протягом визначеного періоду. Використовуйте наведену нижче таблицю, щоб створити інформаційну панель для самооцінки на основі контрольних списків у кожному з модулів.

Зразок інформаційної панелі базової оцінки для Модуля 3: Робота з громадою

Контрольний список передової практики в підходах до роботи з громадою					
Стандарти	Опишіть, яким чином організація це зробила	Чого не вистачає? / Наступні кроки	Кого слід залучити до наступних кроків?	Коли будуть реалізовані наступні кроки?	Примітки
Проконсультуйтеся з відповідними експертами, щоб переконатися, що повідомлення, матеріали та заходи, пов'язані з ГЗН, адаптовані до різноманітних обставин і потреб різних груп, особливо найбільш маргіналізованих.	- Чи організація вже цим займається? - Чим займається організація? - Як? - Хто бере участь?	- Чи відповідають дії всім інструкціям, викладеним у засобі? - Чого не вистачає? - Що можна зробити, щоб дії були більш комплексними? - Чи варто щось підняти відповідно до поточних обставин?	Чи є нова особа, яку варто розглянути для реалізації наступних кроків?	За який обґрунтований та реальний часовий проміжок можливо виконати вказані заходи?	Чи є інші зауваження чи ідеї, які слід сюди включити?
Попередня перевірка інформаційних повідомлень, матеріалів і заходів з боротьби з ГЗН, щоб переконатися, що вони є ефективними і передають правильну інформацію.					
Переконайтеся, що повідомлення, матеріали та заходи передають переконання та поведінку, зосереджені на постраждалих, і випадково не нормалізують ГЗН чи звинувачують постраждалих					
Надайте конкретні пропозиції, щоб допомогти членам спільноти — особливо тим, кому постраждали можуть розповісти — реагувати на постраждалих без засудження, зі співчуттям та підтримкою.					
Проведіть моніторинг ефективності інформаційних матеріалів та інформаційно-роз'яснювальної діяльності та переконайтеся, що вони ненавмисно не створюють ризиків і не завдають шкоди окремим особам або групам.					

Визначте план впровадження

Після того, як ви заповните панель моніторингу, її можна перетворити на план, щоб відповідні співробітники знали, які дії потрібно вжити для покращення рекомендацій; часові рамки виконання заходів; і коли буде наступний моніторинг. Одна з пропозицій представлена нижче.

Контрольний список наступних кроків										
Дії	Відповідальна особа	Примітки	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8
(Подальші дії з інформаційної панелі)	(Особа, відповідальна за здійснення діяльності)	(З інформаційної панелі)								
Процес моніторингу										

Проведіть сесію «Зупинись і обміркуй»

Сесія «Зупинись і обміркуй» — це сесія, на якій різні зацікавлені сторони можуть проаналізувати одну дію за допомогою набору запитань. Цей крок призначений для моніторингу діяльності організації, визначеної на попередніх кроках, щоб узгодити організацію з інструкціями та передовою практикою, викладеними в контрольних списках Посібника. Ці сесії можуть бути реалізовані у вигляді фокус-груп, онлайн-форм або напівструктурованих інтерв'ю, залежно від можливостей і потреб організації.

Нижче наведено запропоновані запитання, які можна поставити трьом групам зацікавлених сторін: персоналу, користувачам послуг і менеджерам. В ідеалі моніторинг збирає дані з усіх трьох груп. Однак нормальною також є наявність можливості і доцільності збирати інформацію лише від персоналу. Питання нижче за потреби слід адаптувати.

Рекомендовані питання для персоналу:

1. Яка була найбільш значуща зміна у вас, у вашій роботі чи в організації з моменту впровадження вказівок і заходів у засобі (засобах) або з часу останнього процесу моніторингу?
2. Яку користь принесла ваша робота впровадження вказівок і заходів у засобі (засобах)?
3. На вашу думку, що було найлегше реалізувати? Чому?
4. На ваш погляд, що було найскладнішим у реалізації? Чому?
5. Які фактори сприяли реалізації?
6. Які фактори завадили реалізації?
7. Що можна удосконалити або зробити краще наступного разу? Яким чином?
8. Як ви можете інтегрувати отримані під час впровадження знання у зусилля організації зі створення сприятливого середовища для розкриття ГЗН (якщо це можливо) або у вашу щоденну роботу?¹
9. Як ви вважаєте, чи потрібно мати більш глибокі знання щодо будь-якої з тем, представлених у модулі чи Посібнику? Як ви можете знайти цю інформацію?

¹ Щоб переконатися, що прийняті практики чи навчання зберігаються протягом тривалого часу, важливо подумати про те, як формалізувати їх в якості частини стандартів організації та очікуваної поведінки. Це сприятиме впровадженню передових практик у всій організації.

Рекомендовані питання для користувачів сервісу:

Якщо збір відгуків від користувачів сервісу був оцінений як безпечний та доцільний, наступні запитання можна використовувати як керівництво.

1. Що ви відчуваєте після відвідування нашої організації у порівнянні з тим досвідом, коли ви прийшли вперше?
2. Які складові вашого візиту до нашої організації змусили або могли змусити вас відчувати та зрозуміти, що ви перебуваєте в безпечному місці?
3. Які складові вашого візиту до нашої організації не вплинули на ваше почуття впевненості чи безпеки?
4. Що полегшило б людині звернення за підтримкою з приводу важкого чи болісного досвіду до когось із нашої організації?
5. Якої інформації вам не вистачало, коли ви прийшли до нашої організації? Чи є у вас пропозиції щодо інформації, яка була б для вас корисною?

Рекомендовані питання для менеджерів:

Важливо мати простір для роздумів менеджерів з організаційної точки зору. Збір такого роду даних при можливості може підвищити якість співпраці та покращити впровадження Посібника. У багатьох випадках залучення керівників до моніторингу та постійного вдосконалення може призвести до більш трансформаційних і систематичних змін у політиці та практиках організації. Наступні запитання можна використовувати як орієнтир.

1. Яку користь принесло організації впровадження Посібника (або окремих засобів)?
2. Що було найлегше реалізувати з організаційної точки зору?
3. Які саме були виклики?
4. Чи потрібно далі розглядати будь-які кроки чи вказівки в засобах? Які і чому?
5. Які основні уроки було отримано під час використання Посібника з цільовою аудиторією?
6. Які методичні рекомендації з впровадження Посібника використовуються у вашій організації?

Проаналізуйте результати сеансу «Зупинись і обміркуй», для створення циклу зворотного зв'язку

Після завершення сеансів «Зупинись і обміркуй» можна використовувати інформаційну панель моніторингу для аналізу та надання відгуків щодо виконання кроків і вказівок у засобах. Цей крок слід повторювати кожного разу, коли заплановано моніторинг. У наведеній нижче таблиці представлено запропонований макет інформаційної панелі.

Результати методу «Зупинись і обміркуй»

Опишіть, як і коли проводилися сесії «Зупинись і обміркуй» і хто в них брав участь.

Аналіз

Напишіть один або два абзаци для кожного запитання, визначивши тенденції та підкресливши ідеї (дивіться нижче поради щодо аналізу даних).

Наступні кроки

Визначте будь-які процеси чи практики, які слід послабити або посилити. Крім того, спробуйте знайти способи інтеграції деяких рекомендацій, зроблених під час сеансів «Зупинись і обміркуй».

Кого слід залучити до наступних кроків?

Визначте, кого слід залучити до реалізації наступних кроків.

Коли будуть реалізовані наступні кроки?

Якими є нові часові рамки?

Примітки

Є ще щось, що варто згадати?

ВАЖЛИВО ЗНАТИ: АНАЛІЗ ДАНИХ

При аналізі даних:

- 1. Шукайте тенденції в даних.** Корисно зосередитися на загальному значенні внеску кожної особи більше, ніж на конкретних обставинах, що дозволяє оцінювачу згрупувати типи відповідей і знайти тенденції. Якщо багато людей відповідають однаково, це може вказувати на загальний результат.
- 2. Розподіліть тенденції за типом респондентів.** Ця практика дозволяє моніторинговій групі визначити, як конкретні точки зору пов'язані з профілями різних респондентів.
- 3. Класифікуйте результати за категоріями.** Найпоширенішими категоріями є зміни в здібностях¹, учасників, зміни в поведінці², учасників і те, наскільки добре ці зміни були впроваджені³. Однак за необхідності адаптуйте їх відповідно до свого контексту та потреб.

Аналіз даних має дозволити керівнику групи визначити (1) що спрацювало добре; та (2) можливості покращити впровадження дій і вказівок, викладених у Посібнику, у повсякденну діяльність організації. Обидва висновки можна перетворити на отримані уроки та рекомендації. «Отримані уроки» визначають обговорення для пов'язаних дій у майбутньому, щодо того, що спрацювало, а що ні. «Рекомендації» слід генерувати через критичне мислення, щоб запропонувати шляхи, за допомогою яких майбутня діяльність може бути реалізована більш ефективно. Після завершення аналізу визначте наступні кроки для покращення тих сфер, які не працювали належним чином і були виявлені в процесі моніторингу.

- 1 Зміни в знаннях і навичках учасників, пов'язаних з розкриттям ГЗН, і вибраних засобів із Посібника.
- 2 Використання набутих здібностей, щоб зробити щось в організації або в повсякденній діяльності людини по-іншому.
- 3 Оцінка нових дій, застосованих таким чином, що змінилися їхні наслідки/результати; наприклад, проведення самоперевірки перед інтерв'ю дозволило персоналу бути краще підготовленим до забезпечення безпечнішого та більш сприятливого простору для розкриття ГЗН.

Після завершення аналізу звіт про моніторинг можна створити на основі знань, успішного досвіду і результатів організації. Усю інформацію, отриману в результаті моніторингу, слід задокументувати у звіті, яким можна поділитися з користувачами послуг, громадою, персоналом, спонсорами та партнерськими організаціями.

Висловлення вдячності

Цей Посібник створено Центром прав людини, гендеру та міграції (CHRGМ) Інституту громадського здоров'я Вашингтонського університету.

Посібник базується на фундаментальних дослідженнях та розробці Кіма Туй Зелінгер і Джулії Уйтеваал у Мексиці та Гватемалі (2018-2021 рр., Центр прав людини Каліфорнійського університету в Берклі та CHRGМ); дослідженнях 3-х країн у Мексиці, Греції та Кенії (2020-2022); онлайн-опитування гуманітарних практиків та місії на українсько-польському кордоні у липні 2022 р.

Центр з прав людини, гендеру та міграції дякує Національному бюро офісу УВКБ ООН в Мексиці і місцевому відділенню в Тапачулі, де колеги підтримують даний проєкт з 2019 року. Під керівництвом Уйтеваал і старшого співробітника УВКБ ООН з питань захисту жінок Софії Кардони, SIA Desarrollo (SIA) провела заходи з оцінки посібника в Мексиці. Ми дякуємо Ані Марії Де ла Парра Ровело з SIA, Карен де ла Парра Ровело, Марії Уерта Уріас і Марії Фернанді Вальдес Еррери. Ми вдячні нашим партнерам з макетування в Мексиці: Programma Casa Refugiados (PCR), Save The Children en México, Casa del Caminante Itatic Samuel Ruiz García, Las Vanders і Sin Fronteras IAP. А також, ми вдячні Мексиканській комісії у справах біженців (COMAR) за участь і зворотний зв'язок в ході експериментального впровадження та оцінки Посібника.

За поширення опитування практикуючих гуманітарних працівників по всьому світу ми вдячні спільноті практиків ООН з питань гендерної рівності, а також Мережі жінок, що займаються гуманітарними питаннями (Група Facebook).

Ми дякуємо колегам з УВКБ ООН у Польщі за те, що вони дозволили команді CHRGМ дізнатися про складнощі з розкриттям інформації в контексті недавнього переміщення з України. Ми також дякуємо українським правозахисникам та захисникам прав жінок, які збагатили інструментарій інформацією про проблеми розкриття інформації про ГЗН влітку 2022 року.

За партнерство по збірці і розробці Посібника Центр з прав людини, гендерних питань та міграції глибоко вдячний організації VOICE www.voiceamplified.org – передовій феміністській організації, що працює над припиненням насильства щодо жінок і дівчат в умовах конфліктів, криз і стихійних лих по всьому світу. Особлива подяка Софі Рід-Гамільтон за складання і доопрацювання контенту, а також Наташі Алексенко та Менді Марш за загальну координацію і підтримку.

Проєктні зразки Посібника отримали цінний внесок від експертів з питань гендерної рівності д-ра Джулії Лопес (Вашингтонський університет), Софії Кардони (УВКБ ООН в Мексиці), Елефтерії Коцифи (Греція) і Крістін Алай, Лідії Мутіані, Неллі Варєга і Лії Аоко (Уту Вету, Кенія). Колеги з Melissa Network (Надіна Кристопулу, Талея Портокалоглу, Діма Омарі) також надали важливу інформацію. Також, колеги з УВКБ ООН Джоанна Каругаба і Ана Белен Ангіта Арьона з самого початку надихали і направляли цю роботу в потрібному напрямку.

Остаточний дизайн цього інструментарію був наданий ¡Hola Combo! (holacombo.com) з розробкою дизайну за допомогою Prographics. Послуги дизайну українською надав Микола Зайцев. Переклад з англійської здійснила Галина Максимів.

Дослідження та результати проєкту фінансувалися Урядом Сполучених Штатів (Державний департамент, Бюро з питань народонаселення, біженців та міграції (BPRM) за додаткової підтримки анонімного донора Центру з прав людини, гендеру та міграції.

Центр прав людини,
гендеру та міграції,

ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я, ВАШИНГТОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У СЕНТ-ЛУІС

CONSULTORÍA
PARA EL
DESARROLLO

